

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคมศาสตร์)

ปริญญา

พัฒนสังคมศาสตร์

สังคมศาสตร์

สาขา

คณะ

เรื่อง ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

People's Awareness on Parent's Quality of Life in Housing Estate of Tambol Bangrakpattana Administration Organization, Bang Bua Thong District, Nonthaburi Province

นามผู้วิจัย นางสาวนันท์นภัส ม่วงน้อย

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์สากล สถิติวิทยานันท์, วท.ค.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ศาสตราจารย์จ่านงค์ อดิวัฒนสิทธิ์, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา

(รองศาสตราจารย์สากล สถิติวิทยานันท์, วท.ค.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหาร
ส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

People's Awareness on Parent's Quality of Life in Housing Estate of Tambol Bangrakpattana
Administration Organization, Bang Bua Thong District, Nonthaburi Province

โดย

นางสาวนันทน์กัศ ม่วงน้อย

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคมศาสตร์)

พ.ศ. 2554

นันทน์ภัส ม่วงน้อย 2554: ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชน
หมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคมศาสตร์) สาขาวิชา
พัฒนสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์สากล สถิตวิทยานันท์, วท.ค. 156 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี
ของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีตามปัจจัย
ส่วนบุคคลของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในที่ทำงานกับ
ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหาร
ส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 367 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้
แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่า t-test ค่า F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรร มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต
บุพการี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางไปทางสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความตระหนัก
ด้านจิตสังคมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ส่วนความตระหนักด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็น
ในการดำรงชีวิต และด้านร่างกาย อยู่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า
ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนา
เดิม และจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาต่างกัน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิก
ในครอบครัว และภูมิลำเนาเดิมที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี และ
สัมพันธภาพในที่ทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Nunnapat Muangnoi 2011: People's Awareness on Parent's Quality of Life in Housing Estate of Tambol Bangrakpattana Administration Organization, Bang Bua Thong District, Nonthaburi Province. Master of Arts (Development Social Sciences), Major Field: Development Social Sciences, Faculty of Social Sciences. Thesis Advisor: Associate Professor Sakol Satitwityanan, Ph.D. 156 pages.

The objectives of this research were to study: 1) the level of people's awareness on parent's quality of life in housing estate of Tambol Bangrakpattana administration organization, Bang Bua Thong district, Nonthaburi province. 2) Compare the level of their awareness of parent's quality of life in terms of interpersonal variables. 3) The relationship between work place interaction and level of awareness. The sample consisted of 367, housing estate residents. Data were collected by questionnaires and analyzed by statistical methods, namely; percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Pearson' Product Moment Correlation Coefficient at .05 level of significance.

The results showed that residents in housing estate had moderate to high level of awareness. As considering in details, psychosocial awareness was at high level, whereas economical status, basic needs and physiological stage had relation with awareness at moderate level. According to hypothesis, it was found that different level of education, occupation, salary, number of visiting home town, and number of sibling were aware at a statistic significance of .05 level while gender, age, marital status, and number of family member were not. However, relationship at work place had significantly positive relationships with the level of awareness at .05

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณา และความช่วยเหลือ เป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สากล สถิติวิทยานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ศาสตราจารย์ ดร. จานงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ความคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จนทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาพัฒนสังคมศาสตร์ทุก ๆ ท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์อันมีค่ายิ่ง และให้คำปรึกษาที่ดีเสมอมา ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการ ทำงานได้เป็นอย่างดี รวมถึงขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุระ พัฒนเกียรติ ผู้ทรงคุณวุฒิ ภายนอก ที่กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาพัฒนสังคมศาสตร์ ภาค ปกติรุ่นที่ 7 ทุกๆ ท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำมาโดยตลอด

ขอขอบคุณหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัด นนทบุรี ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ และที่สำคัญขอขอบคุณประชาชน ในหมู่บ้าน ณ นนท์ หมู่บ้านริเจนซี่ และหมู่บ้านรัตนวิเบศร์ ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการตอบ แบบสอบถาม

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณสำหรับการสนับสนุนและกำลังใจที่ยิ่งใหญ่จาก คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง และผู้ใกล้ชิดที่เป็นกำลังใจคอยช่วยเหลือในการเรียนและการทำวิจัยครั้งนี้จน สำเร็จเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์อันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอนอบน้อม บูชาคุณบิดามารดา และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา อบรมสั่งสอน จนกระทั่ง ประสบผลสำเร็จในวันนี้

นันทน์กัศ ม่วงน้อย

สิงหาคม 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์และคุณภาพชีวิต	22
แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร	31
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	45
กรอบแนวคิดในการวิจัย	46
สมมติฐานในการวิจัย	47
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	61
ผลการวิจัย	61
ข้อวิจารณ์	108
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	118
สรุปผลการวิจัย	118
ข้อเสนอแนะ	129
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	131
ภาคผนวก	142
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	143
ภาคผนวก ข ผลทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	152
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	156

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	49
2	การจำแนกหมู่ที่ 2-15 ออกเป็น 3 กลุ่ม ตามจำนวนหมู่บ้านจัดสรรของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	51
3	การจำแนกหมู่ที่และจำนวน โครงการหมู่บ้านจัดสรรที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม	52
4	รายชื่อหมู่บ้านจัดสรรและจำนวนครัวเรือนที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม	53
5	การแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนของครัวเรือนในหมู่บ้านจัดสรร	54
6	จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนหมู่บ้านจัดสรร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	62
7	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสัมพันธภาพ ในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	67
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความตระหนัก ต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	72
10	การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตระหนัก ต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ	81
11	การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตระหนัก ต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ	82
12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร ของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ	83
13	การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตระหนัก ต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส	84
14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร ของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตระหนัก ต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา	86
16	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของ ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา	88
17	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้วยวิธี LSD จำแนกตาม ระดับการศึกษา	89
18	การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนัก ต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอาชีพ	90
19	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี ของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอาชีพ	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้วยวิธี LSD จำแนกตามอาชีพ	93
21	การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตระหนัก ต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม รายได้ต่อเดือน	94
22	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี ของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	95
23	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้วยวิธี LSD จำแนกตาม รายได้ต่อเดือน	96
24	การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนัก ต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม จำนวนสมาชิกในครอบครัว	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว	98
26	การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม	99
27	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม	101
28	การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม	102
29	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม	103
30	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้วยวิธี LSD จำแนกตามจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
31	การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา	105
32	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีจำแนกตามจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา	106
33	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้วยวิธี LSD จำแนกตามจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา	107
34	ความสัมพันธ์ของสัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี กับความ ตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี	108
35	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	125
ตารางผนวกที่		
1	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	153

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

46

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จากการที่จำนวนผู้สูงอายุทั้งของโลกและของประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลจากความก้าวหน้าทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งการกระจายบริการด้านสาธารณสุขและจากนโยบายการวางแผนครอบครัว ส่งผลให้อัตราการเจริญพันธุ์ของประชากรลดลง จึงทำให้อัตราส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและมีอายุยืนยาวขึ้น โดยพบว่าในปี พ.ศ.2503 มีจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป 1.2 ล้านคน และในปี พ.ศ.2533 มีจำนวนผู้สูงอายุ 4.02 ล้านคน และคาดหมายว่าในปี พ.ศ. 2563 จะเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 10.78 ล้านคน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 15.28 ของประชากรทั้งประเทศ (สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล, 2543: 9)

การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น แต่การดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นหน้าที่ของบุตรหลานได้เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต เนื่องจากการที่บุตรหลานต้องออกไปทำงานนอกบ้าน และนิยมแยกครอบครัวออกไปอยู่ตามลำพัง ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามแม้สังคมไทยจะมีวัฒนธรรมประเพณีกำหนดไว้ให้ลูกหลานต้องเลี้ยงดูพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย แต่เนื่องจากในปัจจุบันปัญหาทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในสังคมไทย ทำให้ลูกหลานมีเวลาน้อยลง และไม่อาจเลี้ยงดูพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ผู้ชราภาพได้ และถึงแม้จะมีเวลาก็อาจจะใช้ในการผ่อนคลายความเครียดมากกว่าจะเอาใจใส่พ่อแม่ ค่านิยมเรื่องความกตัญญูต่อผู้บังเกิดเกล้ามีน้อยลง ความผูกพันที่มีต่อผู้สูงอายุเริ่มลดลง มีผลกระทบต่อสภาพจิตใจผู้สูงอายุมาก ผู้สูงอายุในปัจจุบันรู้สึกไร้ค่า อ้างว้าง เปล่าเปลี่ยว หงุดหงิด ซึมเศร้า และบางรายอาจถึงขั้นทำร้ายตัวเอง (นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์, 2543: 125) ประชากรผู้สูงอายุนับเป็นกลุ่มประชากรที่มีความสำคัญ และมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อสังคม อันเนื่องมาจากผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ มากมายในชีวิต และมีความรู้ ความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งเป็นอย่างดี จึงนับได้ว่าผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และมีความสำคัญยิ่ง สังคมควรตระหนักในความรับผิดชอบที่มีต่อผู้สูงอายุตอบแทนเมื่อท่านอยู่ในวัยชดถอย หรืออยู่ในช่วงเวลาที่ศักยภาพเสื่อมถอยจำเป็นต้องพึ่งพิงสังคม ในฐานะผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ

สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างผาสุกในปีนปลายชีวิต (นภาพร ชโยวรรณ และจอห์น ชโนเคล, 2542: 54)

จากสังคมที่ได้เปลี่ยนแปลงจากลักษณะดั้งเดิมไปสู่ความทันสมัย อันจะเห็นได้จากการขยายตัวหรือการเติบโตของชุมชนชนเมือง ซึ่งครอบครัวจะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว มีเฉพาะสามีภรรยาและบุตรเท่านั้น ผู้สูงอายุที่เป็นภาระหรือไม่สามารถจะประกอบอาชีพอื่นใด มักจะถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง ในเวลาเดียวกันครอบครัวจะต้องดูแลตัวเองและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ยังมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเร็วเท่าใด ผู้สูงอายุก็น่าจะยิ่งลดบทบาทและความสำคัญเร็วขึ้นเท่านั้น

หมู่บ้านจัดสรรเขตชานเมืองกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีการขยายตัวของชุมชนหรือหมู่บ้านจัดสรรเป็นอย่างมาก ประกอบกับอำเภอบางบัวทอง เป็นชุมชนชนบทมาก่อน เมื่อมีการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรรและประชากรในพื้นที่บางส่วนได้ประกอบอาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้มีเงินที่จะซื้อบ้านจัดสรรได้ หรือเป็นครอบครัวใหม่ที่แยกจากพ่อแม่ เมื่อแต่งงาน รวมทั้งมีบางครอบครัวที่โยกย้ายจากท้องถิ่นอื่นเข้ามาซื้อบ้านจัดสรรในแถบนี้ เพราะด้วยปัจจัยด้านราคาที่พอผ่อนส่งได้ และไม่ไกลจากที่ทำงานในเมือง ทำให้หมู่บ้านจัดสรรในเขตอำเภอบางบัวทอง เป็นที่พักอาศัยของคนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ที่อาศัยในเขตชานเมืองนี้เป็นชีวิตช่วงเปลี่ยนผ่านของสังคมเมืองและสังคมชนบท วิถีชีวิตที่ดำรงอยู่ในขณะนี้ได้ตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีมากขึ้นเพียงใด ซึ่งผลการวิจัยนี้นำไปสู่การเสริมสร้างความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีให้หน่วยงานในชุมชน เมื่อมีเทศกาลที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในที่ทำงานกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางไปสู่การเสริมสร้างความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีให้กับชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาในเรื่องการดูแล การให้ความสำคัญ และการเห็นคุณค่าต่อบุพการี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีที่พักอาศัยในหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา มีหมู่ที่ทั้งหมดจำนวน 14 หมู่ หมู่บ้านจัดสรรจำนวน 40 โครงการ ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี รวมจำนวน 21,174 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา, 2553) โดยทำการเก็บข้อมูลในระหว่างช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – เมษายน พ.ศ. 2554

นิยามศัพท์

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เพื่อกำหนดความหมายในการทำความเข้าใจร่วมกัน ดังนี้

ความตระหนัก หมายถึง เป็นภาวะการรับรู้ที่บุคคลรู้สึกเห็นคุณค่า หรือเห็นความสำคัญ เข้าใจ หรือสำนึกถึงบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์ที่มีต่อบุพการี

คุณภาพชีวิตบุพการี หมายถึง สภาวะการดำรงชีวิตของบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ที่มีความสุข ความรู้สึกพอใจตามความต้องการส่วนหนึ่งของความเป็นมนุษย์และการดำเนินชีวิต ของปัจเจกบุคคลในสังคม

ด้านร่างกาย หมายถึง การดูแลบุพการีเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และการดูแลรักษาพยาบาล

ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต หมายถึง การดูแล ช่วยเหลือบุพการี เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต

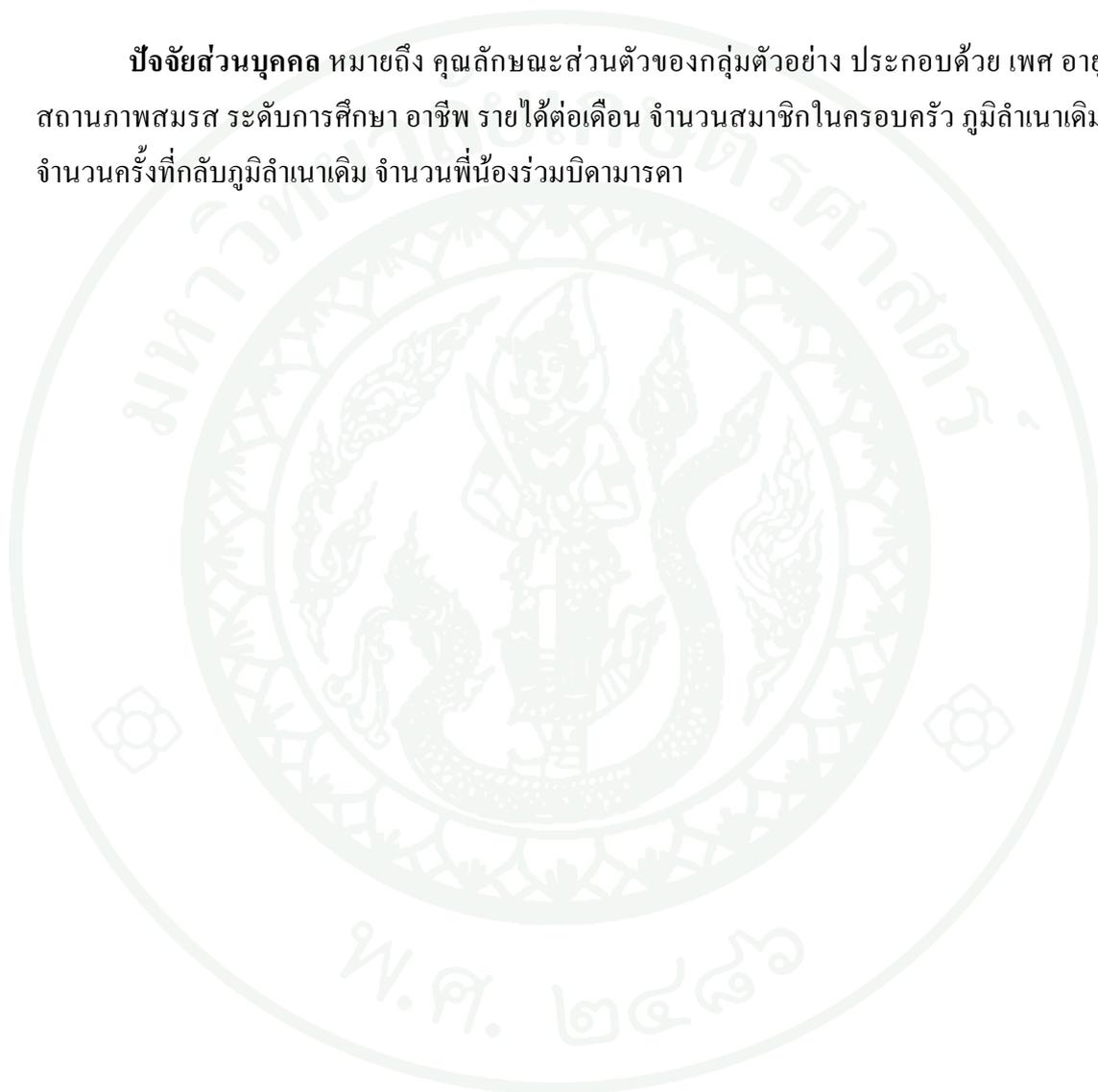
ด้านจิตสังคม หมายถึง การดูแลบุพการีเกี่ยวกับการให้ความรัก ความเคารพ ขอมรับนับถือ ให้ความสนใจใกล้ชิด ให้เกียรติ พுகุศล รับฟังคำแนะนำขอคำปรึกษา

บุพการี หมายถึง บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด

ประชาชนหมู่บ้านจัดสรร หมายถึง ผู้พักอาศัยในหมู่บ้านที่จัดสร้างขึ้นโดยรัฐหรือเอกชน เป็นชุมชนในรูปลักษณะต่าง ๆ เช่น บ้านและตึกแถว โดยมีฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือเป็นสมาชิกในครอบครัวที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

สัมพันธภาพในที่ทำงาน หมายถึง เป็นความสัมพันธ์ที่บุคคลในที่ทำงานซึ่งอยู่ร่วมกัน มีความผูกพันใกล้ชิด สนับสนุน แสดงออกในด้านความรัก ความเอื้ออาทร เอาใจใส่ดูแล เคารพนับถือซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในการปรึกษาหรือตัดสินใจในเรื่องสำคัญในสถานที่ทำงาน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยเหตุผล

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

จากการศึกษาเรื่อง “ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้ารวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องและผลงานวิจัยต่างๆ โดยเรียบเรียงเป็นหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์และคุณภาพชีวิต
4. แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การ
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก

ความหมายของความตระหนัก

ความตระหนักเป็นความสำนึก เป็นความรู้ตัว เป็นความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ ที่เขาประสบในสิ่งแวดล้อมที่เขาอยู่ ดังนั้นความตระหนักจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับการสัมผัสจากสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อม เกิดการรับรู้ (Perception) ขึ้น และนำไปสู่การเกิดความคิดรวบยอด การเรียนรู้และความตระหนักตามลำดับ การเรียนรู้และความตระหนักจะนำไปสู่ความพร้อมที่จะแสดงการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่อไป โดยมีผู้ให้ความหมายของความตระหนักไว้มากมาย ดังนี้

ภัทรา นิคมานนท์ (2538: 50) ได้ให้ความหมายของความตระหนักไว้ว่า ความตระหนักเป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ซึ่งเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ อารมณ์ และคุณธรรมของบุคคลเป็นขั้นทำความเข้าใจกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยยอมให้สิ่งเร้านี้เข้ามาอยู่ในความสนใจของตนเอง

วินัย วีระวัฒนานนท์ (2540: 36) ได้ให้ความหมายของความตระหนักไว้ว่า ความตระหนัก หมายถึง ความรู้สึกเห็นคุณค่า หรือเห็นความสำคัญ ได้แก่ การรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า หรือเห็นความสำคัญ การจัดระบบคุณค่า และการนำเอาคุณค่ามาสร้างเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว

ราชบัณฑิตยสถาน (2542: 428) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความตระหนัก ไว้ว่ารู้ประจักษ์ ชัด รู้ชัดเจน

Good (1973: 54 อ้างใน สิริกัลยา คำนาน, 2552: 8) ได้ให้ความหมายของความตระหนักไว้ว่า ความตระหนักหมายถึง การกระทำที่แสดงว่าจำได้ การรับรู้ หรือการมีความรู้หรือมีความตระหนัก (Consciousness)

Wolman (1973: 38 อ้างใน วิรุญา บุญสิน, 2553: 23) กล่าวถึงความตระหนักไว้ว่าเป็นภาวะการณ์ที่บุคคลเข้าใจหรือสำนึกถึงบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือวัตถุสิ่งของได้

Koffka (1978: 212 อ้างใน วิรุญา บุญสิน, 2553: 23) ได้เสนอแนวคิดความตระหนักว่า ความตระหนักมีความหมายเหมือนกับความสำนึก (Consciousness) ซึ่งเป็นสภาวะทางจิตที่เกี่ยวกับสภาวะที่บุคคลได้รับความรู้ ได้รับรู้ หรือได้ประสบการณ์ต่าง ๆ แล้วมีการประเมินค่าและตระหนักถึงความสำคัญของตนเองที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ เป็นเรื่องของสภาวะตื่นตัวทางจิตใจต่อเหตุการณ์หรือสภาพนั้น ๆ ซึ่งหมายความว่าระยะเวลา หรือประสบการณ์และสถานการณ์แวดล้อม หรือสิ่งเร้าภายนอกเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนักขึ้น

จากการให้นิยามความหมายในเรื่องความตระหนัก สามารถสรุปได้โดยรวมว่า ความตระหนักหมายถึง สภาวะทางจิตใจที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคล เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้รับรู้จากการศึกษาหรือจากประสบการณ์ต่าง ๆ แล้วประเมินค่าถึงความสำคัญที่มีต่อสิ่งนั้นๆ โดยอาศัยการเก็บสะสมประสบการณ์ ระยะเวลา หรือสิ่งเร้าภายนอก การที่บุคคลจะมีความตระหนักนั้นจะต้องมีความเข้าใจ โดยจะแสดงออกมาในรูปแบบของการยอมรับ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า หรือเห็นความสำคัญ

ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525: 142) ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับความตระหนัก โดยใช้พฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นสิ่งที่แสดงถึงความตระหนัก สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การรับรู้เป็นขั้นตอนของการทำความรู้จักและเข้าใจในสิ่งเร้าหรือปรากฏการณ์ ได้แก่
  - 1.1 การรู้จักสิ่งเร้า
  - 1.2 ความเต็มใจที่จะรับสิ่งเร้า
  - 1.3 คัดเลือกความสนใจที่มีต่อสิ่งเร้า
2. การตอบสนองเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพอใจ หรือความซาบซึ้งในสิ่งเร้าหรือปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้แก่
  - 2.1 ความยินยอมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า
  - 2.2 มีความตั้งใจที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า
  - 2.3 มีความพอใจที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า
3. การเห็นคุณค่า เป็นความสำนึกในคุณค่า มีความเชื่อหรือมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งเร้าหรือปรากฏการณ์นั้นๆ ซึ่งจะเป็นค่านิยมของสังคมจนสามารถนำไปใช้เกณฑ์ในการประเมินคุณค่าในสิ่งต่างๆ ได้คือ
  - 3.1 การยอมรับในคุณค่า
  - 3.2 เกิดความนิยมชมชอบในคุณค่า
  - 3.3 การยึดถือผูกพันในคุณค่า
4. การจัดระบบคุณค่า คือ การจัดระเบียบค่านิยมเข้าเป็นระบบและหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าเหล่านั้น ได้แก่

- 4.1 มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคุณค่า
- 4.2 การจัดลำดับคุณค่าเหล่านั้นให้เป็นระบบ

5. การเอาคุณค่ามาสร้างเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว ได้แก่ การเอาคุณค่าต่างๆ มาสร้างเป็นคุณลักษณะของแต่ละคน ซึ่งจะกลายเป็นบุคลิกภาพหรือเอกลักษณ์ของบุคคลนั้น ได้แก่

- 5.1 การสรุบบระบบของคุณค่า
- 5.2 การสร้างลักษณะนิสัย

Breckler and Greenwald (1986 อ้างใน สุภาพร ครุสารพิสิฐ, 2550: 20) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความตระหนักมี 3 ประการ ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive or Belief Component) ความรู้หรือความเข้าใจจะเริ่มต้นจากระดับงานและมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ
2. อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ
3. พฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กริยาท่าทาง ที่มีต่อสิ่งเร้าหรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ

Bloom (1988: 439-441 อ้างใน วีรญา บุญสิน, 2553: 24) ได้กล่าวถึงความตระหนักโดยใช้ระดับของพฤติกรรมด้านความรู้สึกหรือด้านคุณลักษณะ เป็นสิ่งแสดงถึงความตระหนัก โดยจำแนกตามลำดับพัฒนาการ สรุปได้เป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการรับรู้ จัดเป็นขั้นแรกสุดของพฤติกรรมด้านความรู้สึก ในขั้นนี้บุคคลจะมีการรับรู้ต่อสิ่งเร้าหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว แยกเป็น 3 ชั้น
  - 1.1 รับรู้ หมายถึง การรู้จักเกี่ยวกับสิ่งเร้านั้น
  - 1.2 ตั้งใจรับ หมายถึง การเต็มใจที่จะยอมรับสิ่งเร้านั้น ๆ
  - 1.3 เลือกรับ หมายถึง การควบคุมหรือคัดเลือกความสนใจที่มีต่อสิ่งเร้านั้น

2. ขั้นตอบสนอง เป็นพฤติกรรมด้านความรู้สึกที่พัฒนาต่อจากขั้นแรก กล่าวคือ เมื่อเกิดการรับรู้แล้ว บุคคลจะเริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า แยกเป็นขบวนการย่อย ๆ จากระดับต่ำสุดของขบวนการดังนี้

2.1 ตอบตามสั่ง ทำเพราะความเชื่อฟังหรือคล้อยตาม หรือทำตามคำแนะนำ โดยมีความรู้สึกต่อต้านน้อย

2.2 อาสาตอบ ตั้งใจหรือเต็มใจที่จะตอบสนอง เป็นการอาสาสมัครที่จะทำโดย มิได้เกิดจากความเกรงกลัวหรือเกรงใจ แต่เป็นเพราะเขาตั้งใจทำด้วยตัวของเขาเอง

2.3 พอใจตอบ เป็นการตอบสนองที่ประกอบด้วยอารมณ์ หรือความรู้สึกพึงพอใจ ยินดี สนุกสนาน

3. ขั้นเห็นคุณค่า เป็นพฤติกรรมด้านความรู้สึก ในขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลมองเห็นคุณค่าของสิ่ง ของปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมด้วยตัวของเขาเอง ซึ่งรวมถึงการเอากฎเกณฑ์ทางสังคมมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ สิ่ง que บุคคลแสดงออกจะมีลักษณะคงเส้นคงวา ซึ่งเป็นคุณลักษณะของความเชื่อหรือทัศนคติที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคล หรือการตอบสนองจะเป็นไปตามค่านิยมที่เขายึดถือ ขั้นเห็นคุณค่านี้แยกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1 ยอมรับคุณค่า การที่บุคคลเห็นด้วยและยอมรับในความเชื่อ ทัศนคติ หรือค่านิยม ด้วยการกระทำอย่างคงเส้นคงวา

3.2 นิยมคุณค่า เป็นการแสดงถึงความนิยมในคุณค่าด้วยการแสดงความต้องการยกย่องชมเชยในสิ่งที่เขายอมรับคุณค่าแล้ว

3.3 ปกป้อง บุคคลจะแสดงออกอย่างชัดเจนว่าเขายึดถือคุณค่าของสิ่งใด มีแรงจูงใจที่จะแสดงออกถึงการสนับสนุน ช่วยเหลือ ทำด้วยความศรัทธา ด้วยความเชื่อมั่น ตลอดจนปฏิเสธที่จะกระทำในสิ่งที่ขัดแย้งกับความเชื่อของตน

4. **ชั้นจัดระบบ พฤติกรรม** ในขั้นนี้เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของค่านิยมกับบุคคล โดยการจัดลำดับของความสำคัญของค่านิยม จะมีการพัฒนาระบบไปที่ละน้อย โดยจะเริ่มตั้งแต่ขั้นการสร้างความเข้าใจในคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ด้วยการเข้าร่วมกลุ่มอภิปรายเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นความพยายามที่จะมองเห็นความสัมพันธ์ของค่านิยมที่เขายึดถืออยู่ จนอาจกลายเป็นค่านิยมใหม่ขึ้น

5. **ขั้นสร้างคุณลักษณะจากค่านิยม** พฤติกรรมในขั้นนี้เป็นการพัฒนาถึงขั้นของการประพฤติปฏิบัติของบุคคลตามระบบค่านิยมที่เขายึดถือ มีการแสดงออกในรูปแบบที่คงเส้นคงวา และเป็นอัตโนมัติ โดยมีได้มีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง (ยกเว้นในสภาพการณ์ที่มีความตึงเครียดอยู่ด้วย สรุปได้ว่า ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก เริ่มจากการรับรู้ต่อสิ่งเร้าหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวแล้วจึงเกิดปฏิกิริยาการตอบสนอง จากนั้นจึงเห็นคุณค่าหรือความสำคัญด้วยตัวเอง หรือใช้กฎเกณฑ์มาตัดสิน แล้วจึงมีการจัดระบบคุณค่านั้นโดยใช้ค่านิยมของบุคคล จากนั้นจึงมีการนิเสธหรือคุณลักษณะจากค่านิยมนั้น ซึ่งเป็นการนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก

สติต วงศ์สุวรรณ (2525: 79-105) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ คือ

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ลักษณะของสิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลเกิดความสนใจที่จะรับรู้อันจะนำไปสู่ความตระหนักต่อไป

2. ปัจจัยภายใน ได้แก่ ลักษณะของบุคคล บุคคลจะเกิดความตระหนักต่อปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งมากขึ้นเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ด้าน คือ

2.1 ปัจจัยด้านกายภาพ ได้แก่ สมรรถภาพของอวัยวะรับสัมผัส หู ตา จมูก ปาก

2.2 ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความรู้เดิม การสังเกตพิจารณา ความสนใจ ความตั้งใจพร้อมที่จะรับรู้ การเห็นคุณค่า ฯลฯ

บัณฑิต จุฬาศัย (2528: 15-18) ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของแต่ละบุคคลไว้ เชื่อมจาก ความตระหนักของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของแต่ละบุคคล ดังนั้นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้จึง มีผลต่อความตระหนัก จึงพอสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก คือ

1. ประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้
2. ความเคยชินต่อสภาพแวดล้อม ถ้าบุคคลมีความคิดเคยชินต่อสภาพแวดล้อมนั้นก็ทำให้ บุคคลนั้นตระหนักต่อสิ่งที่เกิดขึ้น
3. ความเอาใจใส่และการให้คุณค่า ถ้ามนุษย์มีความเอาใจใส่ในเรื่องใดมากก็จะมี ความตระหนักในเรื่องนั้นมาก
4. ลักษณะและรูปแบบของสิ่งเร้า ถ้าสิ่งเร้านั้นสามารถทำให้ผู้พบเห็นเกิดความสนใจยอม ทำให้ผู้พบเห็นเกิดการรับรู้และตระหนักขึ้น
5. ระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ ถ้ามนุษย์ได้รับการรับรู้บ่อยครั้งหรือนานเท่าไร ก็ยิ่งทำให้มีโอกาสเกิดความตระหนักได้มากขึ้นเท่านั้น

Koffka (1978: 212 อ้างใน จรุงญ ชุนทรง, 2539: 14) ได้กล่าวไว้ว่า ความตระหนักเป็นสิ่งที่ เกิดจากประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ที่รวมตัวกันขึ้นและมีความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ ต่าง ๆ เหล่านั้น และประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ออกมาเป็นความตระหนัก ซึ่งมีความหมาย เหมือนกับความสำนึก ดังนั้น ความตระหนักจึงเป็นพฤติกรรมภายในอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ แสดงออกถึงสภาวะทางจิตใจ ที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดและความปรารถนาต่าง ๆ ในลักษณะ ที่ตื่นตัวต่อบุคคล ต่อหลักการหรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หมายความว่า ระยะเวลาหรือประสบการณ์ และ สภาพแวดล้อม หรือสิ่งเร้าภายนอกเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนักขึ้น

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความตระหนักประกอบด้วย ปัจจัยภายนอกที่เป็นสิ่งเร้าที่ทำให้ บุคคลเกิดความสนใจที่จะรับรู้ และปัจจัยภายในอันเป็นลักษณะของแต่ละบุคคลทั้งที่เป็นปัจจัยทาง กายภาพและปัจจัยทางด้านจิตวิทยา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ความหมายของผู้สูงอายุ

คนเราเมื่อเกิดมาร่างกายก็จะเจริญเติบโต อวัยวะต่างๆ ทำงานตามวันเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงไป กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายหรือการเปลี่ยนแปลงทางสรีระจะมีอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะเมื่อร่างกายเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยสูงอายุ ซึ่งมีพัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ความหมายและลักษณะของผู้สูงอายุ มักจะมีความแตกต่างในการให้คำจำกัดความไว้มากมาย ดังนี้

บริบูรณ์ พรพิบูลย์ (2535: 12) ได้ให้ความหมายผู้สูงอายุไว้ว่า หมายถึง ผู้ที่มีความเสื่อมโทรมของสังขารไปตามธรรมชาติ มีกำลังลดถอยลง เริ่มชื่องช้า และเป็นผู้ที่ถูกละเลยและสังคนควรจะให้การดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ

ศรีธรรม ชนะภูมิ (2535: 31) กล่าวว่า ผู้สูงอายุหรือวัยชรา เริ่มตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป ภาวะชรามีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับการบำรุงรักษา พันธุกรรม และการพัฒนาในอดีต วัยชราเป็นระยะสุดท้ายของชีวิตอาจยาวนาน 10-20 ปีหรือมากกว่านั้น แตกต่างกัน ถ้ามีการเตรียมตัวเตรียมใจก่อนเข้าสู่วัยนี้ล่วงหน้ามาตั้งแต่วัยกลางคน จะสามารถปรับตัวรับบทบาทของวัยชราได้ตามสมควรแก่ฐานะ วัยสูงอายุเป็นวัยของการพักผ่อนอย่างสงบ มีการพัฒนาจิตใจสามารถปรับตัวต่อสภาพต่างๆ ในชีวิตได้อย่างภาคภูมิใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (2539: 256) ได้ให้ความหมายของคำว่า ชราหรือผู้สูงอายุว่า แก่ด้วยอายุ ชำรุดทรุดโทรม

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2539: 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีชีวิตอยู่ในช่วงวัยสุดท้ายของชีวิต ซึ่งเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และหน้าที่การงานทางสังคม ซึ่งแต่ละคนจะปรากฏอาการเสื่อมแตกต่างกัน นอกจากอาการเสื่อมดังกล่าวแล้ว ยังได้ใช้เกณฑ์อายุ 60 ปีเป็นเกณฑ์สากล

นภาพร ชโยวรรณ และ จอห์น โนเคล (2542: 13) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ผู้สูงอายุที่มีอายุปานกลางเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี และผู้สูงอายุที่มีอายุมากเป็นผู้ที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป

มัทนา จริยรัตนไพศาล (2542: 31) ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปี หรือผู้ที่สังคมยอมรับว่าสูงอายุจากการกำหนดของสังคม วัฒนธรรม หรือวัยสูงอายุเริ่มต้นอย่างน้อยที่สุดเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น และเป็นกระบวนการต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

กล่าวสรุป ผู้สูงอายุหมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่มีประสบการณ์ในชีวิตมากมาย อยู่ในช่วงที่ชีวิตมีการเสื่อมถอยทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์และเป็นผู้ซึ่งสมควรได้รับการยกย่อง เทิดทูน ช่วยเหลือ และ ดูแลให้มีความสุข

ประเภทของผู้สูงอายุ

มัทนา จริยรัตนไพศาล (2542: 6) ความสูงอายุหรือผู้สูงอายุ มี 2 ประเภท ดังนี้

1. ความสูงอายุแบบปฐมภูมิ (Primary aging) เป็นความสูงอายุที่เกิดขึ้นและเป็นไปตามธรรมชาติ หลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือ เมื่อวัยวะและเซลล์ต่างๆ ในร่างกายถูกใช้งานมานานก็ย่อมจะเกิดความเสื่อมโทรม หรือเสื่อมสภาพไปตามอายุขัยของการใช้งาน การเสื่อมโทรมของร่างกายนี้จะเห็นได้ชัดขึ้นทีละน้อยเมื่ออายุขัยเพิ่มมากขึ้น ความเสื่อมโทรมที่ปรากฏให้เห็น เช่น ผิวหนังเริ่มเหี่ยวย่น ผมเริ่มเปลี่ยนเป็นสีขาว สายตาเริ่มยาว กำลังเริ่มลดน้อยถอยลง เป็นต้น

2. ความสูงอายุแบบทุติยภูมิ (Secondary aging) เป็นความสูงอายุที่มนุษย์เราสามารถ หลีกเลี่ยงได้ ความสูงอายุหรือความสูงอายุภาพลักษณะนี้ มักจะเกิดจากการปล่อยปละละเลย ไม่สนใจ หรือไม่รักษาสุขภาพของร่างกาย เช่น การใช้ร่างกายทำงานหนักจนเกินไป การรับประทานอาหารมากเกินไป ดื่มสุราจัด สูบบุหรี่จัด พักผ่อนไม่เพียงพอ ไม่ออกกำลังกาย หรือแม้กระทั่งการมีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียน เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะก่อให้เกิดความสูงอายุแบบทุติยภูมิได้

Birren and Renner (1977: 4 อ้างใน วินัส วัลฒนะ, 2550: 13) ได้แบ่งประเภทผู้สูงอายุออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. ความสูงอายทางร่างกาย (Biological aging) เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายลดน้อยลง เป็นผลจากความเสื่อมตามกระบวนการสูงอายุซึ่งเป็นตามอายุขัย (life span) ของแต่ละบุคคล

2. ความสูงอายทางจิตใจ (Psychological aging) หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวตามสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้มากยิ่งขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ การรับรู้ การแก้ปัญหา เจตคติ ตลอดจนบุคลิกภาพ สิ่งเหล่านี้มีการพัฒนามากขึ้น

3. ความสูงอายทางสังคม (Sociological aging) หมายถึง บทบาท สถานภาพในครอบครัว และการทำงาน รวมทั้งความคาดหวังของสังคมต่อบุคคลนั้น ซึ่งเกี่ยวกับอายุ การแสดงออกตามคุณค่าและความต้องการของสังคม

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาความสูงอายุ

ผู้สูงอายุจัดเป็นวัยที่อยู่ในระยะสุดท้ายของชีวิต ลักษณะและพัฒนาการในวัยนี้จะตรงข้ามกับวัยเด็กคือมีแต่ความเสื่อมโทรมและสึกหรอ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะดำเนินไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป ดังนั้นหลักเกณฑ์ที่สังคมจะกำหนดว่าบุคคลใดเป็นผู้สูงอายุนั้นจะแตกต่างกันไปตามสภาพร่างกาย สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งได้มีผู้ให้คำนิยามเกี่ยวกับผู้สูงอายุไว้ ดังนี้

บรรลุ ศิริพานิช (2538: 125) แบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่มตามอายุและภาวะสุขภาพต่างๆ ไป คือ

1. ผู้สูงอายุนะดับต้น มีอายุระหว่าง 60-70 ปีระดับนี้สภาวะทางกายภาพและสรีรวิทยายังไม่เปลี่ยนแปลงไปมาก ยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้เป็นส่วนใหญ่

2. ผู้สูงอายุนี้อายุระหว่าง 71-80 ปี ระดับนี้สภาวะทางกายภาพและสรีรวิทยาเริ่มเปลี่ยนแปลงไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ทำให้การช่วยเหลือตนเองบกพร่อง เริ่มต้องการความช่วยเหลือในบางอย่าง

3. ผู้สูงอายุนี้อายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป ระดับนี้สภาวะทางกายภาพและสรีรวิทยาเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด บางคนมีความพิการ บางคนช่วยเหลือตนเองไม่ได้ บางอย่างจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540: 514) ได้กล่าวถึงการแบ่งกลุ่มของผู้สูงอายุ ตามลักษณะของจิตสังคม และชีววิทยา โดยแบ่งช่วงสูงอายุออกเป็น 4 ช่วงดังนี้

1. ช่วงไม่ค่อแก่ (the young – old) ช่วงนี้อายุประมาณ 60-69 ปี เป็นช่วงที่คนต้องประสบกับความเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่เป็นภาวะวิกฤตหลายด้าน เช่น การเกษียณอายุ การจากไปของมิตรสนิท คู่ครอง รายได้ลดลง การสูญเสีย ตำแหน่งทางสังคม โดยทั่วไป ช่วงนี้บุคคลยังเป็นคนที่แข็งแรง แต่อาจต้องพึ่งพิงผู้อื่นบ้าง อย่างไรก็ตามสำหรับบุคคลที่มีการศึกษาสูง รู้จักปรับตัว ช่วงนี้ยังเป็นช่วงที่เราจะมีสมรรถภาพด้านต่างๆ ใกล้เคียงกับคนหนุ่มสาวมาก การปรับตัวในช่วงนี้มีข้อเสนอแนะว่าควรใช้แบบ “engagement” คือ ยังเข้าร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมทั้งในครอบครัวและนอกครอบครัว

2. ช่วงแก่ปานกลาง (the middle-aged old) อายุประมาณตั้งแต่ 70-79 ปี เป็นช่วงที่คนเริ่มเจ็บป่วย เพื่อนและสมาชิกในครอบครัวที่อายุใกล้เคียงกัน อาจเริ่มล้มหายตายจากมากขึ้น เข้าร่วมกิจกรรมของสังคมน้อยลง การปรับตัวในระยะนี้มักเป็นไปในรูปแบบ “disengagement” คือ ไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมของครอบครัวและสังคมมากนักอีกต่อไป

3. ช่วงแก่จริง (the old-old) อายุประมาณ 80-90 ปี ผู้มีอายุขึ้นถึงระดับนี้ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมยากขึ้น เพราะสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับคนอายุถึงขั้นนี้ต้องมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น ไม่วุ่นวาย แต่ก็ต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ยังกระตุ้นความมีสมรรถภาพในแง่ต่างๆ ตามวัย (both privacy and stimulating) ผู้สูงอายุนี้อายุต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นมากกว่าในวัยที่ผ่านมา เริ่มข้อมนึ่งถึงอดีตมากยิ่งขึ้น

4. ช่วงแก่จริงๆ (the very old-old) อายุประมาณ 90-99 ปีผู้มีอายุยืนถึงระดับนี้มีจำนวนค่อนข้างน้อย ความรู้ต่าง ๆ ด้านชีววิทยา สังคม และจิตใจของคนวัยนี้ยังไม่มีการศึกษามากนัก แต่อาจกล่าวได้ว่าเป็นระยะที่มักมีปัญหาทางสุขภาพ ผู้สูงอายุในวัยนี้ควรทำกิจกรรมที่ไม่ต้องมีการแข่งขัน ไม่ต้องมีการบีบบังคับเรื่องเวลาที่ต้องทำให้เสร็จ ควรทำกิจกรรมอะไรๆ ที่พอออกพอใจและอยากทำในชีวิต สำหรับผู้สูงอายุกลุ่มนี้ที่ได้พบผ่านวิกฤตต่างๆ ของชีวิตมาแล้วด้วยดีมากมาย จะเป็นคาบระยะแห่งความสุขสงบพอใจในตนเอง ประชากรในกลุ่มผู้สูงอายุทุกช่วงวัยนี้มีตั้งแต่ผู้ยังมีสมรรถภาพ เต็มไปด้วยความรู้ ความคิด ความเชี่ยวชาญ ความมีชีวิตชีวา เรื่อยไปถึงผู้ที่มีปัญหาทางอารมณ์จิตใจ สุขภาพ สังคม ไปจนถึงผู้แก่ห่อหมกที่ช่วยตนเองไม่ได้และ/หรือผู้ที่เลอะเลือน

Barrow and Smith (1979: 17 อ้างใน ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2544: 10-11) สามารถพิจารณาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ประเพณีนิยม (Tradition) เป็นการกำหนดผู้สูงอายุ โดยยึดตามเกณฑ์อายุที่ออกจากงาน เช่น ประเทศไทยกำหนดอายุวัยเกษียณอายุ เมื่ออายุครบ 60 ปี แต่ประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดอายุ 65 ปี เป็นต้น
2. การทำหน้าที่ของร่างกายด้านกายภาพ (Body Functioning) เป็นการกำหนดโดยยึดตามเกณฑ์ทางสรีรวิทยาหรือทางกายภาพ บุคคลจะมีการเสื่อมสลายทางสรีรวิทยาที่แตกต่างกันในวัยสูงอายุ อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายจะทำงานน้อยลง ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละบุคคล บางคนอายุ 50 ปี ฟันอาจจะหลุดทั้งปากแต่บางคนอายุถึง 80 ปี ฟันจึงจะเริ่มหลุด เป็นต้น
3. การทำหน้าที่ของร่างกายทางด้านจิตภาพ (Mental Functioning) เป็นการกำหนดตามเกณฑ์ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การจำ การเรียนรู้ และความเสื่อมทางด้านจิตใจ สิ่งที่พบมากที่สุดกับผู้สูงอายุ คือ ความจำเริ่มเสื่อม ขาดแรงจูงใจ ซึ่งไม่ได้หมายความว่าบุคคลผู้สูงอายุทุกคนจะมีสภาพเช่นนี้
4. ความรู้สึกลึกซึ้งเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) เป็นการกำหนดโดยยึดความคิดที่ผู้สูงอายุมองตนเอง เพราะ โดยปกติผู้สูงอายุมักจะเกิดความคิดว่า “ตนเองแก่ อายุมากแล้ว” และส่งผลต่อบุคลิกภาพทางกาย ความรู้สึทางด้านจิตใจ และการดำเนินชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามแนวความคิดที่ผู้สูงอายุนั้น ๆ ได้กำหนดขึ้น

5. ความสามารถในการประกอบอาชีพ (Occupation) เป็นการกำหนดโดยขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ โดยใช้แนวความคิดจากการเสื่อมถอยของสภาพทางร่างกาย และจิตใจ คนทั่วไปจึงกำหนดว่า วัยสูงอายุเป็นวัยที่ต้องพักผ่อน หุตุการประกอบอาชีพ ดังนั้น บุคคลที่อยู่ในวัยสูงอายุ จึงหมายถึงบุคคลที่มีวัยเกินกว่าวัยที่จะอยู่ในกำลังแรงงาน

6. ความกดดันทางอารมณ์และความเจ็บป่วย (Coping with Stress and Illness) เป็นการกำหนดโดยขีดตามสภาพร่างกาย และจิตใจ ผู้สูงอายุจะเผชิญกับสภาพโรคร้ายไข้เจ็บอยู่เสมอ เพราะสภาพทางร่างกายและอวัยวะต่าง ๆ เริ่มเสื่อมลง นอกจากนั้น ยังอาจเผชิญกับปัญหาทางด้านสังคมอื่น ๆ ทำให้เกิดความกดดันทางอารมณ์เพิ่มขึ้นอีก ส่วนมากมักพบกับผู้มีอายุระหว่าง 60-65 ปี ขึ้นไป

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

ปัจจุบันการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุได้ขยายตัวไปอย่างกว้างขวาง วิทยาการว่าด้วยความชราภาพของมนุษย์ ประกอบด้วยศาสตร์หลายสาขา จึงเกิดมีทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุมากมาย ดังนี้

McPherson (1983 อ้างใน สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2539: 11-15) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุนั้น ได้มีผู้คิดและผู้ที่นำมาปรับปรุงแนวคิดต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีทฤษฎีหรือแนวคิดต่าง ๆ ที่แบ่งได้ดังนี้

1. ทฤษฎีวิวัฒนาการ (Evolution Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีการวิวัฒนาการอยู่เสมอ และจะอยู่รอดได้แม้ในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่ออายุมากขึ้นไม่สามารถมีชีวิตอยู่ตลอดไปได้

2. ทฤษฎีทางด้านชีววิทยา (Biological Theory) ทฤษฎีภาวะผู้สูงอายุด้านชีววิทยาเป็นทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุของความชราเชิงชีววิทยา

2.1 ทฤษฎีพันธุศาสตร์ (Genetic Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า คนชราเกิดขึ้นตามพันธุกรรม มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอวัยวะบางส่วนของร่างกายคล้ายคลึงกันหลายชั่วอายุ และลักษณะนั้นแสดงออกเมื่ออายุมากขึ้น เช่น ผมหงอก ศีรษะล้าน และเดินหลังค่อม

2.2 ทฤษฎีเนื้อเยื่อ (Collagen Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า สารที่เป็นส่วนประกอบของเนื้อเยื่อกระดูกเพิ่มมากขึ้น และมีการจับตัวกันมากขึ้น ทำให้ Collagen fiber หดสั้นเข้าเมื่อถึงวัยสูงอายุ ทำให้ปรากฏรอยย่นมากขึ้น และตั้งอยู่บริเวณกระดูก ข้อต่อ ซึ่งจะมองเห็นเป็นปมกระดูกชัดเจน

2.3 ทฤษฎีทำลายตนเอง (Auto Immune Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ความชราเกิดจากร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันปกติน้อยลงพร้อมกับการสร้างภูมิคุ้มกันทำลายตนเองมากขึ้น ดังนั้นการสร้างภูมิคุ้มกันปกติน้อยลงจะทำให้ร่างกายต่อสู้เชื้อโรคและสิ่งแปลกปลอมได้ไม่ดี ทำให้เกิดความเจ็บป่วยได้ง่าย และเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็จะรุนแรงเป็นอันตรายต่อชีวิตได้

2.4 ทฤษฎีความผิดพลาด (Error Catastrophe Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น จะค่อยๆ เกิดความผิดพลาดและความผิดพลาดนี้จะเพิ่มมากขึ้นจนถึงที่ ทำให้เซลล์ ต่าง ๆ ของร่างกายเสื่อมและหมดอายุลง

2.5 ทฤษฎีเรดิคัลอย่างอิสระ (Free Redical Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ภายในร่างกายมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย โดยเฉพาะผู้สูงอายุประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมที่มีเรดิคัลอย่างอิสระอยู่มากมายตลอดเวลา เรดิคัลเหล่านี้จะทำให้ยีนเกิดความผิดปกติ และทำให้คอลลาเจนและอีลาสตินซึ่งเป็นโปรตีนองค์ประกอบของเนื้อเยื่อยึดเหนี่ยวเกิดขึ้นมาก จนทำให้เสียความยืดหยุ่นไป

3. ทฤษฎีทางด้านจิตวิทยา (Psychological Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวถึงความสำคัญของจิตใจ ความสำคัญของช่วงชีวิตในครั้งหลัง จะมีผลมาจากครั้งแรกของชีวิต อันเป็นสาเหตุทำให้ผู้สูงอายุมีบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไป แยกเป็น 2 ทฤษฎีย่อย ดังนี้

3.1 ทฤษฎีบุคลิกภาพ (Personality Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวว่าผู้สูงอายุจะเป็นสุขหรือทุกข์ขึ้นอยู่กับภูมิหลังและการพัฒนาจิตใจของผู้นั้น ถ้าผู้สูงอายุเติบโตขึ้นมาด้วยความมั่นคงอบอุ่น มีความรักแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย เห็นความสำคัญของผู้อื่น รักผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ก็มักจะเป็นผู้สูงอายุที่ค่อนข้างมีความสุขในชีวิตบั้นปลาย

3.2 ทฤษฎีความปราดเปรื่อง (Intelligence Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้สูงอายุที่ยังปราดเปรื่อง และคงความเป็นปราชญ์อยู่ได้ด้วย เป็นผู้ที่มีความสนใจเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ มีการ

ค้นคว้าและพยายามที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ผู้ที่จะมีลักษณะเช่นนี้ได้จะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพดีและมีเงินใช้สอยโดยไม่เดือดร้อน

4. ทฤษฎีทางด้านสังคมวิทยา (Sociological Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ถ้าสังคมเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ก็จะทำให้สถานะของผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วย และสถานะของผู้สูงอายุในสังคมใด จะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับจำนวนของผู้สูงอายุในสังคมนั้น นอกจากนั้นยังได้แนะนำให้ผู้สูงอายุยอมรับว่า เมื่อถึงวัยสูงอายุถูกหลานและชุมชนมักจะให้ความสำคัญและความสนใจน้อยลง เพื่อจะได้ใช้ชีวิตในบั้นปลายอย่างมีความสุข โดยมีแนวทฤษฎีที่เสนอแนะการดำรงตนของผู้สูงอายุทางสังคม ดังนี้

4.1 ทฤษฎีไว้การะผูกพัน (Disengagement Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้สูงอายุและสังคมจะลดบทบาทซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายู้สึกว่าตนเองมีความสามารถลดลง สุขภาพเสื่อมถอย รวมทั้งความตายที่ค่อย ๆ มาถึง ผู้สูงอายุจึงหลีกเลี่ยงหนีถอนตัวออกจากสังคม เพื่อลดความเครียดและพอใจกับการไม่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันระหว่างตนเองกับสังคมอีกต่อไป

4.2 ทฤษฎีการทำกิจกรรม (Activity Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้สูงอายุจะมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งได้จากการมีกิจกรรมและการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีความรู้สึว่าตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีทั้งทางกายและใจ รวมทั้งเกิดความพึงพอใจในชีวิตของตนเองด้วย

4.3 ทฤษฎีความต่อเนื่อง (Continuity Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้สูงอายุจะมีความสุขได้ก็เมื่อได้กระทำกิจกรรมหรือปฏิบัติตัวเช่นที่เคยกระทำมาก่อน บุคคลใดคุ้นเคยกับการอยู่ร่วมกับคนหมู่มากก็กระทำต่อไป บุคคลใดพอใจชีวิตที่อยู่อย่างสงบสัน โดย อาจแยกตนเองออกมาอยู่ตามลำพัง ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้สูงอายุอย่างกว้าง ๆ ว่าจะต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงมากมายที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น การตายของสามีหรือภรรยา การเกษียณอายุ และรายได้ที่ลดลง เป็นต้น

4.4 ทฤษฎีของอิริกสัน (Erikson's Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การพัฒนาด้านจิตวิทยาสังคมของผู้สูงอายุนั้นเป็นช่วงชีวิตที่ผู้สูงอายุจะรู้สึกว่าการมีชีวิตมีคุณค่า มั่นคง หรือท้อแท้หมดหวัง

สำหรับบุคคลที่มีความรู้สึกว่าคุณค่าถ้ามีความมั่นคง จะมีความรู้สึกพึงพอใจในผลของความสำเร็จจากช่วงชีวิตที่ผ่านมา และเกิดความรู้สึกสุขสงบทางใจ และสามารถยอมรับได้ในเรื่องความตายว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ในทางตรงกันข้ามผู้สูงอายุที่ไม่ยอมรับ ก็มีความรู้สึกว่าตนนั้นมีโอกาสเลือกได้น้อย และไม่ต้องการมีชีวิตยืนยาวต่อไปอีก เกิดความท้อถอย สิ้นหวัง คับข้องใจ รู้สึกว่าตนนั้นไม่มีคุณค่า และความสามารถที่จะเผชิญกับภาวะสูงอายุลดน้อยลงด้วย

4.5 ทฤษฎีพัฒนาของเพค (Peck's Developmental Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้สูงอายุวัยต้น (55-75 ปี) และผู้สูงอายุวัยปลาย (75ปีขึ้นไป) มีความแตกต่างกันทั้งลักษณะนิสัยและการปฏิสัมพันธ์ทางด้านจิตวิทยาสังคม เขามีความเชื่อว่าผู้สูงอายุมีการพัฒนาการ 3 ประการ คือ

- 1) ความสามารถในการแยกความแตกต่างของตน กับบทบาทในช่วงชีวิตที่ผ่านมา ความภาคภูมิใจในตนเองและความรู้สึกว่าคุณค่า ขึ้นอยู่กับบทบาทของหน้าที่การงาน ในทางตรงกันข้ามเมื่อเกษียณอายุ บางคนจะรู้สึกว่าไร้คุณค่า แต่ถ้าความรู้สึกภาคภูมิใจและความมีคุณค่าของงานไม่ได้มาจากตำแหน่งหน้าที่ที่เคยทำหลังเกษียณอายุ ความรู้สึกนั้นก็ยังคงมีอยู่ เช่น ผู้สูงอายุที่ชอบปลูกต้นไม้ ก็จะพึงพอใจหลังเกษียณอายุที่จะได้ทำสิ่งที่ต้องการแทนงานอาชีพที่เคยทำประจำ
- 2) ความสามารถทางร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ ถ้าผู้สูงอายุนึกถึงสภาพร่างกายยังคงมีความแข็งแรง จะทำให้ผู้สูงอายุยอมรับความสามารถทางร่างกายที่ลดลง และพยายามปรับตัวให้เหมาะสม ชีวิตก็จะมีความสุข แต่ถ้าผู้สูงอายุนึกถึงความถดถอยของร่างกาย ก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขและความพอใจลดน้อยลง และ
- 3) การยอมรับว่าร่างกายของตนเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ กับสภาพร่างกายก่อนสูงอายุ การยอมรับร่างกายตามธรรมชาตินี้ทำให้ผู้สูงอายุยอมรับความตายโดยไม่รู้สึกหวาดกลัว การยอมรับนี้รวมไปถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความตายด้วย ในทางตรงกันข้ามคนที่ยึดติดกับสภาพร่างกายขณะที่อยู่ในวัยที่อายุน้อยกว่า ก็พยายามยืดชีวิตไว้ให้ยาวนานที่สุด โดยไม่พึงพอใจกับสภาพที่เป็นอยู่มีความหวาดกลัวกับความตาย

จากทฤษฎีต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งในหลายทฤษฎีที่พยายามจะอธิบายปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับความสูงอายุ ผู้สูงอายุทุกคนมิได้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและสังคมเหมือนกันไปหมด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความรู้ ความสามารถ สภาพะสุภาพ ประเพณี วัฒนธรรม และมาตรฐานทางสังคมของแต่ละบุคคล

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์และคุณภาพชีวิต

ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

มนุษย์ทุกคนมีความต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีนำมาซึ่งความสุขทั้งกายและใจ ความสุขทางกายคือ การมีหรือได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่ อาศัย ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ พอสสมควร และทางจิตใจคือ การมีความรัก ความอบอุ่นและความมั่นคงทางจิตใจ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น (นิศารัตน์ ศิลปเดช, 2539)

จำรอง เงินดี (2552: 115) อ้างถึงทฤษฎีความต้องการของ Maslow และความต้องการนั้นจะเพิ่มระดับขึ้นตามขั้นความต้องการ 5 ขั้น จากขั้นพื้นฐานสู่ขั้นสูงขึ้นประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการทางด้านสรีระหรือทางกายภาพ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อนำมาบำบัดความต้องการให้มนุษย์ดำรงชีพอยู่ได้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหาร อากาศ น้ำดื่ม เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคง ปลอดภัย (Safety Needs) มนุษย์มีความต้องการความปลอดภัยทางร่างกาย จิตใจ และทางสังคม ต้องการความปลอดภัยทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นความต้องการเริ่มตั้งแต่ความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิต ปราศจากความเจ็บป่วย ไม่มีอุบัติเหตุต่าง ๆ เมื่อทำงานก็ย่อมต้องการมีความมั่นคงด้านอาชีพการงานและเศรษฐกิจ

ขั้นที่ 3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) มนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคม มนุษย์จึงมีความต้องการการยอมรับ ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการความรัก ต้องการเป็นเจ้าของ และต้องการให้สังคมตอบสนองความต้องการของตน เป็นต้น หากอยู่ในครอบครัวก็จะมีความต้องการการยอมรับ ความรักความเมตตาต่อกัน เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนฝูงก็ต้องการเป็นคนสำคัญและเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ และเมื่ออยู่ในที่ทำงานก็ย่อมต้องการได้รับความเชื่อถือและเมตตาจากผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการความภาคภูมิใจ (Esteem Needs) ความต้องการในขั้นนี้เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นในความรู้สึกของตนเองโดยปลายทางก็คือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ตนเกิดความภาคภูมิใจขึ้นในตน พฤติกรรมของความต้องการมนุษย์ในขั้นนี้ เขาจึงพยายามทำคุณงามความดีในสังคม ทำงานให้ได้ผลดี มีคุณภาพ สร้างฐานะให้โดดเด่นในสังคม และทำกิจกรรมต่างๆ ในสังคมเพื่อให้ตนมีคุณค่า

ขั้นที่ 5 ความต้องการมีสัจการแห่งตน ความต้องการที่จะบรรลุความสำเร็จสมหวังในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ ความต้องการขั้นนี้เป็นความต้องการที่มีพื้นฐานมาจากการรู้จักตนเอง และรู้ถึงศักยภาพแห่งตน เมื่อบุคคลมีความต้องการและความปรารถนาจะทำหรือจะเป็นในสิ่งหนึ่ง ๆ ถือเป็นจุดสูงสุดของชีวิตต่อจากนั้นก็สามารถนำพาตัวเองไปสู่เป้าหมายชีวิตของตนตามศักยภาพที่มีอยู่จริง และเกิดความสงบสุขแห่งตนในที่สุด

ความหมายของคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคม คุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์พัฒนาตนเองเพื่อไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา บุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมลดลง การให้ความหมายของคุณภาพชีวิตจึงมีความหมายหรือนิยามที่แตกต่างกันไป ดังนี้

สุพรรณิ ไชยอำพร และ สนิท สมักรการ (2535: 7) กล่าวว่าไว้ว่า คุณภาพชีวิต คือ ชีวิตที่มีความสุขพอสมควรทั้งทางกายและใจ ความสุขกาย คือ ได้รับตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ เช่น มีสุขภาพอนามัยแข็งแรงดี อาชีพการงานดี โอกาสเลื่อนฐานะตามความเหมาะสมปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และโอกาสแสวงหาความบันเทิงรื่นเริงใจตามสมควร ส่วนความสุขใจ คือการหล่อหลอมปัจจัยทางด้านความเชื่อ ค่านิยม ศีลธรรม และจริยธรรมให้เกิดความสมดุล

สุจิตรา เหลืออมรเลิศ (2537: 47) อธิบายว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ประสิทธิภาพของบุคคลที่จะดำรงชีวิตอย่างเป็นอิสระให้มากที่สุด มีสมรรถนะในการเข้าสังคม การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และการดูแลตนเองตามความต้องการพื้นฐาน

อนุชาติ พวงสำลี และ อรทัย อาจอ่ำ (2541: 61) ได้สรุปว่า “คุณภาพชีวิต” เป็นระดับของการมีชีวิตที่ดี สุขภาพ ความพึงพอใจในชีวิต เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคม

พูนสุข เวชวิฐาน (2545: 6) กล่าวว่าความหมายของคุณภาพชีวิต ได้รวมองค์ประกอบในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) การได้รับการตอบสนองปัจจัยพื้นฐานของการดำเนินชีวิต 2) การมีสุขภาพกายสุขภาพจิตดี 3) ความรู้สึกรับรองของบุคคล 4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 253) ได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณภาพ” ไว้ว่า หมายถึง ลักษณะความดี ลักษณะประจำของบุคคลหรือสิ่งของ และให้ความหมายของคำว่า “ชีวิต” ไว้ว่า หมายถึง ความเป็นอยู่ (2546: 360) เพราะฉะนั้นคำว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ลักษณะความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคล

UNESCO (1993 อ้างใน วินัส วิทยพัฒนา, 2550: 25) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม และระดับความพึงพอใจในความต้องการส่วนหนึ่งของมนุษย์

WHO (1996: 1 อ้างใน วินัส วิทยพัฒนา, 2550: 25) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่าเป็นการรับรู้ของบุคคลภายใต้บริบททางวัฒนธรรมและคุณค่าที่คนผู้นั้นอาศัยอยู่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย ความคาดหวัง มาตรฐานและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น เป็นมโนทัศน์หลายมิติที่ประสานการรับรู้ของบุคคลในด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสภาวะจิตใจ ระดับความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพา ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านความเชื่อส่วนบุคคล และความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

จากความหมายของคำว่าคุณภาพชีวิตที่มีบุคคลต่าง ๆ ให้ความหมายต่าง ๆ ไปได้ดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐาน ซึ่งสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งหลาย นำมาซึ่งความพึงพอใจแก่บุคคลทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ โดยดูจากด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี การเมือง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และด้านสาธารณสุข

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

การที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้นต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบ และแต่ละองค์ประกอบนั้นก็มีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกันไปตามทัศนะของแต่ละบุคคลหรือแต่ละสังคม อย่างไรก็ตาม ปัจจัยสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตนั้นจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยที่เป็นวัตถุวิสัย เช่น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฯลฯ และปัจจัยที่เป็นจิตวิสัย เช่น วัฒนธรรม ค่านิยม จิตใจ ฯลฯ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้มีนักวิชาการต่างสาขาได้เสนอไว้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการมีคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ดังนี้

สายสุรี จุติกุล (2533: 15-18) อธิบายว่า คนจะมีคุณภาพได้นั้นต้องมีองค์ประกอบทางด้านพื้นฐาน 5 ประการ คือ ทางด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต การพัฒนาสติปัญญา จริยธรรม และความเป็นคนไทย

Bruckhardt (1982: 56-59 อ้างใน สุภาลักษณ์ เขียวขำ, 2543: 37) กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ควรวัดใน 5 ด้านคือ

1. ความรู้สึกสนุกสนานในการดำรงชีวิต (zest of life) คือ การมีความสุข ความพึงพอใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นกิจกรรมของชีวิตประจำวัน
2. ความตั้งใจและความอดทนในการดำเนินชีวิต (resolution and fortitude) คือ การคิดว่าชีวิตมีความหมาย และยอมรับอย่างเด็ดเดี่ยวในสิ่งที่ชีวิตเป็นอยู่
3. ความสมดุลระหว่างความปรารถนา และการได้รับความสำเร็จตามเป้าหมาย (congruence between desired and achieved goals) คือ ความรู้สึกประสบความสำเร็จตามเป้าหมายสำคัญที่ตั้งใจว่าจะทำ
4. อัตมโนทัศน์ (self concept) คือ การยึดถือความนึกคิดทางด้านบวกของตนเอง
5. อารมณ์ที่เป็นสุข (mood tone) คือ การมีความสุข อารมณ์เบิกบาน หรือมองโลกในแง่ดี

Flanagan (1987: 138-139 อ้างใน สุภาลักษณ์ เขียวจำ, 2543: 36-37) กล่าวถึง องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตว่า เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งจำแนกได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. มีความสุขสบายทางด้านร่างกายและวัตถุ ทางด้านร่างกาย ได้แก่ การมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ทางด้านวัตถุ ได้แก่ มีบ้านที่น่าอยู่ มีอาหารที่ดี มีเครื่องอำนวยความสะดวก
2. มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น เช่น ความสัมพันธ์กับคู่สมรส บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง และบุคคลอื่น นอกจากนี้การมีบุตรและการเลี้ยงดูบุตร ก็ถือเป็นความสัมพันธ์ด้านนี้ด้วย
3. การมีกิจกรรมในสังคมและชุมชน การได้มีโอกาสสนับสนุนและช่วยเหลือผู้อื่น
4. มีพัฒนาการทางบุคลิกภาพ และมีความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ตามพัฒนาการ เช่น การมีพัฒนาการทางสติปัญญา การเรียนรู้สนใจการเรียน และการเข้าใจตนเอง รู้จุดบกพร่องของตนเอง มีงานที่น่าสนใจทำ ได้รับผลตอบแทนที่ดี และการแสดงออกในทางสร้างสรรค์
5. มีสันติภาพ เช่น อ่านหนังสือ ฟังดนตรี ดูกีฬาหรือสิ่งบันเทิงอื่นๆ และมีส่วนร่วมในสังคม

Zhan (1992: 795-800 อ้างใน เจษฎา บุญทา, 2545: 20-21) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ไว้ดังนี้

1. ด้านความพึงพอใจในชีวิต เป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาวะภายนอกที่ได้รับอิทธิพลจากภูมิหลังของคน บุคลิกลักษณะ สิ่งแวดล้อม และสถานะทางสุขภาพ สิ่งที่คุณได้รับรู้ถึงสิ่งที่คุณเองครองอยู่ ซึ่งอยู่ระหว่างความต้องการ ความปรารถนาและความสำเร็จที่ได้รับ
2. ด้านอัตมโนทัศน์ เป็นความเชื่อและความรู้สึกที่คนๆ หนึ่งมีต่อตนเอง ความรู้สึกเหล่านี้มาจากการรับรู้ โดยเฉพาะการรับรู้ปฏิกิริยาของผู้อื่นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของคนๆ หนึ่งเกี่ยวกับตนเองในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

3. ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยนอกจากจะประเมินอาการทางคลินิกแล้ว ยังประเมินในเรื่องการรับรู้ภาวะสุขภาพของบุคคล สิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพและความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับสังคมและยังต้องพิจารณาถึง อิทธิพลทางสังคม สิ่งแวดล้อมและการเมืองด้วย

4. ด้านสังคมและเศรษฐกิจ เป็นการประเมินการประกอบอาชีพ การศึกษาและรายได้ ซึ่งถูกกำหนดเป็นมาตรฐานของสังคม

การประเมินคุณภาพชีวิต

การประเมินคุณภาพชีวิต หรือการจัดระดับคุณภาพชีวิต มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับแนวคิด และวัตถุประสงค์ของแต่ละเรื่อง ซึ่งในปัจจุบันการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพชีวิต มีดังนี้

สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540: 18-19) การประเมินคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) เป็นการประเมินด้านวัตถุวิสัย (objective) และด้านจิตวิสัย (subjective) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical Domain) การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงผลกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้เรื่องการนอนหลับและพักผ่อน ซึ่งการรับรู้เหล่านี้มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่ต้องการพึ่งพาอาศัย หรือการรักษาทางกายแพทย์อื่น ๆ เป็นต้น

2. ด้านจิตใจ (Psychological Domain) คือ การรับรู้ทางสภาพจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจของตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจของตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการ

จัดการกับความเศร้า หรือกังวล การรับรู้ถึงความเชื่อต่าง ๆ ของตน ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านจิตวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัย และมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสาธารณสุข และสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสจะได้รับข่าวสาร หรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

UNESCO (1980: 312 อ้างใน สุภาลักษณ์ เขียวจำ, 2543: 38) ให้เกณฑ์การประเมินคุณภาพชีวิต 2 ด้าน คือ

1. ด้านวัตถุวิสัย (Objective) การประเมินด้านวัตถุวิสัย วัดได้โดยอาศัยข้อมูลด้านรูปธรรมที่มองเห็นได้ นับได้ วัดได้ เช่น ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

2. ด้านจิตวิสัย (Subjective) เป็นการประเมินด้านจิตวิทยา ซึ่งอาจทำได้โดยการสอบถามความรู้สึกและเจตคติประสพการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับชีวิต และความพึงพอใจในชีวิต

Stromberg (1984: 89-91 อ้างใน สุภาลักษณ์ เขียวจำ, 2543: 38) ได้ให้ความเห็นในการประเมินคุณภาพชีวิตกระทำได้ 3 วิธี คือ

1. การประเมินเชิงวัตถุวิสัย โดยการวัดปริมาณ (objective scales yielding quantitative data) เป็นการประเมินโดยผู้อื่น เช่น แพทย์ หรือบุคลากรด้านสุขภาพ ประเมินออกมาเป็นคะแนน

2. การประเมินเชิงจิตวิสัย โดยวัดเป็นปริมาณ (subjective scales yielding quantitative data) เป็นการประเมินโดยตัวผู้ป่วยเอง ขึ้นอยู่กับค่านิยมคุณภาพชีวิตของตนเอง หรือประสบการณ์ในชีวิตตนเอง เช่น ความพึงพอใจ ความสุขที่ตนเองได้รับ ประเมินออกมาเป็นคะแนน

3. การประเมินเชิงจิตวิสัย โดยวัดเป็นคุณภาพ (subjective scales yielding qualitative data) เป็นการประเมินด้วยตัวผู้ป่วยเอง ผลออกมาเป็นการบรรยายและบอกถึงสภาพที่ผู้ป่วยเป็นอยู่

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ลลิตญา ลอยลม (2545: 42) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตหรือการมีชีวิตที่ดีในผู้สูงอายุและกล่าวว่า ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ด้าน คือ

1. การมีความสุขทางด้านจิตใจ (Psychological Well-Being) หมายถึง การที่บุคคลสามารถประเมินได้ว่า ประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาคุณภาพ โดยประเมินได้จากผลกระทบระดับความสุขที่ได้รับและความสำเร็จที่ได้บรรลุตามความต้องการหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม (Behavioral Competence) หมายถึง ความสามารถในการทำหน้าที่ของบุคคล ซึ่งรวมถึงการทำหน้าที่ของร่างกาย การมีสุขภาพที่ดี การรับรู้ที่ถูกต้อง และการมีพฤติกรรมทางสังคมที่ถูกต้อง

3. สิ่งแวดล้อมของบุคคล (Objective Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่

- 3.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ลักษณะภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และที่อยู่อาศัย
- 3.2 บุคคลที่มีความสำคัญต่อผู้สูงอายุ เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อน
- 3.3 บุคคลอื่นทั่วไปที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ
- 3.4 สถานภาพทางสังคม อายุ เชื้อชาติ และเศรษฐกิจ
- 3.5 สภาพสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่

4. การรับรู้คุณภาพชีวิต (Perceived Quality of Life) หมายถึง การที่บุคคลมีการประเมินตนเองเกี่ยวกับความผาสุกทางด้านจิตใจ ความสามารถในการทำหน้าที่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคคลดังที่ได้กล่าวมา

ปัจจัยด้านความผาสุกด้านจิตใจเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สำคัญยิ่งของการดำเนินชีวิต มีความใกล้เคียงกับความพึงพอใจในชีวิต เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของบุคคล เพราะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตของบุคคลนั้น และในการศึกษาด้านวิทยาการผู้สูงอายุ (Gerontology) มักใช้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

จิราพร เกศพิชญวัฒนา และคณะ (2543: 54) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุไทยซึ่งประกอบด้วยมิติต่าง ๆ 5 มิติ คือ ความสามัคคีปรองดอง การพึ่งพาอาศัยกันและกัน ความสงบสุขและการยอมรับ การเคารพนับถือ และความเบิกบาน โดยแต่ละมิติมีรายละเอียดดังนี้

1. ความสามัคคีปรองดอง (harmony) เกิดขึ้นระหว่างบุคคลในครอบครัว เช่น ลูกหลาน การเป็นมิตรที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อน เพื่อนบ้าน ตลอดจนความสำเร็จ ความก้าวหน้าของบุคคล ในครอบครัว ลูกหลาน นำมาซึ่งความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุ

2. การพึ่งพาอาศัยกันและกัน (interdependence) ผู้สูงอายุแสดงความรู้สึกสบายใจ มีความสุข ในการที่ตนเองได้ทำตนให้เป็นประโยชน์หรือช่วยเหลือลูกหลาน บุคคลในครอบครัว ในขณะที่เดียวกันบุคคลในครอบครัวหรือลูกหลานตอบแทนโดยการเลี้ยงดู ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในยามเจ็บป่วย ความสบายใจเกิดจากการมีคุณค่าในตนเอง ที่ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีประโยชน์แก่ลูกหลาน มิใช่พึ่งพาลูกหลานฝ่ายเดียว

3. ความสงบสุขและการยอมรับ (acceptance and calmness) การทำใจให้ยอมรับและหาความสงบในจิตใจ การปล่อยวางความคิดที่ทำให้ไม่สบายใจ ปล่อยกับสิ่งที่ตนเองไม่สามารถขัดขวางหรือควบคุมได้ ทำใจให้สงบ ไม่คิดมากหรืออารมณ์เสีย ไม่ก่อกวนกับสิ่งที่ทำให้ไม่สบายใจ

4. การเคารพนับถือ (respect) การที่ผู้สูงอายุรับรู้ มีความรู้สึกถึงการเคารพให้เกียรติ หรือคำแนะนำให้แก่ผู้อาวุโสน้อยกว่า มีผู้รับฟังหรือปฏิบัติตาม การเคารพนับถือที่ผู้สูงอายุได้รับจากบุคคลอื่นแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในชีวิตของผู้สูงอายุในการดำเนินชีวิตที่ดี เป็นที่เคารพนับถือของบุคคลในชุมชนนั้น ๆ

5. ความเบิกบาน (enjoyment) ความรู้สึกสดชื่นมีชีวิตชีวา และสนุกสนานรื่นรมย์กับสิ่งรอบตัว ความเบิกบานอาจเกิดจากการทำกิจกรรมกับเพื่อนหรือกลุ่มผู้สูงอายุในวัยเดียวกัน เช่น ร่วมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุไปวัด หรืออาจเป็นความเบิกบานจากการทำสิ่งที่ตนเองชอบงานยามว่าง หรือเก็บเกี่ยวความสุขเล็กๆ น้อยๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งการมีอารมณ์ขัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร

ความหมายของความผูกพันต่อองค์กร

ความผูกพันต่อองค์กรเป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับการดำเนินงานขององค์กรและบุคลากร เพื่อก้าวไปสู่เป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ การที่บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์กรในระดับสูงย่อมทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้ จากแนวคิดที่หลากหลาย มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายคำนิยาม เกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร ดังต่อไปนี้

สมคิด บางโม (2538: 52) ได้สรุปความหมายของคำว่าความผูกพันต่อองค์กร หมายถึง ความรู้สึกต้องการที่จะ “อยู่” และไม่อยาก “ไป” จากองค์กร ไม่ว่าจะเพิ่มเงินเดือน รายได้ หรือสิ่งจูงใจอื่น ๆ พร้อมทั้งเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กรที่เขาปฏิบัติงานอยู่ การพิจารณาว่าบุคคลใดมีความผูกพันต่อองค์กรมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับตัวชี้ที่เห็นได้ชัด คือ

1. ความจงรักภักดีต่อองค์กร กล่าวคือ มีความรู้สึกรักใคร่ ไม่อยากไปจากองค์กร อาจจะเป็นเพราะว่าองค์กรนั้น มีสิ่งจูงใจที่ทำให้เขารู้สึกเสียสละที่จะต้องออกไปจากองค์กร เช่น ผลตอบแทนในรูปแบบเงินเดือน สวัสดิการ ความก้าวหน้า

2. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับหน่วยงานที่เขาทำอยู่ ผู้ปฏิบัติงานผูกพันกับองค์กร รู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กร ปฏิบัติตนตามค่านิยมขององค์กร เพื่อดำเนินงานไปสู่จุดมุ่งหมายขององค์กร

3. ความรู้สึกเกี่ยวพันกับงานคือ ความพอใจในงานที่ทำ และต้องการให้งานบรรลุผลสำเร็จ พุ่มเทแรงกาย ใจ เพื่อให้งานสำเร็จ

ธงชัย สมบูรณ์ (2549: 200) กล่าวไว้ว่า ความผูกพันต่อองค์การเป็นความรู้สึกของคนในองค์การที่แสดงตนเป็นหนึ่งเดียวกับองค์การ มีค่านิยมที่กลมกลืนกับสมาชิกองค์การคนอื่น และเต็มใจที่จะอุทิศกำลังกาย และกำลังใจเพื่อปฏิบัติงานขององค์การ ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะของความผูกพันต่อองค์การไว้ 3 ประการ คือ

1. เป็นความเชื่ออย่างแรงกล้า และยอมรับในเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ
2. ความเต็มใจและสมัครใจที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์การ
3. ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงอยู่เป็นสมาชิกขององค์การ

Mowday and Lyman (1982: 27 อ้างใน นุชชุตตา ตันดีเตชรัตน์, 2549: 19) กล่าวถึงความผูกพันต่อองค์การเป็นความสัมพันธ์ที่บุคคลเข้าร่วมในองค์การ ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ ความเชื่ออย่างแน่วแน่ และการยอมรับในเป้าหมาย และคุณค่าขององค์การ ความปรารถนาที่จะทุ่มเทความพยายามเพื่อองค์การ ความต้องการที่จะคงความเป็นสมาชิกขององค์การไว้ และได้ให้ความเห็นว่า ความผูกพันต่อองค์การเป็นการแสดงออกที่มากกว่าความจงรักภักดีที่เกิดขึ้นตามปกติ เพราะเป็นความสัมพันธ์ที่แน่นหนา และผลักดันให้บุคคลเต็มใจที่จะอุทิศตัวเอง เพื่อการสร้างสรรค์ให้องค์การอยู่ในสภาพที่ดีขึ้น

Salancik (1983: 202 อ้างใน ทศนีย์ สร้อยฟ้า, 2550: 15) ได้ให้ความหมายเฉพาะว่า ความผูกพันต่อองค์การเป็นพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่แสดงออกมา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การ โดยบุคคลที่มีความผูกพันต่อองค์การสูงจะมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการขององค์การมากกว่าบุคคลที่มีความผูกพันต่อองค์การต่ำ

Steers (1991: 79 อ้างใน นุชชุตตา ตันดีเตชรัตน์, 2549: 20) กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์การเป็นลักษณะที่แสดงออกของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ และการเกี่ยวข้องกับองค์การ ซึ่งมีคุณลักษณะทั้ง 3 ประการ คือ ความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมาย และค่านิยมขององค์การ ความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์การ ความต้องการที่จะคงอยู่เป็นสมาชิกขององค์การต่อไป ความผูกพันยังแสดงออกมาทางความจงรักภักดีต่อองค์การ

ความผูกพันยังแสดงออกมาจากความจงรักภักดีต่อองค์กร เป็นสิ่งที่คุณคณกรกระทำต่องานของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่เพื่อช่วยให้บรรลุซึ่งผลสำเร็จขององค์กรให้องค์กรมีความมั่นคงต่อไป

Shelden (1995: 12 อ้างใน นุชชดา ตันดีเตชรัตน์, 2549: 21) ได้ให้ความหมายของความผูกพันต่อองค์กร ว่าเป็นทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่เชื่อมโยงระหว่างบุคคลนั้น ๆ กับองค์กร เป็นสิ่งที่เกิดจากการที่บุคคลพิจารณาจากการลงทุนของเขาในองค์กร เช่น อายุ กำลังแรงงาน ตลอดจนระยะเวลาที่เขาปฏิบัติงานในองค์กรนั้น ซึ่งทำให้เขาสูญเสียโอกาสที่จะไปทำงานในที่อื่น ๆ แต่สิ่งที่เขาสูญเสียไปจากการลงทุนนั้น จะส่งผลตอบแทนกลับคืนมาซึ่งอาจจะเป็น ในรูปของความอาวุโสในงาน ระดับตำแหน่งหน้าที่ การได้รับการยอมรับ การได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้น การได้รับสิทธิพิเศษ ค่ารักษาพยาบาล สวัสดิการสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้พนักงานมีความผูกพันต่อองค์กรสูงกว่าผู้ที่ได้ลงทุนน้อยกว่า นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางสังคมจะก่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญ

Porter and Smith (1998: 62 อ้างใน นุชชดา ตันดีเตชรัตน์, 2549: 21) ให้ความหมายของความผูกพันต่อองค์กรว่า เป็นความผูกพันที่จะแสดงออกถึงความเชื่อมโยงทั้งหมดระหว่างพนักงานและองค์กร จะรวมความหมายไปถึงองค์ประกอบของความพึงพอใจในงาน เป็นความเข้มข้นที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานให้กับองค์กร และความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์กร

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ความผูกพันต่อองค์กรเป็นความรู้สึกและพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงต่อองค์กรที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร โดยการยอมรับนโยบายขององค์กรและเต็มใจทุ่มเทการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและเพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร ซึ่งการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพในที่ทำงาน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่บุคคลในที่ทำงานซึ่งอยู่ร่วมกัน มีความผูกพันใกล้ชิดสนิทสนม แสดงออกในด้านความรัก ความเอื้ออาทร เอาใจใส่ดูแล เคารพนับถือซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือตัดสินใจในเรื่องสำคัญในสถานที่ทำงาน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยเหตุผล

ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร

สวานีย์ แก้วมณี (2549: 10-16) ให้ความเห็นถึงปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานว่า มีดังนี้

1. การเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่ประสบผลสำเร็จ หากพนักงานได้ทำงานในองค์กรที่มีผลประกอบการดีเด่นหรือเป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้นำทางการตลาด มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน และมีการจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อนำมาปฏิบัติอย่างเหมาะสม จะมีส่วนผลักดันให้พนักงานเกิดความรู้สึผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น

2. การที่ได้ทำงานให้แก่ผู้นำที่ตนเองชื่นชอบ การที่พนักงานได้ทำงานกับผู้นำที่ตนเองรักหรือชื่นชอบจะส่งผลให้พนักงานมีผลการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น ซึ่งหัวหน้าที่พนักงานชื่นชอบเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน

3. การมีความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน หากพนักงานมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานที่ดี ทำงานอย่างมีอาชีพ จะส่งผลให้พนักงานเกิดความรู้สึกผูกพันที่ดีต่อองค์กร

4. การได้ทำงานที่มีความสำคัญ พนักงานต้องทำงานที่มีผลกระทบต่อองค์กร เป็นงานที่มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์และวิสัยทัศน์ และสามารถสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นกับองค์กรและลูกค้าได้ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้พนักงานเกิดความรู้สึกผูกพันต่อองค์กร

5. การได้รับการยกย่องและเห็นคุณค่า (Recognition and appreciation) การได้รับการยกย่องเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยผลักดันให้เกิดความผูกพันในองค์กร ซึ่งไม่ได้หมายถึงรางวัลที่เป็นตัวเงินหรือค่าตอบแทนเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความชื่นชมโดยตรงจากผู้บริหาร สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าพนักงานมีคุณค่าและสามารถทุ่มเทแรงใจให้ได้รับการยอมรับจากองค์กรด้วย

6. การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีสมดุล (Living a balanced life) องค์กรที่สามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กร โดยให้คุณค่าความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงาน และชีวิตส่วนตัวและสามารถทำให้พนักงานสามารถมีชีวิตอยู่ที่ดีได้ จะได้รับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานเป็นสิ่งตอบแทน การมีชีวิตอยู่ที่ดีของพนักงานไม่ได้หมายความว่าพนักงานไม่จงรักภักดีต่อองค์กร

แต่หมายถึงการที่พนักงานต้องสามารถจัดการกับชีวิตของตนเองได้ดี ไม่ใช่มีชีวิตอยู่กับงานเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

Buchanan (1974: 533 – 546 อ้างใน มนัชชา จันทเขต, 2551: 36) ได้พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลไปสู่ความรู้สึกผูกพันต่อองค์กรประกอบด้วย

1. ลักษณะส่วนตัวของพนักงาน รวมทั้งอายุการทำงานในองค์กร ความแตกต่างในรูปแบบของความต้องการ เช่น ความต้องการความสำเร็จในชีวิต
2. ลักษณะงาน เช่น ความมีความหมายของงานที่ทำ และโอกาสที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน
3. ประสบการณ์ในการทำงาน เช่น ความน่าเชื่อถือได้ขององค์กรที่ผ่านมาในอดีต ตลาดจนคำพูดและความรู้สึกของพนักงานอื่น ๆ ที่มีต่อองค์กร

Baron (1986 อ้างใน สุขุมิตร บัวเสนาะ, 2546: 11) แบ่งปัจจัยที่เป็นตัวส่งเสริมหรือลดทอนระดับความผูกพันต่อองค์กรไว้ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยที่เป็นตัวส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรของบุคคล ได้แก่ สักยภาพในการจูงใจของงานเฉพาะด้าน ความมีอิสระในการทำงานระดับสูง การประเมินผลอย่างยุติธรรม ความมีอาวุโส หรือระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร ความพึงพอใจในงานของตนเอง การบริหารและบังคับบัญชาที่ยุติธรรม
2. ปัจจัยที่ลดทอนความผูกพันต่อองค์กร ได้แก่ ความคลุมเครือในบทบาท โอกาสในการหางานใหม่ ระบบการบังคับบัญชาแบบลงโทษ ความตึงเครียดในการทำงาน และความเชื่อว่าองค์กรไม่สามารถดูแลพนักงานได้

ความสำคัญของความผูกพันต่อองค์กร

ความผูกพันต่อองค์กร (Organization Commitment) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้งานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ได้ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง ความสำคัญของความผูกพันต่อองค์กร ไว้ดังนี้

กรณี กิรีติบุตร (2529: 97) กล่าวว่า ความรู้สึกผูกพันจะนำไปสู่ผลที่สัมพันธ์กับความมีประสิทธิภาพต่อองค์กร ดังนี้ คือ

1. พนักงานซึ่งมีความรู้สึกผูกพันต่ออย่างแท้จริงต่อเป้าหมาย และค่านิยมขององค์กรมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรอยู่ระดับสูง
2. พนักงานซึ่งมีความรู้สึกผูกพันอย่างสูง มักมีความปรารถนาอย่างแรงที่จะอยู่กับองค์กรต่อไป เพื่อทำงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมาย
3. เมื่อบุคคลมีความผูกพันต่อองค์กร และเลื่อมใสศรัทธาในเป้าหมายขององค์กร บุคคลซึ่งมีความรู้สึกผูกพันดังกล่าว มักจะมีความผูกพันอย่างมากต่องาน เพราะเห็นว่างานคือหนทางซึ่งตนสามารถทำประโยชน์ให้กับองค์กร ให้บรรลุถึงเป้าหมายได้สำเร็จ
4. บุคคลซึ่งมีความรู้สึกผูกพัน จะมีความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างมากพอสมควรในการทำงานให้กับองค์กร ซึ่งในหลายกรณี ความพยายามดังกล่าว มีผลทำให้การปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี

สวณีย์ แก้วมณี (2549: 10-16) กล่าวถึง ผลดีของการสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานและผลเสียหากพนักงานไม่มีความผูกพันต่อองค์กร ดังนี้

ผลดีต่อองค์กร คือ หากองค์กรมีการสื่อสารที่ดีกับพนักงานและสามารถสร้างความผูกพันให้เกิดขึ้นกับพนักงานในองค์กรได้อย่างแท้จริง องค์กรจะสามารถลดอัตราการขาดงาน โดยได้รับผลตอบแทนจากลูกค้าได้ดีขึ้น และมียอดขายที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้สามารถเพิ่มผลตอบแทนให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือเพิ่มการลงทุนในองค์กรได้

ผลดีต่อพนักงาน คือ พนักงานมีสัมพันธภาพที่เหนียวแน่นกับผู้บริหาร โดยได้รับการสื่อสารที่ชัดเจนจากผู้บริหาร และมีแนวทางที่ชัดเจนในการตั้งเป้าหมายในการทำงานให้ดีที่สุด รวมถึงการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ทั้งนี้พนักงานจะรู้สึกถึงคำมั่นสัญญาต่อบงก์การและทุ่มเทเพื่อผลงานที่เป็นเลิศ แต่หากพนักงานไม่มีความผูกพันต่อบงก์การจะมีผลเสีย คือ

1. อัตราการเข้าออกของพนักงานสูง พนักงานจะลาออก โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ในการหาที่ทำงานแห่งใหม่ หากพวกเขาารู้สึกไม่ผูกพันต่อบงก์การที่ทำงานอยู่ในปัจจุบัน
2. ผลการปฏิบัติงานลดน้อยลง เนื่องจากความสามารถของพนักงานลดน้อยลง
3. บงก์การต้องสูญเสียเวลาและเงินไปกับการฝึกอบรมและการพัฒนาพนักงานที่ลาออกไปจากบงก์การด้วยความสูญเปล่า
4. ขวัญและกำลังใจในการทำงานของพนักงานลดลง เนื่องจากพนักงานที่เหลือยู่อาจต้องรับภาระงานหน้าที่มากขึ้นไป โดยปัญหาที่พนักงานคนเก่าทิ้งไว้อาจยังไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งอาจเป็นเหตุขัดขวางการเกิดความผูกพันต่อบงก์การของพนักงานคนอื่น ๆ ด้วย

Buchanan (1974 อ้างใน มนัชยา จันทเขต, 2551: 35) ได้สรุปความสำคัญของความผูกพันต่อบงก์การไว้ ดังนี้

1. ความผูกพันต่อบงก์การสามารถทำนายอัตราเข้า-ออกจากงาน ของสมาชิกในบงก์การได้ดี แนวความคิดนี้มีลักษณะครอบคลุมมากกว่าความพึงพอใจในงาน สามารถสะท้อนถึงผลโดยทั่วไปที่บุคคลสนองตอบต่อการโดยส่วนรวม ขณะที่ความพึงพอใจในงาน สามารถสะท้อนถึงผลโดยทั่วไปที่บุคคลสนองตอบต่อบงก์การโดยส่วนรวม ขณะที่ความพึงพอใจในการทำงานสะท้อนถึงการสนองตอบของบุคคลต่องาน หรือแง่ใดแง่หนึ่งของงานเท่านั้น เนื่องจากเหตุนี้ความผูกพันต่อบงก์การจึงเน้นความผูกมัดของบุคคลต่อบงก์การรวมทั้งเป้าหมายและค่านิยมของบงก์การ ขณะที่ความพึงพอใจในการทำงาน เน้นที่สภาพแวดล้อมของงานอันใดอันหนึ่ง โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน

2. ความผูกพันต่อองค์กรเป็นแรงผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรทำงานได้ดีกว่าผู้ไม่มี ความผูกพันต่อองค์กร เนื่องจากการที่สมาชิกรู้สึกว่ามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของในองค์กร และมีส่วน ร่วมเสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กร

3. ความผูกพันต่อองค์กรเป็นตัวเชื่อมระหว่างจินตนาการของสมาชิกในองค์กรกับ เป้าหมายขององค์กร หรือช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้นั้นเอง

4. ความผูกพันต่อองค์กร ช่วยลดการควบคุมจากภายนอก ซึ่งเป็นผลมาจากการที่สมาชิก มีความรัก และความผูกพันต่อองค์กรของตนมากนั่นเอง

5. ความผูกพันต่อองค์กรเป็นตัวชี้ถึงความมีประสิทธิภาพขององค์กร

Angle and Perry (1981: 1-14 อ้างใน สุทธิพงษ์ เอี่ยมศิริ, 2547: 11) กล่าวว่า หากสมาชิก ในองค์กรไม่มีความผูกพันต่อองค์กรแล้ว จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำคัญ ดังนี้

1. ปัญหาการลาออกจากงาน มีความสัมพันธ์สูงสุดกับความผูกพันต่อองค์กรของสมาชิก
2. ปัญหาการขาดงาน พบว่า คนที่มีความผูกพันต่อองค์กรสูงจะมีแรงจูงใจอยากมาทำงาน มากกว่าคนที่มีความผูกพันต่อองค์กรต่ำ
3. ปัญหาการมาทำงานสาย พบว่า คนที่มีความผูกพันต่อองค์กรสูง จะมาทำงานตรงเวลา มากกว่าคนที่มีความผูกพันต่อองค์กรต่ำ

จากความสำคัญของความผูกพันต่อองค์กร สามารถสรุปได้ว่า ความสำคัญของความ ผูกพันต่อองค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อความอยู่รอดและความมีประสิทธิภาพขององค์กร องค์กร ที่มีพนักงานที่มีความผูกพันต่อองค์กรจะส่งผลในด้านบวกต่อองค์กร ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วม ใจในการทำงานให้กับองค์กร ทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้าได้ต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร

สุพานี สฤษฏ์วานิช (2549: 25-26) กล่าวถึงความผูกพันต่อองค์กรว่า มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. การผูกพันในเชิงความรู้สึก (Affective Commitment) ซึ่งเป็นความตั้งใจของพนักงานที่จะคงอยู่กับองค์กร เนื่องจากความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร เต็มใจที่จะใช้ความหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร

2. ความผูกพันเนื่องจากต้องการอยู่กับองค์กร เพราะองค์กรนี้เหมาะสมที่จะคงอยู่เป็นสมาชิกต่อไป (Continuance Commitment)

Kanter (1968: 499 อ้างใน นุชชุตตา ดันดีเตชรัตน์, 2549: 22) กล่าวว่า พนักงานในองค์กรแต่ละคนมีความคิด พฤติกรรมแตกต่างกันและความแตกต่างเหล่านี้ทำให้คนในองค์กรผูกพันกับองค์กรด้วยสาเหตุต่าง ๆ กัน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ความผูกพันอย่างต่อเนื่อง (Continuance Commitment) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจของบุคคล โดยคำนึงค่าใช้จ่ายและผลกำไร เช่น เมื่อคิดว่าค่าใช้จ่ายในการออกจากองค์กรสูงมากกว่าการที่จะอยู่กับองค์กรต่อไป ก็ทำให้บุคคลนั้นอยู่ในองค์กรต่อไปเพื่อให้เกิดผลกำไร จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นความผูกพันต่อบทบาททางสังคมในระบบ

2. ความผูกพันยึดติด (Cohesion Commitment) เกี่ยวข้องกับความรู้สึกทางบวกกับองค์กร อารมณ์ และความรู้สึกที่ดี จะผูกมัดสมาชิกไว้กับองค์กร และความพึงพอใจจะเกิดขึ้น ถ้าสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์สูงก็จะไม่มีการต่อต้าน และอิจฉาริษยากัน ระบบที่ร่วมกันนี้จะสามารถดำรงอยู่ต่อไป สมาชิกจะยึดติดซึ่งกันและกัน

3. ความผูกพันควบคุม (Control Commitment) เป็นความผูกพันที่ผู้กระทำยึดถือมาตรฐานและเคารพอำนาจของกลุ่ม เกี่ยวข้องกับการที่พวกเขาเริ่มต้นประเมินค่าทางบวก เห็นชอบกับศีลธรรม จริยธรรม ความสมเหตุสมผล การแสดงค่านิยมของบุคคลของกลุ่ม ดังนั้น การเชื่อฟังต่อความต้องการเหล่านี้ ก็เป็นความจำเป็นของมาตรฐานของสังคม และการลงโทษในระบบต้องคำนึงถึงความเหมาะสม

Allen and Meyer (1990: 1-18 อ้างใน นันทภัทร อักษรดิษฐ์, 2550: 29) สรุปโครงการหรือลักษณะของความผูกพันต่อองค์กรเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ความผูกพันด้านความรู้สึก (Affective Commitment) หมายถึง ความผูกพันที่เกิดขึ้นจากความรู้สึก เป็นความรู้สึกผูกพัน และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ห่วงเทและอุทิศตนให้กับองค์กร

2. ความผูกพันด้านการทำงานอย่างต่อเนื่อง (Continuance Commitment) หมายถึง ความผูกพันที่เกิดขึ้นจากความคิดคำนวณของบุคคล โดยมีพื้นฐานอยู่บนต้นทุนที่บุคคลให้กับองค์กร ทางเลือกของบุคคล และผลตอบแทนที่บุคคลได้รับจากองค์กร โดยจะแสดงออกในรูปของพฤติกรรมต่อเนื่องในการทำงานของบุคคลว่าจะทำงานอยู่กับองค์กรนั้นต่อไปหรือโยกย้ายเปลี่ยนแปลงที่ทำงาน

3. ความผูกพันด้านบรรทัดฐานของสังคม (Normative Commitment) หมายถึง ความผูกพันที่เกิดขึ้นจากค่านิยม วัฒนธรรม หรือบรรทัดฐานของสังคมและองค์กร เป็นความผูกพันที่เกิดขึ้นเพื่อตอบแทนในสิ่งที่บุคคลได้รับจากองค์กร แสดงออกในรูปของความจงรักภักดีของบุคคลต่อองค์กร

จากแนวความคิดของ Allen และ Meyer ความผูกพันต่อองค์กร คือ สิ่งที่แสดงออกซึ่งสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลกับองค์กร ถ้าบุคคลยังมีความผูกพันมากเท่าใด แนวโน้มที่จะลาออกหรือทิ้งองค์กรไปก็จะน้อยลง แนวคิดทั้งสามมีความแตกต่างคือ

แนวคิดที่ 1 เน้นว่า คนที่ทำงานกับองค์กรโดยไม่ลาออกไปไหน เป็นเพราะเขามีความปรารถนาที่จะอยู่กับองค์กร

แนวคิดที่ 2 เน้นว่า คนที่อยู่กับองค์กรเพราะความจำเป็นต้องอยู่ มิฉะนั้นเขาจะสูญเสียผลประโยชน์ที่เขาควรจะได้ไป

แนวคิดที่ 3 เน้นว่า คนอยู่กับองค์กร เพราะเขาคิดว่าเขาควรจะต้องอยู่ หรือเป็นสิ่งที่ควรกระทำเพื่อความถูกต้องเหมาะสมทางสังคม

Steer (1991 อ้างใน นุชชูลา ตันต์เตชรัตน์, 2549: 23) สามารถแบ่งแนวความคิดของความผูกพันต่อองค์กรออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ความผูกพันด้านพฤติกรรม (Behavior Commitment) เป็นความผูกพันที่เกิดจากพฤติกรรม เช่น บุคคลจะเกิดความผูกพันโดยเขาผูกมัดจากการกระทำที่ตกลงไปแล้ว หรือเขาได้ลงทุนลงแรงไปในองค์กรและเป็นการยากที่จะเรียกทุนส่วนนั้นกลับมา

2. ความผูกพันด้านทัศนคติ (Attitudinal Commitment) มองความผูกพันกว้างๆ คือ ทัศนคติ โดยความผูกพันเป็นสถานการณ์ ซึ่งบุคคลมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กรนั้น ๆ และกับจุดมุ่งหมายขององค์กร และมีความปรารถนาที่จะคงสภาพการเป็นสมาชิกไว้ เพื่อที่จะช่วยให้จุดมุ่งหมายขององค์กรนั้นประสบความสำเร็จ

Cherrington (1994 อ้างใน นุชชูลา ตันต์เตชรัตน์, 2549: 25) กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กรแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ความผูกพันด้านการทำงานอย่างต่อเนื่อง (Continuance Commitment) หรือเรียกว่า ความผูกพันที่เกิดจากการคำนวณ (Calculative Commitment) คือความเต็มใจของบุคคลที่จะคงอยู่กับองค์กรนั้น ๆ เพราะรางวัล ผลตอบแทนด้านการเงิน หรือเพราะประโยชน์ที่จะได้รับอื่นๆ

2. ความผูกพันด้านความรู้สึก (Affective Commitment) หรือเรียกว่า ความผูกพันด้านจริยธรรม (Moral Commitment) เป็นการยอมรับของบุคคลต่อค่านิยม และเป้าหมายขององค์กร และจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อลักษณะเฉพาะของบุคคล และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของเขาสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า ความผูกพันต่อองค์กร แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ความผูกพันด้านความรู้สึก (Affective Commitment) คือ รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ความผูกพันด้านการทำงานอย่างต่อเนื่อง (Continuance Commitment) จะเกิดขึ้นจากความคิดคำนวณของบุคคลว่าจะทำงานอยู่กับองค์กรนั้นต่อไปหรือโยกย้ายเปลี่ยนแปลงที่ทำงาน และความผูกพันด้านบรรทัดฐานของสังคม (Normative Commitment) เกิดขึ้นจากค่านิยม วัฒนธรรม หรือบรรทัดฐานของสังคม และองค์กร

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุธีรา นุ้ยจันทร์ (2530) ได้ศึกษาบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุศึกษาเฉพาะกรณีครอบครัวผู้ใช้บริการทางสังคมผู้สูงอายุคนแดงและครอบครัวสมาชิกชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสงฆ์ ในปี พ.ศ. 2530 มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัวบทบาทครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุและความต้องการบริการสังคมผู้สูงอายุของครอบครัวดังกล่าว รวมทั้งเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของครอบครัว โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในทางที่ดี กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างและผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมประจำวันของครอบครัวทุกวัน มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและประสบการณ์ร่วมกันบ่อย ๆ มีการยอมรับซึ่งกันและกันมีความรักใคร่ผูกพันกันดี มีการช่วยเหลือถ้อยทีถ้อยอาศัยกันทุกเรื่อง

อาพร สุขสวัสดิ์ (2534) ได้ศึกษาบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว ระหว่างสมาชิกในครอบครัว (บุตร) กับผู้สูงอายุ และบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล มี 4 ด้าน คือ บทบาทการดูแลทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างสมาชิกครอบครัวกับผู้สูงอายุ ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีแนวโน้มที่ดี คือ มีการช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์กันส่วนบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุพบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ได้มาก และด้านสังคม ได้มากด้วย

สุรีย์มาศ นาคะผดุงรัตน์ (2542) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีชมรมข้าราชการและครูอาวุโสของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุในระดับปานกลางทางบวก ($r = .5690$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของสัมพันธภาพในครอบครัวทั้งสามมิติกับการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุแล้วพบว่า ระดับความสัมพันธ์เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ อันดับที่ 1 คือ สัมพันธภาพในครอบครัวมีดีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก อันดับที่ 2 คือ สัมพันธภาพ

ในครอบครัววิถีการพัฒนาส่วนบุคคล อันดับที่ 3 คือ สัมพันธภาพในครอบครัววิถีการดำรงรักษาไว้ซึ่งระบบครอบครัว

ฤตินันท์ นันทิโร (2543) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ พบว่า คุณลักษณะผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุ ปัจจัยสนับสนุนด้านครอบครัวของผู้ดูแลผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านสังคมอยู่ในระดับน้อย บทบาทในการดูแลผู้สูงอายุอยู่ในระดับน้อย

วิไลวรรณ วัฒนานนท์ (2544) ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านสุขภาพและปัญหาด้านสังคมของผู้สูงอายุ เรื่องสภาวะสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุมีการเจ็บป่วยและไม่สุขสบาย อาการที่พบมากคือ ปวดหลังปวดเอว และวิงเวียนศีรษะ ส่วน โรคประจำตัวและโรคเรื้อรังของผู้สูงอายุที่พบมากคือ โรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง ปัญหาด้านจิตใจของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุมีความรู้สึกเหงาและว่าเหงาเป็นบางครั้ง เรื่องความเสื่อมสมรรถนะผู้สูงอายุมีปัญหาการเคี้ยวอาหาร ส่วนปัญหาด้านสังคมของผู้สูงอายุ พบว่า เรื่องการศึกษาการแสวงหาความรู้และข้อมูลข่าวสาร ส่วนความต้องการด้านสุขภาพและความต้องการด้านสังคมของผู้สูงอายุ พบว่า ความต้องการโดยรวมคือ ความต้องการเรื่องสภาวะสุขภาพอนามัย บทบาทและความสัมพันธ์ในครอบครัว

สรिता มังคโลปกรณ์ (2544) ได้ทำการศึกษาสัมพันธภาพระหว่างครอบครัวและผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาหมู่บ้านนครหลวง ซอยเชื้อเพลิง (อมร) ถนนนางลิ้นจี่ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างครอบครัวและผู้สูงอายุทางด้านความผูกพัน สมาชิกในครอบครัวมีการปฏิบัติในลักษณะการให้ความเคารพนับถือผู้สูงอายุมากกว่าการแสดงความรักใส่ดูแลผู้สูงอายุ สัมพันธภาพระหว่างครอบครัวและผู้สูงอายุทางด้านความช่วยเหลือ สมาชิกในครอบครัวมีการช่วยเหลือเกี่ยวกับการเดินทาง และการเอาใจใส่รับฟังปัญหาผู้สูงอายุมากกว่า การจัดหาอาหาร ยารักษาโรค สถานที่อยู่อาศัย และการจัดหาเสื้อผ้าที่เหมาะสมในเทศกาลสำหรับผู้สูงอายุ และสัมพันธภาพระหว่างครอบครัวและผู้สูงอายุทางด้านพฤติกรรมนั้น พบว่า สมาชิกในครอบครัวมีการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุในลักษณะ การให้เวลาในการพบปะผู้สูงอายุมากกว่า การพูดคุยและรับฟังเรื่องราว รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ การแสดงท่าทีที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง การช่วยเหลือในด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับสัมพันธภาพระหว่างครอบครัวและผู้สูงอายุ พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์

ทางเครือญาติ อันได้แก่ บุตร หลาน ญาติ และผู้ร่วมอาศัยนั้น มีความสัมพันธ์กับสัมพันธ์ภาพระหว่างครอบครัวและผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญ คือ สัมพันธภาพระหว่างครอบครัวและผู้สูงอายุกับผู้ร่วมอาศัยมีความสัมพันธ์กัน

ทวีศักดิ์ หล้าภูเขียว (2546) ได้ศึกษาการได้รับการดูแลจากครอบครัวของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนองหิน กิ่งอำเภอหนองหิน จังหวัดเลย พบว่าผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากครอบครัวในภาพรวม และรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง ผู้สูงอายุที่มีอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และสถานภาพทางสังคมต่างกัน ได้รับการดูแลจากครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พรรณี สมเทศน์ (2550) ได้ศึกษาการดูแลผู้สูงอายุในระดับครอบครัว: กรณีศึกษาบ้านนาศรีดงเค็ง ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดูแลผู้สูงอายุในระดับครอบครัวด้านร่างกาย ด้านจิตสังคม และด้านเศรษฐกิจ โดยภาพรวม ระหว่างการปฏิบัติของหัวหน้าครอบครัวกับความคิดเห็นของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก การดูแลผู้สูงอายุในระดับครอบครัวระหว่างการปฏิบัติของหัวหน้าครอบครัวกับความคิดเห็นของผู้สูงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหาที่สำคัญในการดูแลผู้สูงอายุในระดับครอบครัว ได้แก่ ผู้ดูแลไม่มีเวลาให้กับผู้สูงอายุอย่างเพียงพอ ปัญหาค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้สูงอายุไม่เพียงพอ

อรนุช อุคมสมฤติ (2550) ได้ศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสวรรค์จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีระดับสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจในชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และผู้สูงอายุที่มีเพศ สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัวแตกต่างกันมีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่แตกต่างกัน และผู้สูงอายุที่มีเพศ และ ฐานะทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และลักษณะครอบครัวแตกต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกัน ในการศึกษาความสัมพันธ์พบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิต ($r = .254$) ทั้งหมดทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากการตรวจสอบเอกสาร ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

แบ่งเป็น ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

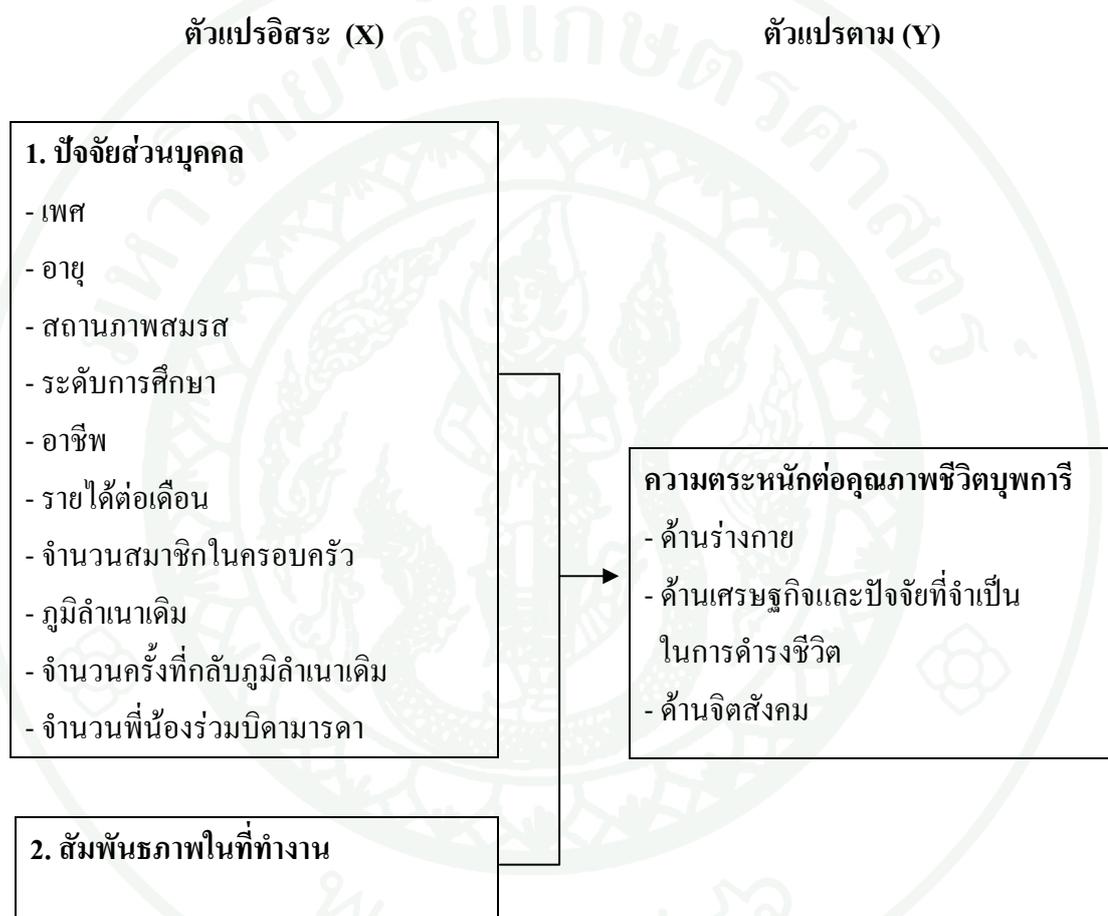
ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม และจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา
2. สัมพันธภาพในที่ทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และด้านจิตสังคม โดยปรับปรุงจากแนวคิดของ Flanagan (1987: 138-139 อ้างใน สุภาลักษณ์ เขียวจำ, 2543: 36-37)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต
บุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา
อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย นำมาตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีเพศต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.2 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.3 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.4 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.5 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.6 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.7 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.8 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.9 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิมต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.10 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 สัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีแนวทางการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในหมู่บ้านจัดสรรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา มีหมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 14 หมู่ หมู่บ้านจัดสรรจำนวน 40 โครงการ ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี รวมจำนวน 21,174 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา, 2553: 6-8) โดยจำแนกตามหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

หมู่บ้าน	หมู่บ้านจัดสรร
1	(พื้นที่ของเขตเทศบาลอำเภอบางบัวทอง)
2	หมู่บ้านกมลลักษณ์
3	หมู่บ้านพุกทวารวิลิศ
4	หมู่บ้านมิตรประชา 1
	หมู่บ้านร่มเกล้า
	หมู่บ้านสินพีเชอร์
	หมู่บ้านทิวไผ่เหลือง
	หมู่บ้านทิวไผ่ทอง
	หมู่บ้านโสมษนคร
	หมู่บ้านเอกกลดา

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หมู่ที่	หมู่บ้านจัดสรร
5	หมู่บ้านรัชฎาธาร
	หมู่บ้านภัทรวรินทร์
	หมู่บ้านรัตนาวดี
	หมู่บ้านโมลี 1,2
	หมู่บ้านคุณทรัพย์ลดา
6	หมู่บ้านไพรม์เพลส
	หมู่บ้านบัวทองธานี 8
	หมู่บ้านธารทอง 1
	หมู่บ้านธารทอง 2
	หมู่บ้านเพชรเอก
	หมู่บ้านรัตนธานี
	หมู่บ้านศิลปการพาร์ค
	หมู่บ้าน ณ นนท์
	หมู่บ้านบัวทอง 1
	หมู่บ้านบัวทอง 2
7	หมู่บ้านศรีเมืองทอง
	หมู่บ้านกอบแก้ว
	หมู่บ้านคุณาลัย
	หมู่บ้านทิพย์พิมานรินทร์
	หมู่บ้านสง่าเมืองทอง
8	หมู่บ้านมนวดิพาร์ค
	หมู่บ้านชัยพฤกษ์
	หมู่บ้านชลลดา
9	หมู่บ้านเสรณีวิลล่า
	หมู่บ้านบัวทอง
10	หมู่บ้านบัวทอง
11	หมู่บ้านมิตรประชา
	หมู่บ้านรีเจนซี

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หมู่ที่	หมู่บ้านจัดสรร
12	หมู่บ้านสุภานันท์
13	หมู่บ้านรัตนนิเวศร์
14	หมู่บ้านรัตนนิเวศร์
15	หมู่บ้านกฤษดานคร 10
	หมู่บ้านช. รุ่งเรือง 5
รวม	40 โครงการ

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา (2553: 6-7)

กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นประชากรที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา ในปี 2553 ซึ่งมีหมู่ที่ทั้งหมด 14 หมู่ หมู่บ้านจัดสรรจำนวน 40 โครงการ ได้แบ่งทั้งหมด 6 ขั้นตอน ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกหมู่ที่ 2-15 ออกเป็น 3 กลุ่ม ตามจำนวนหมู่บ้านจัดสรร (ดังตารางที่ 2)

กลุ่มที่ 1 หมู่ที่ มีหมู่บ้านจัดสรรจำนวนมาก	กำหนด 9-12 โครงการ
กลุ่มที่ 2 หมู่ที่ มีหมู่บ้านจัดสรรจำนวนปานกลาง	กำหนด 3-5 โครงการ
กลุ่มที่ 3 หมู่ที่ มีหมู่บ้านจัดสรรจำนวนน้อย	กำหนด 1-2 โครงการ

ตารางที่ 2 การจำแนกหมู่ที่ 2-15 ออกเป็น 3 กลุ่ม ตามจำนวนหมู่บ้านจัดสรรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มที่ 1 หมู่บ้านจัดสรรจำนวนมาก	
หมู่ที่	จำนวนหมู่บ้านจัดสรร
4	9
6	12

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กลุ่มที่ 2 หมู่บ้านจัดสรรจำนวนปานกลาง

หมู่ที่	จำนวนหมู่บ้านจัดสรร
5	5
8	3
11	3

กลุ่มที่ 3 หมู่บ้านจัดสรรจำนวนน้อย

หมู่ที่	จำนวนหมู่บ้านจัดสรร
2	1
3	1
7	2
9-10	1
12-13	1
14	1
15	1

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้จับสลากหมู่ที่ของแต่ละกลุ่ม เพื่อเป็นหมู่ที่ตัวแทนของกลุ่มโดยจับตัวแทนกลุ่มละ 1 หมู่ ได้ตัวแทน (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การจำแนกหมู่ที่และจำนวนโครงการหมู่บ้านจัดสรรที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม

กลุ่มที่ 1 หมู่บ้านจัดสรรจำนวนมาก

หมู่ที่	จำนวนหมู่บ้านจัดสรร
6	12

กลุ่มที่ 2 หมู่บ้านจัดสรรจำนวนปานกลาง

หมู่ที่	จำนวนหมู่บ้านจัดสรร
11	3

ตารางที่ 3 (ต่อ)

กลุ่มที่ 3 หมู่บ้านจัดสรรจำนวนน้อย	
หมู่ที่	จำนวนหมู่บ้านจัดสรร
12-13	1

ขั้นตอนที่ 3 จับสลากรายชื่อหมู่บ้านจัดสรรของแต่ละหมู่ที่ เพื่อเป็นหมู่บ้านตัวแทนโดยจับตัวแทนกลุ่มละ 1 หมู่บ้านจัดสรร (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 รายชื่อหมู่บ้านจัดสรรและจำนวนครัวเรือนที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม

กลุ่มที่	หมู่บ้านจัดสรร	จำนวนครัวเรือน
1	หมู่บ้าน ณ นนท์	120
2	หมู่บ้านริเจนซี	300
3	หมู่บ้านรัตนวิเศษ	3,900
รวม		4,320 ครัวเรือน

ขั้นตอนที่ 4 การคำนวณหาขนาดตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้หลักการคำนวณของ Taro Yamane (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2543: 88) ดังต่อไปนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของครัวเรือนที่ใช้ในการวิจัย

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ .05)

แทนค่า

$$\begin{aligned} n &= \frac{4,320}{1 + 4,320 (0.05)^2} \\ &= 367 \end{aligned}$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จึงเท่ากับ 367 ครวเรือน

ขั้นตอนที่ 5 คำนวณกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านแบบสัดส่วนชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) ในแต่ละชั้นภูมิที่จะทำการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน คำนวณจากสูตรดังนี้

สูตรชั้นภูมิ

$$F = \frac{nN_i}{N}$$

โดย F = จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ

n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N_i = จำนวนครวเรือนในแต่ละชั้นภูมิ

N = จำนวนรวมทั้งหมดของครวเรือนที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 5 การแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนของครวเรือนในหมู่บ้านจัดสรร

องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา (หมู่บ้านจัดสรร)	ประชากร (จำนวนครวเรือน)	จำนวนตัวอย่าง (จำนวนครวเรือน)
หมู่บ้าน ฅ นนท์	120	10
หมู่บ้านริเจนซี	300	26
หมู่บ้านรัตนวิเศษ	3,900	331
รวม	4,320	367

ขั้นตอนที่ 6 ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) ในแต่ละหมู่บ้านจัดสรรมาเป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$\text{ช่วงการสุ่ม} = \frac{\text{จำนวนครวเรือนหมู่บ้านจัดสรร}}{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านจัดสรร}} = \frac{4,320}{367} = 12$$

เมื่อได้ช่วงการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการเรียบเรียงเลขที่บ้านจากน้อยไปหามาก โดยเริ่มนับจากบ้านเลขที่ 1 และสุ่มทุก ๆ บ้านที่ 12 ของแต่ละหมู่บ้านจัดสรร ในกรณีบ้านที่เป็นตัวอย่างไม่สามารถใช้เป็นตัวอย่างได้จะใช้บ้านข้างเคียงแทน โดยแต่ละครัวเรือนตอบแบบสอบถาม 1 ชุด ซึ่งต้องเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือสมาชิกครอบครัวในบ้านหลังนั้น จนกระทั่งครบจำนวน 367 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม และจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา ทั้งหมด 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งลักษณะคำถามเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert's Scale) เป็นมาตรวัดลักษณะของข้อความที่ใช้ ซึ่งเป็นข้อความเชิงบวกทั้งหมด 20 ข้อ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 107) ดังนี้

ระดับสัมพันธภาพในที่ทำงาน	ระดับคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลแจกแจงความถี่แล้วใช้คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการแปลข้อมูลโดยรวม และรายชื่อใช้ข้อมูลอิงเกณฑ์ โดยใช้ อันตรภาคชั้นตามเกณฑ์ของ Best (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 107) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ระดับคะแนนสูงสุด} - \text{ระดับคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{3} = 1.33 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับสัมพันธภาพในที่ทำงาน
1.00 – 2.33	ระดับต่ำ
2.34 – 3.66	ระดับปานกลาง
3.67 – 5.00	ระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายความว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับสัมพันธภาพในที่ทำงาน อยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายความว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับสัมพันธภาพในที่ทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายความว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับสัมพันธภาพในที่ทำงาน อยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ลักษณะคำถามเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert's Scale) เป็น

มาตรวัดลักษณะของข้อความที่ใช้ ซึ่งเป็นข้อความเชิงบวกทั้งหมด 26 ข้อ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 107) ดังนี้

ระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร	ระดับคะแนน
ปฏิบัติเป็นประจำ	5
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	4
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	3
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	2
ไม่เคย	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลแจกแจงความถี่แล้วใช้คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการแปลข้อมูลโดยรวม และรายชื่อใช้ข้อมูลอิงเกณฑ์ โดยใช้สูตรภาคพื้นตามเกณฑ์ของ Best (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 107) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ระดับคะแนนสูงสุด} - \text{ระดับคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{3} = 1.33 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร
1.00 – 2.33	ระดับต่ำ
2.34 – 3.66	ระดับปานกลาง
3.67 – 5.00	ระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายความว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร อยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายความว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ท้องที่การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายความว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ท้องที่การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี อยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดที่สอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการศึกษาวิจัย ไปทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไปขอคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try Out) กับประชาชนหมู่บ้านจัดสรร ได้แก่ หมู่บ้านสินเพ็ชร และหมู่บ้านบัวทอง จำนวน 30 ครัวเรือน และหาความเชื่อมั่นรวม โดยใช้วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ท (Cronbach's Alpha coefficient) ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .928

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. โดยการสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย ด้วยหนังสือ เอกสาร ทฤษฎี บทความ ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. โดยนำแบบสอบถามไปสอบถามประชาชนหมู่บ้านจัดสรรโดยมีฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือเป็นสมาชิกในครอบครัวที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 ครัวเรือน โดยทำการเก็บข้อมูลในระหว่างช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – เมษายน พ.ศ. 2554

3. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ต่อจากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผล ด้วยสถิติสำเร็จรูปสำหรับสังคมศาสตร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการอธิบายข้อมูลสัมพันธภาพในที่ทำงาน และความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
3. ค่า t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ

4. ค่า F-test ใช้สำหรับทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระสามกลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way Analysis of Variance: ANOVA) ทดสอบตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม และจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's test)

5. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient) ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี กับความตระหนักรู้ต่อคุณภาพชีวิตบุพการี

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพสมรส
4. ระดับการศึกษา
5. อาชีพ
6. รายได้ต่อเดือน
7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว
8. ภูมิลำเนาเดิม
9. จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม
10. จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา

ส่วนที่ 2 สัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 3 ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 4 คำถามปลายเปิดที่สอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 2 วิจารณ์

ตอนที่ 1 ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม และจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา ดังนี้ (ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

(n=367)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	135	36.8
หญิง	232	63.2
2. อายุ		
20-30 ปี	142	38.7
31-40 ปี	69	18.8
41-50 ปี	129	35.1
มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	27	7.4

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=367)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. สถานภาพสมรส		
โสด	160	43.6
สมรส	169	46.1
หม้าย/หย่าร้าง	25	6.8
แยกกันอยู่	13	3.5
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	11	3.0
ประถมศึกษา	20	5.4
มัธยมศึกษา/ปวช.	49	13.4
อนุปริญญา/ปวส.	40	10.9
ปริญญาตรี	230	62.7
สูงกว่าปริญญาตรี	17	4.6
5. อาชีพ		
เกษตรกร	11	3.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	51	13.9
รับจ้าง	48	13.1
พนักงานบริษัท	204	55.6
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	53	14.4
6. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	37	10.1
10,001-20,000 บาท	176	47.9
20,001-30,000 บาท	117	31.9
30,001-40,000 บาท	25	6.8
40,001-50,000 บาท	12	3.3

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=367)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
น้อยกว่า 4 คน	292	79.6
4-5 คน	40	10.9
มากกว่า 5 คน	35	9.5
8. ภูมิลำเนาเดิม		
ภาคใต้	18	4.9
ภาคกลาง	183	49.9
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	85	23.2
ภาคเหนือ	39	10.6
ภาคตะวันออก	32	8.7
ภาคตะวันตก	10	2.7
9. จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม		
1-6 ครั้ง/ปี	268	73.0
7-12 ครั้ง/ปี	85	23.2
มากกว่า 12 ครั้ง/ปี	14	3.8
10. จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา		
1-2 คน	168	45.8
3-4 คน	123	33.5
มากกว่า 4 คน	76	20.7

จากตารางที่ 6 พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ดังนี้

1. เพศ พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ เพศหญิงจำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8

2. อายุ พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ อายุ 20-30 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 รองลงมาก็คือ อายุ 41-50 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 รองลงมาก็คือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 และที่น้อยที่สุดคือ อายุ มากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4

3. สถานภาพสมรส พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ สถานภาพสมรส จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.1 รองลงมาก็คือ สถานภาพโสด จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมาก็คือ สถานภาพหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และน้อยที่สุดคือ สถานภาพแยกกันอยู่ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

4. ระดับการศึกษา พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 รองมาก็คือ มัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 รองลงมาก็คือ อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 รองมาก็คือ ประถมศึกษา จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 รองลงมาก็คือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 และที่น้อยที่สุดคือ ต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

5. อาชีพ พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ พนักงานบริษัท จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมาก็คือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 รองลงมาก็คือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 รองลงมาก็คือ รับจ้าง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 และน้อยที่สุดคือ เกษตรกร จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

6. รายได้ต่อเดือน พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ 10,001-20,000 บาท จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 47.9 รองลงมาคือ 20,001-30,000 บาท จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 รองลงมาคือ 30,001-40,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และน้อยที่สุดคือ 40,001-50,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็น ร้อยละ 3.3

7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ สมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 4 คน จำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 79.6 รองลงมาคือ 4-5 คน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 และที่น้อยที่สุดคือ มากกว่า 5 คน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5

8. ภูมิลำเนาเดิม พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ ภาคกลาง จำนวน 183 คน คิดเป็น ร้อยละ 49.9 รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 รองลงมา คือภาคเหนือ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 รองลงมาคือ ภาคตะวันออก จำนวน 32 คน คิด เป็นร้อยละ 8.7 รองลงมาคือ ภาคใต้ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 และที่น้อยที่สุดคือ ภาคตะวันออก จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7

9. จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ กลับภูมิลำเนาเดิม 1-6 ครั้ง/ปี จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมาคือ 7-12 ครั้ง/ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อย ละ 23.2 และที่น้อยที่สุดคือ มากกว่า 12 ครั้ง/ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8

10. จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ พี่น้องร่วมบิดามารดา 1-2 คน จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาคือ 3-4 คน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 และที่น้อยที่สุดคือ มากกว่า 4 คน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสัมพันธภาพในที่ทำงาน

ผลการศึกษาส่วนที่ 2 สัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี อยู่ในแบบสอบถามตั้งแต่ ข้อ 1-20 ได้แบ่งระดับสัมพันธภาพในที่ทำงานออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังปรากฏตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

(n=367)

สัมพันธภาพ ในที่ทำงาน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ สัมพันธภาพ
1.ค่าตอบแทนที่ได้รับ มีความเพียงพอกับค่า ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	19 (5.2)	160 (43.6)	153 (41.7)	30 (8.2)	5 (1.3)	3.43	0.77	ปานกลาง
2. สวัสดิการที่ได้รับ เหมาะสมต่อการดำรง ชีวิตของท่าน	15 (4.1)	135 (36.8)	169 (46.0)	27 (7.4)	21 (5.7)	3.26	0.78	ปานกลาง
3. ท่านพอใจกับค่า ตอบแทนที่ได้รับ จากการทำงาน	25 (6.8)	129 (35.2)	189 (51.5)	17 (4.6)	7 (1.9)	3.40	0.76	ปานกลาง
4. ท่านพอใจในอัตรา ค่าล่วงเวลา เงินโบนัส และ สวัสดิการที่ได้ จากการปฏิบัติงาน	18 (4.9)	124 (33.8)	143 (38.9)	63 (17.2)	19 (5.2)	3.16	0.90	ปานกลาง
5. ค่าตอบแทนที่ได้รับ เหมาะสมกับปริมาณ งานที่ท่านรับผิดชอบอยู่	7 (1.9)	152 (41.4)	179 (48.8)	16 (4.4)	13 (3.5)	3.34	0.75	ปานกลาง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n=367)

สัมพันธภาพ ในที่ทำงาน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ สัมพันธภาพ
6. ท่านได้รับความ สะดวกรวดเร็วในการ ขออนุมัติ สิทธิประโยชน์ ต่าง ๆ จากสวัสดิการ อย่างเต็มที่	27 (7.4)	193 (52.6)	108 (29.4)	17 (4.6)	22 (6.0)	3.50	0.92	ปานกลาง
7. ค่าตอบแทนที่ท่าน ได้รับมีความยุติธรรม	22 (6.0)	159 (43.3)	137 (37.3)	43 (11.7)	6 (1.7)	3.40	0.83	ปานกลาง
8. ท่านรู้สึกว่าคุณ ได้ทำงานที่มั่นคง	49 (13.4)	160 (43.6)	116 (31.6)	36 (9.8)	6 (1.6)	3.57	0.89	ปานกลาง
9. ท่านคิดว่างานที่ ท่านทำอยู่ในขณะนี้ สามารถทำให้ท่านมี ความก้าวหน้า	27 (7.4)	168 (45.8)	151 (41.1)	18 (4.9)	3 (0.8)	3.54	0.73	ปานกลาง
10. เพื่อนร่วมงานมี การช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน	28 (7.6)	195 (53.1)	124 (33.8)	20 (5.5)	0 (0)	3.63	0.70	ปานกลาง
11. ท่านได้รับความ ช่วยเหลือด้านการเงิน จากเพื่อนร่วมงานของ ท่านในกรณีที่ท่านมี ความเดือดร้อน	12 (3.3)	138 (37.6)	149 (40.6)	62 (16.9)	6 (1.6)	3.24	0.82	ปานกลาง
12. เพื่อนร่วมงานของ ท่านยินดีที่รับฟัง และ แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ กับท่าน	22 (6.0)	194 (52.9)	135 (36.8)	13 (3.5)	3 (0.8)	3.60	0.66	ปานกลาง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n=367)

สัมพันธภาพ ในที่ทำงาน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ สัมพันธภาพ
13. เพื่อนร่วมงานให้ ความเคารพสิทธิส่วน บุคคลซึ่งกันและกัน	19 (5.2)	195 (53.1)	125 (34.1)	28 (7.6)	0 (0)	3.56	0.70	ปานกลาง
14. ท่านมักได้รับการ ยอมรับจากเพื่อนร่วม งานและหัวหน้างาน ว่าท่านมีความสามารถ ในการทำงาน	34 (9.3)	167 (45.5)	128 (34.9)	38 (10.3)	0 (0)	3.54	0.77	ปานกลาง
15. ท่านรู้สึกสบายใจ และมีความสุข เมื่อท่าน ได้ปฏิบัติงานร่วมกับ หัวหน้างานของท่าน	42 (11.4)	131 (35.7)	173 (47.2)	13 (3.5)	8 (2.2)	3.51	0.45	ปานกลาง
16. หัวหน้างานเป็นที่ ปรึกษาที่ดีและช่วย เหลือท่านอย่างสม่ำเสมอ ในการทำงาน	28 (7.6)	160 (43.6)	157 (42.8)	14 (3.8)	8 (2.2)	3.51	0.55	ปานกลาง
17. ท่านจะได้รับความ ช่วยเหลือจากหัวหน้า ของท่าน เมื่อท่านเดือด ร้อนหรือเกิดเหตุฉุกเฉิน	36 (9.8)	132 (36.0)	164 (44.7)	33 (9.0)	2 (0.5)	3.46	0.65	ปานกลาง
18. หัวหน้างานของท่าน มักฟังความคิดเห็นของ บุคลากรทุกคนในที่ ทำงานเท่า ๆ กัน	35 (9.5)	156 (42.5)	150 (40.9)	26 (7.1)	0 (0)	3.55	0.83	ปานกลาง

หัวหน้างานเป็นที่ปรึกษาที่ดีและช่วยเหลือท่านอย่างสม่ำเสมอในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 6 ท่านได้รับความสะดวกรวดเร็วในการขออนุมัติ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ จากสวัสดิการอย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 17 ท่านจะได้รับความช่วยเหลือจากหัวหน้าของท่าน เมื่อท่านเดือดร้อนหรือเกิดเหตุฉุกเฉิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ค่าตอบแทนที่ได้รับมีความเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ข้อที่ 3 ท่านพอใจกับค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 7 ค่าตอบแทนที่ท่านได้รับมีความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 5 ค่าตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ท่านรับผิดชอบอยู่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 2 สวัสดิการที่ได้รับเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 11 ท่านได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจากเพื่อนร่วมงานของท่านในกรณีที่ท่านมีความเดือดร้อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 อยู่ในระดับปานกลาง และที่น้อยที่สุดคือ ข้อที่ 4 ท่านพอใจในอัตราค่าล่วงเวลา เงินโบนัสและ สวัสดิการที่ได้จากการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร

ผลการศึกษาส่วนที่ 3 ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้านร่างกาย ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และด้านจิตสังคม อยู่ในแบบสอบถามตั้งแต่ ข้อ 1-26 ได้แบ่งระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรออกเป็น 5 ระดับดังนี้ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง ไม่เคย ดังปรากฏตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี
ของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา
อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

(n=367)

ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความตระหนัก
ด้านร่างกาย	3.49	0.79	ปานกลาง
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็น ในการดำรงชีวิต	3.60	0.68	ปานกลาง
ด้านจิตสังคม	3.73	0.57	สูง
รวม	3.65	0.54	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 ระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรร
ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับ
ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.65 เมื่อแยกตามด้านต่าง ๆ พบว่า ด้านจิตสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.73
อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.60
อยู่ในระดับปานกลาง และที่น้อยที่สุดคือ ด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 อยู่ในระดับปานกลาง
และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความตระหนักต่อ
คุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

(n=367)

ความตระหนัก ต่อคุณภาพชีวิต บุพการี	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ บ่อย ครั้ง	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านร่างกาย								
1. จัดหาเครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้า เครื่องใช้	50 (13.6)	146 (39.8)	137 (37.3)	34 (9.3)	0 (0)	3.58	0.83	ปานกลาง
ส่วนตัวให้กับบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด								

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก ต่อคุณภาพชีวิต บุคลากร	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ บ่อย ครั้ง	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ ตระหนัก
2. จัดหาเครื่องอำนวยความสะดวก ความสะอาดภายใน บ้านที่จำเป็นอย่าง เหมาะสมให้กับบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด	47 (12.8)	159 (43.3)	133 (36.3)	25 (6.8)	3 (0.8)	3.60	0.82	ปานกลาง
3. จัดสภาพที่อยู่อาศัย ให้มีความสะอาด และปลอดภัยสำหรับ บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด	48 (13.1)	155 (42.2)	133 (36.3)	31 (8.4)	0 (0)	3.60	0.84	ปานกลาง
4. ดูแล และพาไปพบ แพทย์ตรวจรักษาเมื่อ บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เจ็บป่วย	92 (25.1)	104 (28.3)	103 (28.1)	55 (15.0)	13 (3.5)	3.56	0.95	ปานกลาง
5. พาบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ไปตรวจสุขภาพ ประจำปี	62 (16.9)	55 (15.0)	133 (36.2)	94 (25.6)	23 (6.3)	3.11	0.85	ปานกลาง
รวม						3.49	0.79	ปานกลาง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ต่อคุณภาพชีวิต	เป็น	บ่อย	เป็น	นาน ๆ				ความ
บุพการี	ประจำ	ครั้ง	บางครั้ง	ครั้ง				ตระหนัก
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต								
6. มอบเงินให้บิดา	112	161	74	20	0	3.99	0.85	สูง
มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย	(30.5)	(43.9)	(20.2)	(5.4)	(0)			
ทวด ไว้ใช้จ่ายส่วน								
ตัวอย่างเพียงพอ								
7. มอบเงินให้บิดา	38	173	112	36	8	3.54	0.89	ปานกลาง
มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย	(10.4)	(47.1)	(30.5)	(9.8)	(2.2)			
ทวด ใช้ในการทำ								
บุญหรืองานสังคม								
อื่น ๆ								
8. ช่วยเหลือบิดา	95	141	96	26	9	3.78	0.99	สูง
มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย	(25.9)	(38.4)	(26.1)	(7.1)	(2.5)			
ทวด เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย								
ด้านการรักษา								
พยาบาล								
9. ช่วยเหลือบิดา	67	114	157	29	0	3.60	0.88	ปานกลาง
มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย	(18.2)	(31.1)	(42.8)	(7.9)	(0)			
ทวด เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย								
ด้านอาหาร								
10. ช่วยเหลือบิดา	48	112	185	21	1	3.45	0.87	ปานกลาง
มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย	(13.1)	(30.5)	(50.4)	(5.7)	(0.3)			
ทวด เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย								
ในครัวเรือน								
เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า								
ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น								

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ต่อคุณภาพชีวิต	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นบางครั้ง	นานๆครั้ง				ความ
บุพการี								ตระหนัก
11. ช่วยเหลือบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางท่องเที่ยว	33 (9.0)	104 (28.3)	159 (43.3)	70 (19.1)	1 (0.3)	3.27	0.89	ปานกลาง
รวม						3.60	0.68	ปานกลาง
ด้านจิตสังคม								
12. พบปะบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดทุกครั้งเมื่อมีเวลาว่าง หรือเมื่อถึงเทศกาลต่าง ๆ	107 (29.2)	163 (44.4)	66 (18.0)	31 (8.4)	0 (0)	3.94	0.90	สูง
13. พบบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ไปท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจในสถานที่ต่าง ๆ ตามโอกาสต่าง ๆ	47 (12.8)	130 (35.4)	133 (36.3)	57 (15.5)	0 (0)	3.45	0.90	ปานกลาง
14. พุดคุยกับบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ด้วยถ้อยคำสุภาพ	116 (31.6)	178 (48.5)	50 (13.6)	23 (6.3)	0 (0)	4.05	0.84	สูง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก ต่อคุณภาพชีวิต บุพการี	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ บ่อย ครั้ง	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ ตระหนัก
15. สอบถามบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เกี่ยวกับชีวิต ความเป็นอยู่	87 (23.7)	186 (50.7)	66 (18.0)	28 (7.6)	0 (0)	3.90	0.84	สูง
16. โอบกอด ให้ ความสนิทสนมกับ บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด	50 (13.6)	129 (35.2)	111 (30.2)	51 (13.9)	26 (7.1)	3.34	0.92	ปานกลาง
17. จัดหาของขวัญ ใช้ให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เมื่อถึงวันสำคัญ หรือเทศกาลต่าง ๆ	50 (13.6)	135 (36.8)	94 (25.6)	59 (16.1)	29 (7.9)	3.32	0.94	ปานกลาง
18. ขอคำแนะนำ และคำปรึกษาจาก บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด	63 (17.2)	160 (43.6)	113 (30.8)	28 (7.6)	3 (0.8)	3.69	0.87	สูง
19. ปฏิบัติตามคำ แนะนำ สั่งสอน และคำตักเตือน ของบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด	62 (16.9)	140 (38.1)	150 (40.9)	15 (4.1)	0 (0)	3.68	0.83	สูง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ต่อคุณภาพชีวิต	เป็น	บ่อย	เป็น	นาน ๆ				ความ
บุพการี	ประจำ	ครั้ง	บางครั้ง	ครั้ง				ตระหนัก
20. ดูแลทุกข์สุข ปรนนิบัติบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ทุกครั้ง ที่มีโอกาส	50 (13.6)	153 (41.7)	131 (35.7)	33 (9.0)	0 (0)	3.77	0.78	สูง
21. รับฟังปัญหา คอยดูแลเอาใจใส่ ปลอบโยนให้กำลังใจ เมื่อบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด มี ปัญหาหรือไม่สบายใจ	56 (15.2)	181 (49.3)	114 (31.1)	12 (3.3)	4 (1.1)	3.60	0.83	ปานกลาง
22. ส่งเสริมให้บุคคล อื่นในครอบครัวเคารพ ยกย่อง นับถือ เชื้อฟิ่ง บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด	84 (22.9)	168 (45.8)	88 (24.0)	27 (7.3)	0 (0)	3.74	0.79	สูง
23. สนับสนุนให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดอบรมสั่งสอน บุตรหลาน	76 (20.7)	151 (41.1)	111 (30.3)	23 (6.3)	6 (1.6)	3.84	0.86	สูง
24. สนับสนุนให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ได้เข้าร่วม กิจกรรมกับญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ที่อยู่ห่างไกล	74 (20.2)	169 (46.0)	87 (23.7)	33 (9.0)	4 (1.1)	3.73	0.91	สูง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ต่อคุณภาพชีวิต	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นบางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง				ความ
บุพการี								ตระหนัก
25.สนับสนุนให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เข้าร่วม กิจกรรมหรือประเพณี ต่าง ๆ ที่ชุมชน ท้องถิ่น จัดขึ้น	129 (35.1)	162 (44.1)	70 (19.1)	1 (0.3)	5 (1.4)	3.75	0.91	สูง
26.สนับสนุนให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เข้าร่วมกิจกรรม ทางศาสนา เช่น เข้าวัด ฟังธรรม ทำบุญใส่บาตร เป็นต้น	111 (30.3)	129 (35.1)	70 (19.1)	57 (15.5)	0 (0)	4.11	0.82	สูง
รวม						3.73	0.68	สูง
รวมทุกด้าน						3.65	0.54	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.65 เมื่อแยกตามรายด้านพบว่า

ด้านร่างกาย ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.49 เมื่อพิจารณาความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีในข้อที่ 1-5 พบว่า ในข้อที่ 2 จัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกภายในบ้านที่ทำเป็นอย่างเหมาะสมให้กับบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด และข้อที่ 3 จัดสภาพที่อยู่อาศัยให้มีความสะดวกและปลอดภัยสำหรับบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด เท่ากับ 3.60 และ คำถามข้อที่ 5 พบบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ไปตรวจสุขภาพประจำปี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.11

ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.60 เมื่อพิจารณาความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีในข้อที่ 6-11 พบว่าในข้อที่ 6 มอบเงินให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ไว้ใช้จ่ายส่วนตัวอย่างเพียงพอ มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.99 และ คำถามข้อที่ 11 ช่วยเหลือบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางท่องเที่ยว มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด เท่ากับ 3.27

ด้านจิตสังคม ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.73 เมื่อพิจารณาความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีในข้อที่ 12-26 พบว่าในข้อที่ 26 สนับสนุนให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น เข้าวัด ฟังธรรม ทำบุญ ใ้สวดมนต์ เป็นต้น มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.11 และ คำถามข้อที่ 17 จัดหาของขวัญใช้ให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เมื่อถึงวันสำคัญ หรือเทศกาลต่าง ๆ มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด เท่ากับ 3.32

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดที่สอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี

จากการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีในส่วน of คำถามปลายเปิด มีดังนี้

1. ด้านร่างกาย บุตรหลาน ควรให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตบุพการีให้มากกว่านี้ เพราะส่วนใหญ่บุตรหลานต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จึงไม่ค่อยมีเวลาใส่ใจสนใจบุพการีที่มีพระคุณต่อตนเอง

2. ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยในการดำรงชีวิต ภาครัฐควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนครัวเรือนที่ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลบุพการีสูงอายุ หรือควรเพิ่มสวัสดิการและรายได้ให้กับบุพการีผู้สูงอายุให้มากกว่านี้ เพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

3. ด้านจิตสังคม สมาชิกในครอบครัวควรให้ความรักความอบอุ่น เคารพ ยกย่อง ดูแลเอาใจใส่ต่อผู้สูงอายุ โดยการหาช่วงเวลาว่างพาท่านไปเที่ยวพักผ่อน หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น และควรอบรมสั่งสอนบุตรหลาน ให้มีความกตัญญูต่อบุพการี

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 11 ข้อ ผู้วิจัยได้ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test ทดสอบ 1 สมมติฐาน และ F-test ทดสอบ 9 สมมติฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน 1 สมมติฐาน ซึ่งปรากฏผลตามตาราง ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีเพศต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต
 บุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา
 อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ

(n=367)

ความตระหนัก	เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	df	p-value
ด้านร่างกาย	ชาย	135	3.36	.801	.406	365	.194
	หญิง	232	3.57	.773			
ด้านเศรษฐกิจและ ปัจจัยที่จำเป็นในการ ดำรงชีวิต	ชาย	135	3.59	.652	.402	296.7	.499
	หญิง	232	3.61	.701			
ด้านจิตสังคม	ชาย	135	3.61	.541	.980	365	.808
	หญิง	232	3.79	.573			
โดยรวมทุกด้าน	ชาย	135	3.56	.535	.576	283	.080
	หญิง	232	3.71	.544			

จากตารางที่ 10 พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
 บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต
 บุพการี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.2 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา
 อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี
 แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต
 บุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา
 อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ

(n=367)

ความตระหนัก	อายุ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
ด้านร่างกาย	20-30 ปี	142	3.41	.550
	31-40 ปี	69	3.56	.386
	41-50 ปี	129	3.56	.341
	มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	27	3.42	.587
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัย ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	20-30 ปี	142	3.61	.720
	31-40 ปี	69	3.64	.748
	41-50 ปี	129	3.62	.646
	มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	27	3.39	.446
ด้านจิตสังคม	20-30 ปี	142	3.84	.550
	31-40 ปี	69	3.65	.386
	41-50 ปี	129	3.68	.341
	มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	27	3.57	.657
โดยรวมทุกด้าน	20-30 ปี	142	3.70	.550
	31-40 ปี	69	3.63	.386
	41-50 ปี	129	3.64	.341
	มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	27	3.50	.563

จากตารางที่ 11 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุ 20-30 ปี ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี โดยรวมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 รองลงมาคือ ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีอายุ 41-50 ปี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 รองลงมาคือ ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีอายุ 31-40 ปี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และน้อยที่สุดคือ ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีอายุ มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ ได้ดังนี้

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชน
หมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ

(n=367)

ความตระหนัก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	1.943	3	.648	1.042	.374
	ภายในกลุ่ม	225.614	363	.622		
	รวม	227.557	366			
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	1.370	3	.457	.981	.402
	ภายในกลุ่ม	169.022	363	.466		
	รวม	170.392	366			
ด้านจิตสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3.142	3	1.259	3.382	.020*
	ภายในกลุ่ม	114.762	363	.360		
	รวม	117.904	366			
โดยรวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	1.050	3	.350	1.182	.316
	ภายในกลุ่ม	107.581	363	.296		
	รวม	108.568	366			

* p < .05

จากตารางที่ 12 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านจิตสังคม

สมมติฐานที่ 1.3 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุพการีแตกต่างกัน

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส

(n=367)

ความตระหนัก	สถานภาพสมรส	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
ด้านร่างกาย				
	โสด	160	3.45	.828
	สมรส	169	3.61	.716
	หม้าย/หย่าร้าง	25	2.75	.388
	แยกกันอยู่	13	3.75	.119
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต				
	โสด	160	3.60	.668
	สมรส	169	3.66	.698
	หม้าย/หย่าร้าง	25	3.27	.741
	แยกกันอยู่	13	3.57	.387
ด้านจิตสังคม				
	โสด	160	3.71	.581
	สมรส	169	3.76	.574
	หม้าย/หย่าร้าง	25	3.70	.541
	แยกกันอยู่	13	3.51	.287
โดยรวมทุกด้าน				
	โสด	160	3.63	.555
	สมรส	169	3.71	.564
	หม้าย/หย่าร้าง	25	3.42	.396
	แยกกันอยู่	13	3.57	.187

จากตารางที่ 13 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีสถานภาพสมรส มีค่าเฉลี่ยความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร โดยรวมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 รองลงมาคือ สถานภาพโสด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 รองลงมาคือ สถานภาพแยกกันอยู่ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 และน้อยที่สุด คือ สถานภาพหม้าย/หย่าร้าง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส ได้ดังนี้

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส

(n=367)

ความตระหนัก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	17.275	3	1.748	5.046	.000*
	ภายในกลุ่ม	210.282	363	.762		
	รวม	227.557	366			
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	3.315	3	1.105	2.400	.068
	ภายในกลุ่ม	167.077	363	.460		
	รวม	170.392	366			
ด้านจิตสังคม	ระหว่างกลุ่ม	.913	3	.304	.945	.419
	ภายในกลุ่ม	116.991	363	.322		
	รวม	117.904	366			
โดยรวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2.074	3	.691	2.357	.072
	ภายในกลุ่ม	106.494	363	.293		
	รวม	108.568	366			

* p < .05

จากตารางที่ 14 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความตระหนักต่อ คุณภาพชีวิตบุคลากร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความ ตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านร่างกาย

สมมติฐานที่ 1.4 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุคลากรแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=367)

ความตระหนัก	ระดับการศึกษา	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
ด้านร่างกาย				
	ต่ำกว่าประถมศึกษา	11	4.45	.90
	ประถมศึกษา	20	3.97	.93
	มัธยมศึกษา/ปวช.	49	3.34	.64
	อนุปริญญา/ปวส.	40	3.25	.75
	ปริญญาตรี	230	3.50	.75
	สูงกว่าปริญญาตรี	17	3.11	.63
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต				
	ต่ำกว่าประถมศึกษา	11	4.33	.85
	ประถมศึกษา	20	4.00	.99
	มัธยมศึกษา/ปวช.	49	3.92	.43
	อนุปริญญา/ปวส.	40	3.17	.77
	ปริญญาตรี	230	3.55	.65
	สูงกว่าปริญญาตรี	17	3.41	.68

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก	ระดับการศึกษา	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
ด้านจิตสังคม				
	ต่ำกว่าประถมศึกษา	11	3.95	.90
	ประถมศึกษา	20	4.04	.93
	มัธยมศึกษา/ปวช.	49	3.74	.64
	อนุปริญญา/ปวส.	40	3.54	.61
	ปริญญาตรี	230	3.70	.65
	สูงกว่าปริญญาตรี	17	3.84	.77
โดยรวมทุกด้าน				
	ต่ำกว่าประถมศึกษา	11	4.15	.90
	ประถมศึกษา	20	4.02	.93
	มัธยมศึกษา/ปวช.	49	3.74	.64
	อนุปริญญา/ปวส.	40	3.40	.54
	ปริญญาตรี	230	3.63	.95
	สูงกว่าปริญญาตรี	17	3.60	.64

จากตารางที่ 15 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ย ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี โดยรวมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รองลงมาคือ การศึกษาระดับประถมศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 รองลงมาคือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 รองลงมาคือ การศึกษาระดับปริญญาตรี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 รองลงมา คือ การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และน้อยที่สุด คือ การศึกษาระดับ อนุปริญญา/ปวส. ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อ คุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ได้ดังนี้

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชน
หมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=367)

ความตระหนัก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	20.605	5	4.121	2.393	.000*
	ภายในกลุ่ม	260.951	361	.233		
	รวม	227.557	366			
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	22.637	5	4.521	4.062	.000*
	ภายในกลุ่ม	147.754	361	.409		
	รวม	170.392	366			
ด้านจิตสังคม	ระหว่างกลุ่ม	4.426	5	.885	2.816	.016*
	ภายในกลุ่ม	113.478	361	.314		
	รวม	117.904	366			
โดยรวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	8.234	5	1.641	5.393	.000*
	ภายในกลุ่ม	100.334	361	.278		
	รวม	108.568	366			

* p < .05

จากตารางที่ 16 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อทดสอบความแตกต่างความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีเป็นรายคู่ตามระดับการศึกษา ดังตารางที่ 17 พบว่า

ตารางที่ 17 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้วยวิธี LSD จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=367)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการศึกษา						
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
โดยรวมทุกปัจจัย									
(1) ต่ำกว่าประถมศึกษา	4.15	.90	-	-	.020*	.000*	.002*	.010*	
(2) ประถมศึกษา	4.02	.93		-	.034*	.000*	.002*	.016*	
(3) มัธยมศึกษา/ปวช.	3.74	.64			-	-	-	-	
(4) อนุปริญญา/ปวส.	3.40	.54				-	-	-	
(5) ปริญญาตรี	3.63	.95					-	-	
(6) สูงกว่าปริญญาตรี	3.60	.64							-

* p < .05

จากตารางที่ 17 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา และประถมศึกษา มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างจาก ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.5 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอาชีพ

(n=367)

ความตระหนัก อาชีพ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
ด้านร่างกาย			
เกษตรกร	11	3.28	.404
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	51	3.43	.749
รับจ้าง	48	3.46	.508
พนักงานบริษัท	204	3.92	.493
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	53	3.10	.657
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต			
เกษตรกร	11	3.49	.506
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	51	3.60	.946
รับจ้าง	48	3.55	.724
พนักงานบริษัท	204	3.98	.937
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	53	3.54	.557
ด้านจิตสังคม			
เกษตรกร	11	3.89	.562
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	51	3.63	.936
รับจ้าง	48	3.64	.568
พนักงานบริษัท	204	3.95	.717
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	53	3.25	.657

ตารางที่ 18 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก อาชีพ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
โดยรวมทุกด้าน			
เกษตรกร	11	3.67	.519
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	51	3.59	.652
รับจ้าง	48	3.59	.657
พนักงานบริษัท	204	3.95	.483
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	53	3.54	.787

จากตารางที่ 18 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอาชีพพนักงานบริษัท มีค่าเฉลี่ยความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร โดยรวมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รองลงมาคือ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และรับจ้าง ค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 3.59 และน้อยที่สุดคือ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอาชีพ ได้ดังนี้

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอาชีพ

(n=367)

ความตระหนัก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านร่างกาย						
	ระหว่างกลุ่ม	13.770	4	3.121	5.829	.020*
	ภายในกลุ่ม	213.787	362	.591		
	รวม	227.557	366			

ตารางที่ 19 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต					
ระหว่างกลุ่ม	12.367	4	3.092	7.062	.001*
ภายในกลุ่ม	158.025	362	.437		
รวม	170.392	366			
ด้านจิตสังคม					
ระหว่างกลุ่ม	6.780	4	1.505	5.816	.016*
ภายในกลุ่ม	111.124	362	.307		
รวม	117.904	366			
โดยรวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	6.052	4	1.513	5.343	.000*
ภายในกลุ่ม	102.516	362	.283		
รวม	108.568	366			

* p < .05

จากตารางที่ 19 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อทดสอบความแตกต่างความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีเป็นรายคู่ตามอาชีพ ดังตารางที่ 20 พบว่า

ตารางที่ 20 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของ
ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา
อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้วยวิธี LSD จำแนกตามอาชีพ

(n=367)

อาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	อาชีพ					
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
โดยรวมทุกปัจจัย								
(1) เกษตรกร	3.67	.519	-	-	-	.020*	-	
(2) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.59	.652		-	-	-	-	
(3) รับจ้าง	3.59	.657			-	-	-	
(4) พนักงานบริษัท	3.95	.483				-	-	
(5) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.54	.787					-	

* p < .05

จากตารางที่ 20 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีอาชีพเกษตรกร มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างจาก ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีอาชีพพนักงานบริษัท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.6 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต
 บุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา
 อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n=367)

ความตระหนัก	รายได้ต่อเดือน	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
ด้านร่างกาย				
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	37	3.72	.903
	10,001-20,000 บาท	176	3.36	.726
	20,001-30,000 บาท	117	3.58	.835
	30,001-40,000 บาท	25	3.98	.591
	40,001-50,000 บาท	12	3.65	.544
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต				
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	37	3.84	.814
	10,001-20,000 บาท	176	3.47	.701
	20,001-30,000 บาท	117	3.60	.588
	30,001-40,000 บาท	25	3.91	.481
	40,001-50,000 บาท	12	4.25	.452
ด้านจิตสังคม				
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	37	3.60	.555
	10,001-20,000 บาท	176	3.65	.572
	20,001-30,000 บาท	117	3.82	.560
	30,001-40,000 บาท	25	3.84	.478
	40,001-50,000 บาท	12	4.13	.482
โดยรวมทุกด้าน				
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	37	3.68	.622
	10,001-20,000 บาท	176	3.55	.548
	20,001-30,000 บาท	117	3.72	.506
	30,001-40,000 บาท	25	3.84	.398
	40,001-50,000 บาท	12	3.98	.591

จากตารางที่ 21 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีรายได้ต่อเดือน 40,001-50,000 บาท มีค่าเฉลี่ย ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี โดยรวมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 รองลงมา คือ รายได้ ต่อเดือน 30,001-40,000 บาท ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 และ น้อยที่สุดคือ รายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 โดยสามารถวิเคราะห์ความ แปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ได้ดังนี้

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชน หมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n=367)

ความตระหนัก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	8.820	4	2.205	3.649	.006*
	ภายในกลุ่ม	218.736	362	.591		
	รวม	227.557	366			
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	12.733	4	3.183	7.309	.001*
	ภายในกลุ่ม	157.658	362	.436		
	รวม	170.392	366			
ด้านจิตสังคม	ระหว่างกลุ่ม	4.854	4	1.213	3.885	.004*
	ภายในกลุ่ม	113.051	362	.312		
	รวม	117.904	366			

ตารางที่ 22 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
โดยรวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	4.564	4	1.141	3.972	.004*
ภายในกลุ่ม	104.004	362	.287		
รวม	108.568	366			

* p < .05

จากตารางที่ 22 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อทดสอบความแตกต่างความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีเป็นรายคู่ตามรายได้ต่อเดือน ดังตารางที่ 23 พบว่า

ตารางที่ 23 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้วยวิธี LSD จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n=367)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	S.D.	รายได้ต่อเดือน				
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
โดยรวมทุกปัจจัย							
(1) ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.68	.62	-	-	-	-	-
(2) 10,001-20,000 บาท	3.55	.55		-	.008*	.012*	.008*
(3) 20,001-30,000 บาท	3.72	.50			-	-	-
(4) 30,001-40,000 บาท	3.84	.39				-	-
(5) 40,001-50,000 บาท	3.98	.59					-

* p < .05

จากตารางที่ 23 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีรายได้เฉลี่ย 10,001-20,000 บาท มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างจาก ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีรายได้เฉลี่ย 20,001-30,000 บาท 30,001-40,000 บาท และ 40,001-50,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.7 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

(n=367)

ความตระหนัก	จำนวนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
ด้านร่างกาย	น้อยกว่า 4 คน	292	3.54	.819
	4-5 คน	40	3.09	.309
	มากกว่า 5 คน	35	3.65	.617
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	น้อยกว่า 4 คน	292	3.61	.706
	4-5 คน	40	3.52	.550
	มากกว่า 5 คน	35	3.61	.625
ด้านจิตสังคม	น้อยกว่า 4 คน	292	3.72	.578
	4-5 คน	40	3.78	.339
	มากกว่า 5 คน	35	3.73	.685

ตารางที่ 24 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก	จำนวนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
โดยรวมทุกด้าน				
	น้อยกว่า 4 คน	292	3.66	.516
	4-5 คน	40	3.58	.309
	มากกว่า 5 คน	35	3.65	.617

จากตารางที่ 24 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว น้อยกว่า 4 คน มีค่าเฉลี่ยความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี โดยรวมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 รองลงมาคือ จำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 5 คน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 และน้อยที่สุดคือ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4- 5 คน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว ได้ดังนี้

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

(n=367)

ความตระหนัก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านร่างกาย						
	ระหว่างกลุ่ม	7.313	2	0.511	1.369	.692
	ภายในกลุ่ม	220.244	364	.258		
	รวม	227.557	366			
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต						
	ระหว่างกลุ่ม	.343	2	3.275	1.871	.053
	ภายในกลุ่ม	170.048	364	.147		
	รวม	170.392	366			

ตารางที่ 25 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านจิตสังคม	ระหว่างกลุ่ม	.105	2	0.403	2.168	.093
	ภายในกลุ่ม	117.799	364	.186		
	รวม	117.904	366			
โดยรวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	.220	2	.110	0.369	.452
	ภายในกลุ่ม	108.348	364	.088		
	รวม	108.568	366			

จากตารางที่ 25 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต่างกัน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.8 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม

(n=367)

ความตระหนัก	ภูมิลำเนาเดิม	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
ด้านร่างกาย	ภาคใต้	18	3.03	.424
	ภาคกลาง	183	3.58	.768
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	85	3.43	.873

ตารางที่ 26 (ต่อ)

(n=367)

ความตระหนัก	ภูมิภาคเดิม	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
	ภาคเหนือ	39	3.29	.709
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	32	3.74	.733
	ภาคตะวันออก	10	3.02	.824
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต				
	ภาคใต้	18	3.38	.624
	ภาคกลาง	183	3.67	.644
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	85	3.66	.654
	ภาคเหนือ	39	3.32	.811
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	32	3.58	.533
	ภาคตะวันออก	10	3.36	.824
ด้านจิตสังคม				
	ภาคใต้	18	3.79	.424
	ภาคกลาง	183	3.75	.568
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	85	3.64	.616
	ภาคเหนือ	39	3.57	.549
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	32	3.86	.323
	ภาคตะวันออก	10	3.94	.824
โดยรวมทุกด้าน				
	ภาคใต้	18	3.55	.345
	ภาคกลาง	183	3.68	.568
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	85	3.60	.609
	ภาคเหนือ	39	3.46	.509
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	32	3.77	.343
	ภาคตะวันออก	10	3.63	.577

จากตาราง 26 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออก มีค่าเฉลี่ยความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี โดยรวมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 รองลงมาคือ ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 รองลงมาคือ ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันตก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 รองลงมาคือ ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 รองลงมาคือ ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคใต้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และน้อยที่สุดคือ ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคเหนือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม ได้ดังนี้

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม

(n=367)

ความตระหนัก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	11.181	2	2.216	1.716	.053
	ภายในกลุ่ม	216.376	364	.602		
	รวม	227.557	366			
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	5.243	2	1.020	2.254	.059
	ภายในกลุ่ม	165.151	364	.453		
	รวม	170.392	366			
ด้านจิตสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2.104	2	0.528	1.661	.143
	ภายในกลุ่ม	115.801	364	.318		
	รวม	117.904	366			
โดยรวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2.499	2	.500	1.369	.137
	ภายในกลุ่ม	106.069	364	.296		
	รวม	108.568	366			

จากตารางที่ 27 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีภูมิลำเนาเดิมที่ต่างกัน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.9 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิมต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรแตกต่างกัน

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม

(n=367)

ความตระหนัก	จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
ด้านร่างกาย	1-6 ครั้ง/ปี	268	3.51	.785
	7-12 ครั้ง/ปี	85	3.21	.562
	มากกว่า 12 ครั้ง/ปี	14	4.89	.428
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	1-6 ครั้ง/ปี	268	3.59	.785
	7-12 ครั้ง/ปี	85	3.58	.562
	มากกว่า 12 ครั้ง/ปี	14	4.04	.428
ด้านจิตสังคม	1-6 ครั้ง/ปี	268	3.73	.567
	7-12 ครั้ง/ปี	85	3.64	.543
	มากกว่า 12 ครั้ง/ปี	14	4.19	.500
โดยรวมทุกด้าน	1-6 ครั้ง/ปี	268	3.66	.547
	7-12 ครั้ง/ปี	85	3.54	.478
	มากกว่า 12 ครั้ง/ปี	14	4.29	.446

จากตารางที่ 28 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม มากกว่า 12 ครั้ง/ปี มีค่าเฉลี่ยความตระหนักรู้ต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร โดยรวมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 รองลงมาคือ ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม 1-6 ครั้ง/ปี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และน้อยที่สุดคือ ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม 7-12 ครั้ง/ปี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักรู้ต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม ได้ดังนี้

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักรู้ต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม

(n=367)

ความตระหนัก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	14.039	2	7.202	2.013	.001*
	ภายในกลุ่ม	223.518	364	.532		
	รวม	227.557	366			
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	2.872	2	1.436	3.120	.045*
	ภายในกลุ่ม	167.520	364	.460		
	รวม	170.392	366			
ด้านจิตสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3.721	2	1.860	1.930	.003*
	ภายในกลุ่ม	114.184	364	.314		
	รวม	117.904	366			
โดยรวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	6.782	2	1.391	2.127	.003*
	ภายในกลุ่ม	101.786	364	.296		
	รวม	108.568	366			

* p < .05

จากตารางที่ 29 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อทดสอบความแตกต่างความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีเป็นรายคู่ตามจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม ดังตารางที่ 30 พบว่า

ตารางที่ 30 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้วยวิธี LSD จำแนกตามจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม

(n=367)

จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม	$\bar{X}$	S.D.	จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม		
			(1)	(2)	(3)
โดยรวมทุกปีจ้ย					
(1) 1-6 ครั้ง/ปี	3.68	.62	-	-	.008*
(2) 7-12 ครั้ง/ปี	3.55	.55		-	.000*
(3) มากกว่า 12 ครั้ง/ปี	3.72	.50			-

* p < .05

จากตารางที่ 30 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม มากกว่า 12 ครั้ง/ปี มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างจาก ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม 1-6 ครั้ง/ปี และ 7-12 ครั้ง/ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.10 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาต่างกัน จะมีความ ตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา

(n=367)

ความตระหนัก	จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
ด้านร่างกาย				
	1-2 คน	168	3.61	.791
	3-4 คน	123	3.36	.752
	มากกว่า 4 คน	76	3.44	.812
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต				
	1-2 คน	168	3.62	.751
	3-4 คน	123	3.62	.531
	มากกว่า 4 คน	76	3.56	.743
ด้านจิตสังคม				
	1-2 คน	168	3.90	.453
	3-4 คน	123	3.56	.633
	มากกว่า 4 คน	76	3.63	.586
โดยรวมทุกด้าน				
	1-2 คน	168	3.78	.521
	3-4 คน	123	3.54	.531
	มากกว่า 4 คน	76	3.58	.564

จากตารางที่ 31 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา 1-2 คน มีค่าเฉลี่ย ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี โดยรวมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 รองลงมาคือ ที่มี จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา มากกว่า 4 คน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 และน้อยที่สุด คือ ที่มีจำนวน

พี่น้องร่วมบิดามารดา 3-4 คน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 โดยสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา ได้ดังนี้

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา

(n=367)

ความตระหนัก	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	4.626	2	2.313	3.777	.024*
	ภายในกลุ่ม	222.930	364	.613		
	รวม	227.557	366			
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	.232	2	.116	.248	.078
	ภายในกลุ่ม	170.160	364	.467		
	รวม	170.392	366			
ด้านจิตสังคม	ระหว่างกลุ่ม	8.891	2	4.445	4.843	.000*
	ภายในกลุ่ม	109.014	364	.299		
	รวม	117.904	366			
โดยรวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	6.782	2	2.343	8.209	.003*
	ภายในกลุ่ม	101.786	364	.285		
	รวม	108.568	366			

* p < .05

จากตารางที่ 32 พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาต่างกัน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อทดสอบความแตกต่างความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีเป็นรายคู่ตามจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา ดังตารางที่ 33 พบว่า

ตารางที่ 33 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้วยวิธี LSD จำแนกตามจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา

(n=367)

จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา	$\bar{X}$	S.D.	จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา		
			(1)	(2)	(3)
โดยรวมทุกปีจ่าย					
(1) 1-2 คน	3.78	.52	-	.000*	.008*
(2) 3-4 คน	3.54	.54	-	-	-
(3) มากกว่า 4 คน	3.57	.56	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 33 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา 1-2 คน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรแตกต่างจาก ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา 3-4 คน และ มากกว่า 4 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 สัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร

ตารางที่ 34 ความสัมพันธ์ของสัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี กับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร

(n=367)

	ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร	
	χ^2	p-value
สัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	0.139	0.008*

* p < .05

จากตารางที่ 34 พบว่า สัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรร มีค่า p-value ที่น้อยกว่าระดับ .05 แสดงว่า สัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย เรื่อง ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีข้อวิจารณ์ดังนี้

ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร

จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง

จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับปานกลางไปทางสูง มีค่าเฉลี่ย 3.65 เมื่อพิจารณาความตระหนักเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านร่างกาย ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1-4 มีระดับความตระหนักอยู่ในระดับปานกลางไปทางสูง ($\bar{X} = 3.58$ 3.60 3.60 และ 3.56) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดหาเครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้า เครื่องใช้ส่วนตัว จัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกภายในบ้าน จัดสภาพที่อยู่อาศัยให้มีความสะดวก และปลอดภัยให้บุพการีนั้นเป็นสิ่งที่ไม่มีความจำเป็นต้องกระทำทุกวัน แต่จะปฏิบัติในช่วงที่เป็นวันหยุดหลายวันต่อเนื่องกัน เช่น วันหยุดเทศกาลและงานประเพณี จึงจะมีโอกาสได้จัดเตรียมสิ่งของเครื่องใช้และสิ่งของที่จำเป็นมามอบให้บุพการี ดังนั้นจึงปฏิบัติได้อย่างไม่สม่ำเสมอหรือปฏิบัติได้ไม่บ่อยครั้งนัก ส่วนข้อ 5 การพบบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดไปตรวจสุขภาพประจำปี นั้นมีระดับความตระหนักอยู่ในระดับปานกลางไปทางต่ำ ($\bar{X} = 3.11$) เมื่อเทียบกับข้ออื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากการตรวจสุขภาพส่วนใหญ่จะปฏิบัติปีละครั้ง และประชาชนหมู่บ้านจัดสรร มีภาระต้องออกไปทำงานเกือบทุกวัน บางครอบครัวย้ายถิ่นฐานมาจากต่างจังหวัด ทำให้การดูแลบุพการีที่อาศัยอยู่ด้วยหรือที่อาศัยอยู่ต่างจังหวัดไม่ทั่วถึงหรือไม่สามารถดูแลได้ตลอดเวลา แต่จะเห็นได้ว่าสมาชิกในครอบครัวยังคงทำหน้าที่ในการดูแล ช่วยเหลือบุพการีกันอย่างกว้างขวาง เป็นบทบาทที่สำคัญของสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้บุพการีที่ตนเคารพรักได้รับความผาสุกในการดำเนินชีวิต ได้รับการดูแลตามความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ จำรอง เงินดี (2552) อ้างถึงทฤษฎีของ Maslow ความต้องการ 5 ชั้น โดยชั้นความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการทางด้านสรีระ หรือทางกายภาพ เป็นความต้องการขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นขั้นพื้นฐานเพื่อนำมาบำบัดความต้องการให้มนุษย์ดำรงชีพอยู่ได้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหาร อากาศ น้ำดื่ม เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เป็นต้น

ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 6 มอบเงินให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดไว้ใช้จ่ายส่วนตัวอย่างเพียงพอ และข้อ 8 ช่วยเหลือบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล มีระดับความตระหนักอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.99$ และ 3.78) เนื่องจากบุพการีอยู่ในวัยสูงอายุ สุขภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย

ในการประกอบอาชีพ มักประสบปัญหาการขาดรายได้ หรือมีรายได้น้อยลงไม่เพียงพอกับการดำรงชีวิต จึงต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ และความช่วยเหลือจากบุตรหลาน โดยบุตรหลานจะนำรายได้บางส่วนมาช่วยเหลือ เกื้อหนุนบุพการี ส่วนข้อ 11 ช่วยเหลือบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางท่องเที่ยว มีระดับความตระหนักอยู่ในระดับปานกลางไปทางต่ำ ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อเทียบกับข้ออื่น ๆ เนื่องจากบุพการีเป็นวัยที่สูงอายุการเดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ด้วยตนเองน้อย ทำให้ค่าใช้จ่ายก็น้อยลงตามไปด้วย เพราะส่วนใหญ่ก็จะไปท่องเที่ยวกับบุตรหลาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ หล้าภูเขียว (2546) ได้ศึกษาการได้รับการดูแลจากครอบครัวของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนองหิน กิ่งอำเภอหนองหิน จังหวัดเลย พบว่า ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากครอบครัวในด้านเศรษฐกิจในการดำรงชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวยังไม่ดีพอ

ด้านจิตสังคม ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การพบปะบิดามารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดทุกครั้งเมื่อมีเวลาว่าง หรือเมื่อถึงวันหยุดเทศกาลต่าง ๆ มีระดับความตระหนักอยู่ในระดับสูง เนื่องจากว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรโดยปกติต้องออกไปทำงาน หรือต้องไปทำงานต่างถิ่น หรือเมื่อสมรสแล้วย้ายครอบครัวออกไปอยู่ที่อื่น ฉะนั้นเมื่อมีเวลาจึงหาโอกาสไปพบ พาไปเที่ยว ดูแลปรนนิบัติ คอยแทนบุพการีทุกครั้งที่มีโอกาส ส่วนการสนับสนุนให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น หรือเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา มีระดับความตระหนักอยู่ในระดับสูง เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุพการีคลายความเหงา ไม่เกิดความว้าเหว เพราะบุตรหลานไม่มีเวลาให้กับบุพการีเท่าที่ควร ถ้าบุพการีมีกิจกรรมยามว่างทำหรือมีโอกาสมพบปะผู้คนก็จะช่วยให้บุพการีได้พักผ่อน มีสุขภาพจิตที่ดี ส่วนการขอคำแนะนำ ปรีกษา ปฏิบัติตามคำสั่งสอนและคำตักเตือนของบุพการี ส่งเสริมให้บุคคลในครอบครัวเคารพนับถือบุพการี และสนับสนุนให้บุพการีมีโอกาสอบรมสั่งสอนบุตร หลาน นั้นก็มีระดับความตระหนักอยู่ในระดับสูง เนื่องจากบุพการีเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ เป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ในชีวิตมามาก สามารถถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงามให้กับบุตรหลาน ถึงแม้ว่าบุตรหลานจะเติบโตก็ยังทำหน้าที่นี้อยู่เพราะต้องการให้บุตรหลานเป็นคนดี ซึ่งสิ่งถูกสิ่งผิดเพื่อบุตรหลานจะได้มีชีวิตที่ดีในสังคม การอบรมสั่งสอนบุตรหลานถือได้ว่าบุพการีได้ทำประโยชน์ให้แก่บุคคลในครอบครัว แต่ถ้ามื้อใดที่บุพการีอยู่กันตามลำพังโดยไม่มีบุตรหลานให้พูดคุยสนทนา หรืออบรมสั่งสอน อาจทำให้ท่านรู้สึกเหงา ว้าเหว และฟุ้งซ่านขาดความ

มั่นคงทางจิตใจ จะเห็นได้ว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรร ยังคงให้ความสำคัญ แสดงความเคารพ ยกย่อง ให้เกียรติบุพการี โดยถือว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อครอบครัว อาจเนื่องมาจากการที่สังคมไทย ได้รับวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามมาจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่ให้ความสำคัญต่อความเคารพนับถือบุพการี ซึ่งได้ช่วยหล่อหลอมจิตใจให้คนไทยให้มีความผูกพัน ยกย่องนับถือ และมีความกตัญญูกตเวทีต่อบุพการีของตนส่งผลทำให้บุตรหลานคอยระลึกถึงพระคุณของบุพการีอยู่เสมอ และมักจะหาทางตอบแทนเมื่อมีโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธีรา น้อยจันทร์ (2530) ได้ศึกษาการศึกษาบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีครอบครัวผู้ใช้บริการทางสังคมผู้สูงอายุคืนแดงและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสงฆ์ พบว่าครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ดี ผู้สูงอายุและบุตรหลานมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวร่วมกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน เป็นการตอบสนองความต้องการทางอารมณ์และจิตใจของผู้สูงอายุ ช่วยส่งเสริมทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตภาพรวมสูงขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤตินันท์ นันทิโร (2543) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ พบว่า บทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุส่วนใหญ่ผู้ดูแลให้ความสำคัญและให้เกียรติผู้สูงอายุ โดยถือว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อครอบครัว

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีเพศต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีผลต่อความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากประชาชนหมู่บ้านจัดสรรทั้งเพศชาย และหญิง ต่างก็ให้ความสำคัญและความตระหนักและสำคัญต่อบุพการีอย่างเท่าเทียมกัน โดยให้ความสำคัญ ระลึกรู้ถึง ให้ความรัก ความห่วงใยต่อบุพการี เพราะ

บุพการีเป็นผู้ให้ชีวิต เลี้ยงดู และอบรมสั่งสอนให้บุตรธิดาของตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานั้นได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าหน้าที่ของบุตรธิดาคือ การดูแล เลี้ยงดู บุพการีเมื่อท่านอยู่ในวัยสูงอายุ ทั้งนี้เพราะบุพการีเลี้ยงดูเรามากก็เป็นหน้าที่ที่บุตรหลานต้องเลี้ยงดู เอาใจใส่ท่านเป็นการตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ ศิริบุญ (2536) ได้ศึกษาข้อเท็จจริงและทัศนคติเกี่ยวกับการเลี้ยงดูและการดูแลผู้สูงอายุของคนหนุ่มสาวไทย พบว่า ความแตกต่างกันในเรื่องเพศของคนหนุ่มสาวไม่ได้ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องของการดูแลเลี้ยงดู บิดามารดาที่สูงอายุ เพราะดูแลเลี้ยงดูบิดามารดาที่สูงอายุเป็นประจำในอัตราส่วนที่สูงใกล้เคียงกัน

สมมติฐานที่ 1.2 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีผลต่อความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยประชาชนหมู่บ้านจัดสรรและสมาชิกทุกคนในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นช่วงอายุใดก็ตามย่อมมีความผูกพัน ตระหนักถึงบุพการี เพราะบุตรหลานเป็นกำลังสำคัญในการหาเลี้ยงบุพการีที่สูงอายุ ซึ่งต้องคอยช่วยเหลือ ดูแลปรนนิบัติ เนื่องจากบุพการีเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ เป็นที่พึ่งพิงทางใจ คอยให้คำแนะนำ และคำปรึกษาเรื่องทุกข์ร้อนใจของบุตรหลานได้ด้วยดีเสมอมา บุพการีนับว่าเป็นศูนย์รวมความรักความห่วงใยที่สมาชิกทุกคนในบ้าน ต้องคอยดูแลเอาใจใส่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ ศิริบุญ (2536) ได้ศึกษาข้อเท็จจริงและทัศนคติเกี่ยวกับการเลี้ยงดูและการดูแลผู้สูงอายุของคนหนุ่มสาวไทย พบว่า คนหนุ่มสาวที่มีอายุต่างกันไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องของการดูแลเลี้ยงดูบิดามารดาที่สูงอายุ โดยให้การดูแลบิดามารดาที่สูงอายุเป็นประจำ

สมมติฐานที่ 1.3 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีผลต่อความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่เป็น โสดบางคนถึงแม้จะมีงานทำแล้วแต่ก็ยังพักอาศัยอยู่กับบุพการี โดยทั่วไปในสังคมไทยบุตรธิดามักจะอาศัยอยู่กับบุพการีเมื่อยังไม่สมรส และเมื่อสมรสแล้วก็จะนำคู่สมรสเข้ามาพักอาศัยด้วยกันในบ้านของบุพการี หรือพาบุพการีไปพักอาศัยอยู่ด้วยกัน จะเห็นได้ว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพสมรสแบบไหนก็ให้ความสำคัญยกย่อง เคารพนับถือบุพการี ด้วยความรู้สึกรักใคร่ผูกพัน ซึ่งเป็นความผูกพันทางสายเลือดที่ยากจะหาสิ่งใดมาเทียบได้ ด้วยวัฒนธรรม ประเพณีของสังคมไทยได้สั่งสอนให้บุตรหลานมีความกตัญญูต่อบุพการี ทำให้คนไทยมีความผูกพันทางครอบครัวอย่างแน่นแฟ้น หรือคอยดูแลท่านทุกครั้งที่มีโอกาส

สมมติฐานที่ 1.4 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีผลต่อความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา และประถมศึกษา มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีสูงกว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี เนื่องประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีการศึกษาต่ำใช้เวลาในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเพื่อการศึกษาเล่าเรียนน้อยกว่า จึงเข้าสู่ตลาดแรงงานและประกอบอาชีพที่มีรายได้เร็วกว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีการศึกษาสูงกว่า ทำให้มีโอกาสที่จะเริ่มให้การดูแล เลี้ยงดูบุพการีได้เร็วกว่าและนานกว่า ขณะเดียวกันประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นเมื่อเข้าสู่การแข่งขันในตลาดแรงงาน ก็จะสนใจเรื่องความอยู่รอดของตนเองมากกว่า เพราะมีการแข่งขันและการแก่งแย่งกันสูง จึงทำให้โอกาสที่จะตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีหรือนึกถึงบุพการีน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ ศิริบุญ (2536) ได้ศึกษาข้อเท็จจริงและทัศนคติเกี่ยวกับการเลี้ยงดูและการดูแลผู้สูงอายุของคนหนุ่มสาวไทย พบว่า คนหนุ่มสาวที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 ให้การดูแลบิดามารดาที่

สูงอายุเป็นประจำในสัดส่วนที่สูงกว่าคนหนุ่มสาวที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาและสูงกว่า โดยให้การดูแลบิดามารดาที่สูงอายุในสัดส่วนที่ต่ำ

สมมติฐานที่ 1.5 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีผลต่อความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีอาชีพพนักงานบริษัท มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีสูงกว่าอาชีพเกษตรกร เนื่องจากการทำงานอาชีพพนักงานบริษัทมีรายได้สูง รายได้เป็นรายเดือน ซึ่งเป็นรายได้ที่แน่นอน และอาจมีการเดินทางออกไปพบปะลูกค้ำที่ต่างจังหวัด หรือติดต่อกานอื่นๆ ถ้าเป็นเทศกาลวันหยุดยาวต่อเนื่องหลายวันก็จะมัววันที่สามารถไปพบปะ ดูแลเลี้ยงดูบุพการีที่อยู่ต่างจังหวัดได้ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการนำอาหาร เครื่องนุ่งห่ม หรือเงินทองไปให้ย่อมเป็นไปได้ง่ายและบ่อยครั้งกว่า หรือถ้าบุพการีอาศัยอยู่ด้วยก็จะสามารถดูแล เกื้อหนุน ได้ตลอดและสม่ำเสมอ ในขณะที่ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร ด้วยปัจจัยของเวลา ซึ่งการทำงานในภาคการเกษตรส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีวันหยุด ต้องทำงานเกือบตลอดทั้งวันและทุกวัน ทำให้การดูแลใกล้ชิด หรือเอาใจใส่บุพการีน้อยลง ส่วนรายได้ก็จะต้องรอการเก็บเกี่ยวผลผลิตก่อน รายได้น้อย ไม่มีเงินเป็นรายเดือนและรายได้ไม่แน่นอน ส่งผลให้การมอบเงินช่วยเหลือบุพการีก็ลดน้อยลงหรือไม่สม่ำเสมอตามไปด้วย

สมมติฐานที่ 1.6 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีผลต่อความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ย 10,001-20,000 บาท มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีต่ำกว่า

ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ย 20,001-30,000 บาท 30,001-40,000 บาท และ 40,001-50,000 บาท เนื่องจากรายได้เป็นตัวชี้วัดภาวะทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เพราะรายได้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต เนื่องจากบุตรหลานถือเป็นบุคคลที่บุพการีต้องพึ่งพิงทางด้านเศรษฐกิจ ถ้ารายได้สูงก็จะมีโอกาสช่วยเหลือ ดูแล ตอบสนองความต้องการของบุพการีได้ทั้งในยามปกติและยามเจ็บป่วย และในด้านต่าง ๆ มากขึ้น ได้แก่ การซื้อหาข้าวของเครื่องใช้ การมอบเงินไว้ใช้ส่วนตัว ค่ารักษาพยาบาล ค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายในการอุปโภค บริโภคอย่างเพียงพอ เป็นต้น เพื่อให้บุพการีมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อย จะมีโอกาสช่วยเหลือ ดูแล ตอบสนองความต้องการของบุพการีในด้านต่าง ๆ ย่อมลดลงตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภิญญาพรณบุญยอ (2542) ได้ศึกษาการได้รับการดูแลและการให้การดูแลผู้สูงอายุในอำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า รายได้ของครอบครัวมีผลให้ครอบครัวให้การดูแลผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน โดยรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อปีสูงจะให้การดูแลสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อปีต่ำ

สมมติฐานที่ 1.7 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต่างกัน มีผลต่อความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ลักษณะครอบครัวในสังคมไทยถือว่าครอบครัวเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ดูแลบุพการี เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดและมีความสำคัญต่อบุพการี ไม่ว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวจะมากหรือน้อย บุตรหลานในครอบครัวก็ต้องระลึกนึกถึงบุพการีของตนเสมอ จะต้องคอยช่วยเหลือ ดูแลทุกข์สุข เป็นที่พึ่งพิงทางเศรษฐกิจ ให้ความเคารพ ยกย่อง นับถือแก่บุพการี เพราะบุพการีเป็นผู้มีพระคุณ มีคุณค่าและมีความสำคัญ ต้องตอบแทนท่าน ซึ่งเป็นหน้าที่ของบุตรหลานที่พึงกระทำ

สมมติฐานที่ 1.8 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีภูมิลำเนาเดิมที่ต่างกัน มีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุพการี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากสังคมที่ได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจ ทำให้บุตรหลานบางคนในครอบครัวมีความจำเป็นที่จะต้องย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย เพื่อมาประกอบอาชีพกันมากขึ้น แต่ไม่ว่าบุตรหลานจะเป็นคนในภูมิภาคไหนของประเทศไทย ด้วยความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณีของสังคมไทยที่ได้สั่งสอนให้บุตรหลานมีความกตัญญูทวดเวทิต่อบุพการี แสดงความกตัญญูที่เลียงดูเรามา จึงทำให้บุตรหลานตระหนักและระลึกถึงบุพการีเสมอ โดยไม่รู้สึกรว่าเป็นภาระ

สมมติฐานที่ 1.9 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิมต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีผลต่อความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม มากกว่า 12 ครั้ง/ปี มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีสูงกว่า ผู้มีจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม 1-6 ครั้ง/ปี และ 7-12 ครั้ง/ปี จากการที่สมาชิกในครอบครัวบางคนมีการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยเพื่อมาทำงานในชุมชนเมืองหรือท้องถิ่นอื่นมากขึ้น ทำให้ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรมีโอกาสกลับภูมิลำเนาเดิมต่างกัน โดยที่มีจำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิมบ่อยครั้งก็จะได้ดูแล ปรนนิบัติ ช่วยเหลือบุพการี เนื่องจากได้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น ความเจ็บป่วย ความต้องการด้านต่าง ๆ ทำให้มีความรู้สึกผูกพัน ใกล้ชิด ห่วงหา และตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีมาก ขณะเดียวกันประชาชนหมู่บ้านจัดสรรที่มีจำนวนครั้งที่กลับน้อยครั้งกว่าก็จะเกิดความผูกพัน ใกล้ชิดน้อย เนื่องจากไม่ค่อยได้รับรู้ความต้องการ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับบุพการีของตน

สมมติฐานที่ 1.10 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล บางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาต่างกัน มีผลต่อ ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา 1-2 คน มีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุคลากรสูงกว่า ครอบครัวที่มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา 3-4 คน และ มากกว่า 4 คน เนื่องจาก จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาที่มีน้อย การผลัดภาระหน้าที่ หรือเถียงกันรับผิดชอบ ดูแล เลี้ยงดู บุคลากรต่อบุคคลจึงเกิดขึ้นน้อยกว่า ส่งผลให้เกิดความตระหนักต่อบุคลากรสูงกว่าคนที่จำนวน พี่น้องร่วมบิดามารดาหลาย ๆ คน ขณะเดียวกันการที่มีจำนวนพี่น้องหลาย ๆ คน ก็จะมีการผลัด ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อบุคลากร เมื่อมีจำนวนพี่น้องมากก็จะแบ่งกันดูแล ช่วยเหลือบุคลากร ทำให้สัดส่วนการดูแลบุคลากรต่อบุคคลจึงมีน้อย ทำให้เกิดความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร น้อยลงตามไปด้วย

สมมติฐานที่ 2 สัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับความ ตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร

ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับ ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ จากการศึกษาพบว่า เมื่อมีสัมพันธภาพที่ดีในที่ทำงาน หรือกับบุคคลอื่น มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี เช่น ผู้บังคับบัญชามีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็น เป็นที่ ปรึกษาที่ดี และคอยช่วยเหลือเมื่อลูกน้องเดือดร้อน ก็จะทำให้ลูกน้องรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง หรือ ผู้ร่วมงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยินดีรับฟังปัญหาแลกเปลี่ยนข้อมูลก็จะช่วยสร้างบรรยากาศ ที่ดีในสถานที่ทำงาน สามารถทำงานร่วมกัน มีการเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างดี และการได้รับ ค่าตอบแทนที่ยุติธรรม เพียงพอกับค่าใช้จ่าย มีสวัสดิการที่ดี ก็จะทำให้มีความรู้สึกผูกพัน รักใคร่กับ องค์การ เต็มใจที่จะทุ่มเทในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ เป็นต้น ก็จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิด จิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ดีมากขึ้น เป็นส่วนผลักดันให้เราคิดดี ทำดี พุทธิ และเมื่อปฏิบัติดี กับบุคคลอื่นแล้ว ก็จะส่งผลให้เกิดความตระหนักต่อบุคลากรของตนเอง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ และมีพระคุณ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในที่ทำงานกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม และจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา สัมพันธภาพในที่ทำงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และด้านจิตสังคม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา มีหมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 14 หมู่ หมู่บ้านจัดสรรจำนวน 40 โครงการ ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี รวมจำนวน 21,174 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา, 2553: 6-8) ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาจำนวน 367 ครัวเรือน โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของจำนวนประชากร โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ์, 2543: 88) ทำการเก็บตัวอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภูมิลำเนาเดิม จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม และจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา ทั้งหมด 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพในที่ทำงานของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งลักษณะคำถามเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ (Likert's Scale) เป็นมาตรวัดลักษณะของข้อความที่ใช้ ซึ่งเป็นข้อความเชิงบวกทั้งหมด (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 107) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ลักษณะคำถามเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ (Likert's Scale) เป็นมาตรวัดลักษณะของข้อความที่ใช้ ซึ่งเป็นข้อความเชิงบวกทั้งหมด (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 107) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 26 ข้อ

1. ด้านร่างกาย ได้แก่ คำถามข้อที่ 1-5
2. ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ คำถามข้อที่ 6-11
3. ด้านจิตสังคม ได้แก่ คำถามข้อที่ 12-26

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดที่สอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี

โดยทำการเก็บข้อมูลในระหว่างช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – เมษายน พ.ศ. 2554 เมื่อเก็บรวบรวมแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science) ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูลต่างๆ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล สถิติวิเคราะห์ (Inferential Statistics) ใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และทดสอบสมมติฐาน ดังนี้ ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ค่า F-test ใช้สำหรับทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระสามกลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way Analysis of Variance: ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's test) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient) ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ที่เป็นอิสระต่อกัน กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพศ พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ เพศหญิงจำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8
2. อายุ พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ อายุ 20-30 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 รองลงมาคือ อายุ 41-50 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 และที่น้อยที่สุดคือ อายุ มากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4

3. สถานภาพสมรส พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ สถานภาพสมรส จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.1 รองลงมาคือ สถานภาพโสด จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมาคือ สถานภาพหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และน้อยที่สุดคือ สถานภาพแยกกันอยู่ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

4. ระดับการศึกษา พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 รองลงมาคือ อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 รองลงมาคือ ประถมศึกษา จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 และที่น้อยที่สุดคือ ต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

5. อาชีพ พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ พนักงานบริษัท จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมาคือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 รองลงมาคือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 รองลงมาคือ รับจ้าง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 และน้อยที่สุดคือ เกษตรกร จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

6. รายได้ต่อเดือน พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ 10,001-20,000 บาท จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 47.9 รองลงมาคือ 20,001-30,000 บาท จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 รองลงมาคือ 30,001-40,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และน้อยที่สุดคือ 40,001-50,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ สมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 4 คน จำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 79.6 รองลงมาคือ 4-5 คน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 และที่น้อยที่สุดคือ มากกว่า 5 คน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5

8. ภูมิคำเนาเดิม พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ ภาคกลาง จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 49.9 รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 รองลงมาคือภาคเหนือ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 รองลงมาคือ ภาคตะวันออก จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 รองลงมาคือ ภาคใต้ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 และที่น้อยที่สุดคือ ภาคตะวันออก จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7

9. จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ กลับภูมิลำเนาเดิม 1-6 ครั้ง/ปี จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมาคือ 7-12 ครั้ง/ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 และที่น้อยที่สุดคือ มากกว่า 12 ครั้ง/ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8

10. จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา พบว่าประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่คือ พี่น้องร่วมบิดามารดา 1-2 คน จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาคือ 3-4 คน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 และที่น้อยที่สุดคือ มากกว่า 4 คน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสัมพันธภาพในที่ทำงาน

ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับสัมพันธภาพในที่ทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) และเมื่อเรียงลำดับสัมพันธภาพในที่ทำงานแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่ 19 หัวหน้าที่ท่านมักให้อิสระในการทำงานของท่านเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.65 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 20 หัวหน้าที่ท่านปกครองลูกน้องด้วยความมีเหตุผล ยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 10 เพื่อนร่วมงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 12 เพื่อนร่วมงานของท่านยินดีที่รับฟัง และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ กับท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 8 ท่านรู้สึกว่าคุณได้ทำงานที่มั่นคง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 13 เพื่อนร่วมงานให้ความเคารพสิทธิส่วนบุคคลซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 18 หัวหน้าที่ท่านมักฟังความคิดเห็นของบุคลากรทุกคนในที่

ทำงานเท่าๆ กัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 14 ท่านมักได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างานว่าท่านมีความสามารถในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 9 ท่านคิดว่างานที่ท่านทำอยู่ในขณะนี้สามารถทำให้ท่านมีความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 15 ท่านรู้สึกสบายใจและมีความสุข เมื่อท่านได้ปฏิบัติงานร่วมกับหัวหน้างานของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 16 หัวหน้างานเป็นที่ปรึกษาที่ดีและช่วยเหลือท่านอย่างสม่ำเสมอในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 6 ท่านได้รับความสะดวกรวดเร็วในการขออนุมัติ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ จากสวัสดิการอย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 17 ท่านจะได้รับความช่วยเหลือจากหัวหน้าของท่าน เมื่อท่านเดือดร้อนหรือเกิดเหตุฉุกเฉิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ค่าตอบแทนที่ได้รับมีความเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ข้อที่ 3 ท่านพอใจกับค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 7 ค่าตอบแทนที่ท่านได้รับมีความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 5 ค่าตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ท่านรับผิดชอบอยู่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 2 สวัสดิการที่ได้รับเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อที่ 11 ท่านได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจากเพื่อนร่วมงานของท่านในกรณีที่ท่านมีความเดือดร้อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 อยู่ในระดับปานกลาง และที่น้อยที่สุดคือ ข้อที่ 4 ท่านพอใจในอัตราค่าล่วงเวลา เงิน โบนัสและ สวัสดิการที่ได้จากการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.65$) และเมื่อแยกตามด้านต่าง ๆ พบว่า

ด้านร่างกาย ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.49 เมื่อพิจารณาความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรในข้อที่ 1- 5 พบว่า

ในข้อที่ 2 จัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกภายในบ้านที่จำเป็นอย่างเหมาะสมให้กับบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด และข้อที่ 3 จัดสภาพที่อยู่อาศัยให้มีความสะดวกและปลอดภัยสำหรับบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.60 และ คำถามข้อที่ 5 พาบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ไปตรวจสุขภาพประจำปี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.11

ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.60 เมื่อพิจารณาความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีในข้อที่ 6-11 พบว่าในข้อที่ 6 มอบเงินให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ใช้จ่ายส่วนตัวอย่างเพียงพอ มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.99 และ คำถามข้อที่ 11 ช่วยเหลือบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางท่องเที่ยว มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด เท่ากับ 3.27

ด้านจิตสังคม ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับสูง มี ค่าเฉลี่ย 3.73 เมื่อพิจารณาความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีในข้อที่ 12-26 พบว่าในข้อที่ 26 สนับสนุนให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น เข้าวัด ฟังธรรม ทำบุญ ใ้สวดมนต์ เป็นต้น มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.11 และ คำถามข้อที่ 17 จัดหาของขวัญใช้ให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดเมื่อถึงวันสำคัญ หรือเทศกาลต่าง ๆ มีระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด เท่ากับ 3.32

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดที่สอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการี

จากการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่ได้มีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีในส่วนของคำถามปลายเปิด มีดังนี้

1. ด้านร่างกาย บุตรหลาน ควรให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตบุพการีให้มากกว่านี้ เพราะส่วนใหญ่บุตรหลานต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จึงไม่ค่อยมีเวลาใส่ใจสนใจบุพการีที่มีพระคุณต่อตนเอง

2. ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยในการดำรงชีวิต ภาครัฐควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนครัวเรือนที่ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลบุพการีสูงอายุ หรือควรเพิ่มสวัสดิการและรายได้ให้กับบุพการีผู้สูงอายุให้มากกว่านี้ เพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

3. ด้านจิตสังคม สมาชิกในครอบครัวควรให้ความรักความอบอุ่น เคารพ ยกย่อง ดูแลเอาใจใส่ต่อผู้สูงอายุ โดยการหาช่วงเวลาว่างพาท่านไปเที่ยวพักผ่อน หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น และควรอบรมสั่งสอนบุตรหลาน ให้มีความกตัญญูต่อบุพการี

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานจำนวน 11 สมมติฐาน สรุปได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐาน 6 สมมติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน 5 สมมติฐาน ดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

(n=367)

สมมติฐาน	เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
สมมติฐานที่ 1 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีแตกต่างกัน		

ตารางที่ 35 (ต่อ)

(n=367)

สมมติฐาน	เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
<p>สมมติฐานที่ 1.1 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีเพศต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรแตกต่างกัน</p>		√
<p>สมมติฐานที่ 1.2 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรแตกต่างกัน</p>		√
<p>สมมติฐานที่ 1.3 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรแตกต่างกัน</p>		√
<p>สมมติฐานที่ 1.4 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีการศึกษาต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรแตกต่างกัน</p>	√	

ตารางที่ 35 (ต่อ)

(n=367)

สมมติฐาน	เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
สมมติฐานที่ 1.5 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรแตกต่างกัน	√	
สมมติฐานที่ 1.6 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรแตกต่างกัน	√	
สมมติฐานที่ 1.7 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรแตกต่างกัน		√
สมมติฐานที่ 1.8 ประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน จะมีความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรแตกต่างกัน		√

ตารางที่ 35 (ต่อ)

(n=367)

สมมติฐาน	เป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้	ไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้
สมมติฐานที่ 1.9 ประชาชนหมู่บ้าน จัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วน ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนครั้งที่กลับ ภูมิลำเนาเดิมต่างกัน จะมีความ ตระหนักต่อคุณภาพชีวิต บุคลากรแตกต่างกัน	√	
สมมติฐานที่ 1.10 ประชาชนหมู่บ้าน จัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วน ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีจำนวนพี่น้องร่วม บิดามารดาต่างกัน จะมีความตระหนัก ต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรแตกต่างกัน	√	
สมมติฐานที่ 2 สัมพันธภาพในที่ ทำงานของประชาชนหมู่บ้าน จัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วน ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กับ ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร	√	

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ท้องที่การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาระดับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่ท้องที่การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี สามารถจำแนกได้ ดังนี้

ด้านร่างกาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีโครงการตรวจสอบสุขภาพประจำปีให้กับผู้สูงอายุในชุมชน และกรรมการหมู่บ้านจัดสรรควรจัดให้มีเสียงตามสาย ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ และณรงค์ให้สมาชิกในครอบครัวตระหนักถึงความรับผิดชอบในการดูแลสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพของบุพการี ครอบครัว ชุมชน และให้ได้รับความรู้ถึงการสร้างสุขภาพมากกว่าการซ่อมสุขภาพ ซึ่งจะทำได้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

เป็นด้านที่มีความสำคัญมาก เพราะหากรายได้ภายในครัวเรือนเพียงพอต่อการยังชีพก็ทำให้สมาชิกในครอบครัวสามารถดูแลบุพการีได้ดีกว่าครัวเรือนที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ และปัญหาอีกประการหนึ่งที่อาจเกิดขึ้น คือ ปัญหาโครงสร้างครัวเรือนไทยในอนาคตที่มีแนวโน้มที่จะเป็นครอบครัวเดี่ยว ซึ่งหมายถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างบุตรหลานกับบุพการีจะลดลง ดังนั้นควรมีแนวทางในการให้ความช่วยเหลือครอบครัวที่ให้การดูแลบุพการี คือ ภาครัฐควรมีการลดหย่อนภาษีให้กับบุตรหลานที่เลี้ยงดูบุพการี เพิ่มเงินเบี้ยยังชีพให้แก่บุพการีที่สูงอายุ

ด้านจิตสังคม

1. ครอบครัวควรสนับสนุน ปลูกฝังค่านิยมให้กับสมาชิกในครอบครัวให้มีความเคารพ และกตัญญูทวดที่ต่อบุพการีของตน
2. ครอบครัวควรมีกิจกรรมเพื่อการนันทนาการมากยิ่งขึ้น เพราะการนันทนาการจะทำให้ บุพการีมีกิจกรรมร่วมกับสังคม ครอบครัว ซึ่งนำไปสู่การมีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่ดี
3. สมาชิกในครอบครัวควรมีการสนับสนุน ให้กำลังใจ ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ไม่ทอดทิ้งให้บุพการีต้องรู้สึกโดดเดี่ยว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชน หมู่บ้านจัดสรรในเขตเมืองกับเขตชนบท
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุพการีของประชาชน หมู่บ้านจัดสรรที่มีบุพการีอาศัยอยู่ด้วยกับที่มีบุพการีอาศัยอยู่ต่างจังหวัด

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

จิราพร เกศพิชญวัฒนา, จันทรเพ็ญ แสงเทียนฉาย, ยุพิน อังสุโรจน์ และ Berit Ingersoll-Dayton.

2543. “ความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุไทย: การศึกษาเชิงคุณภาพ”. วารสาร
ประชากรศาสตร์ 1 (3): 21-28.

จำรอง เงินดี. 2552. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ทวีศักดิ์ หล้าภูเขียว. 2546. การได้รับการดูแลจากครอบครัวของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
หนองหิน กิ่งอำเภอหนองหิน จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ธงชัย สมบูรณ์. 2549. การบริหารและจัดการมนุษย์ในองค์กร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
ปราชญ์สยาม.

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. 2543. วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นภาพร ชโยวรรณ และ จอห์น ชโนเดล. 2542. การอยู่อาศัยและการเกื้อหนุนโดยครอบครัวของ
ผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

นิสารัตน์ ศิลปเดช. 2539. ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร: พิษิษการพิมพ์.

บริบูรณ์ พรพิบูลย์. 2535. โลกยามชราและแนวการเตรียมตัวเพื่อเป็นสุข. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2543. สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.

บัณฑิต จุฬาศัย. 2528. **เยาวชนผู้กำหนดสถานะแวดล้อมในทศวรรษหน้า**. จุลสารสถานะแวดล้อม.
ม.ป.ท.

บรรลุ ศิริพานิช. 2538. **คู่มือผู้สูงอายุฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้ว
การพิมพ์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณี สมเทศน์. 2550. **การดูแลผู้สูงอายุในระดับครอบครัว: กรณีศึกษาบ้านนาศรีดงเค็ง
ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

พูนสุข เวชวิฐาน. 2545. **“การประเมินคุณภาพชีวิตครอบครัว”**. เอกสารการสอนชุดวิชา
เศรษฐศาสตร์ครอบครัว สาขาคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ภรณ์ กิรีติบุตร. 2529. **การประเมินประสิทธิผลขององค์การ**. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ภัทรา นิคมานนท์. 2538. **การประเมินผลการเรียน**. กรุงเทพมหานคร: พิทยวิสุทธิ์.

มณฑนา จริยรัตน์ไพศาล. 2542. **สุขภาพผู้สูงอายุ**. กำแพงเพชร: โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์
สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.

ฤตินันท์ นันทธีโร. 2543. **บทบาทของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนเขตเทศบาลเมือง
สุรินทร์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนา,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2539. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร:
อักษรเจริญ.

_____. 2542. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพมหานคร:
ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.

_____. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร:
อักษรเจริญ.

ลลิตญา ลอยลม. 2545. **การเตรียมตัวก่อนเกษียณของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ**.
วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ โครงการสวัสดิการสังคม,
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2525. **พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
รุ่งเรือง.

วินัย วีระวัฒนานนท์. 2540. **กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา: แนวคิดพื้นฐานและการนำไปปฏิบัติ
สำหรับสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.

วิไลวรรณ วัฒนานนท์. 2544. **ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุชุมชนบ้านเป็ด อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาล
ชุมชน, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศิริวรรณ ศิริบุญ. 2536. **ข้อเท็จจริงและทัศนคติเกี่ยวกับการเลี้ยงดูและการดูแลผู้สูงอายุของคน
หนุ่มสาวไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริธรรม ชนะภูมิ. 2535. **พัฒนาการอารมณ์และบุคลิกภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์กรุงเทพ ฯ.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540. **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สถิต วงศ์สุวรรณค์. 2525. **พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สารมวลชน.

สรिता มังคโลปกรณ์. 2544. **ได้ทำศึกษาสัมพันธ์ภาพระหว่างครอบครัวและผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา หมู่บ้านนครหลวง ขอยเชื้อเพลิง (อมร) ถนนนางลิ้นจี่ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**

สมคิด บางโม. 2538. **องค์การและการบริหารองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: วิทยาพิพัฒน์.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2539. **สังคมวิทยาผู้สูงอายุ: ความเป็นจริงและการคาดการณ์ในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สวนีย์ แก้วมณี. 2549. “ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน”. **วารสารการบริหารคน** 27 (3): 10-16.

สายสุรี จุติกุล. 2533. “การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต: ช่วงชีวิตในวัยเด็ก”. **วารสารการศึกษาแห่งชาติ** 5(14): 15-18

สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ. 2537. **การพยาบาลผู้ป่วยเรื้อรัง: มโนมติสำคัญสำหรับการดูแล**. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.

สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. 2543. **สถานะของประชากรผู้สูงอายุไทยในปัจจุบันและการดำเนินการต่าง ๆ ของประเทศ**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.

- สุธีรา น้อยจันทร์. 2530. การศึกษาบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ: กรณีครอบครัว
ผู้ให้บริการทางสังคมผู้สูงอายุदिนแดง และครอบครัวสมาชิกผู้สูงอายุ ร.พ.สงฆ์.
วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพานี สฤกษ์วานิช. 2549. พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพรรณิ ไชยอำพร และ สนิท สมักรการ. 2535. การวิเคราะห์ทางสังคมเพื่อการพัฒนาแนวคิด
และวิธีการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภิญญาพรณ บุญขอ. 2542. การได้รับการดูแลและการให้การดูแลผู้สูงอายุในอำเภอพนา จังหวัด
อำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลชุมชน,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุรีย์มาศ นาคะผดุงรัตน์. 2542. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการสนับสนุน
ทางสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีชมรมข้าราชการและครูอาวุโสของ
กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล, วิระวรรณ ตันติพิพัฒน์สกุล, วนิตา พุ่มไพศาลชัย, กรองจิตต์ วงศ์สุวรรณ
และ ราณี พรมานะจิริงกุล. 2540. เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัย
โลกชุด 100 ตัวชี้วัดและ 26 ตัวชี้วัด. เชียงใหม่: โรงพยาบาลสวนปรุง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. 2553.
แผนพัฒนาสามปี.
- อรนุช อุดมสมฤดี. 2550. สัมพันธภาพในครอบครัวกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในเขต
เทศบาลนครสวรรค์จังหวัดนครสวรรค์. สารนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อนุชาติ พวงสำลี และ อรทัย อาจอ่ำ. 2541. การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสนับสนุนกองทุนวิจัย.

อาพร สุขสวัสดิ์. 2534. บทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.

Allen, N. J. and J. P. Meyer. 1990. The Measurement and Antecedents of Affective Continuance and Normative Commitment to the Organization. **Journal of Occupational Psychology**. อ้างใน นันทภัทร อักษรดิษฐ์. 2550. การสนับสนุนขององค์กร คุณภาพชีวิตในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยางรถยนต์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมสุรนารี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

Angle, H.L. and J.L. Perry. 1981. March. An Empirical Assessment of Organizational Commitment and Organizational Effectiveness. **Administrative Science Quarterly**. อ้างใน สุทธิพงษ์ เตียมศิริ. 2547. ความผูกพันของลูกจ้างรับเหมาค่าแรงงานต่อองค์กรผู้ว่าจ้าง ศึกษาเฉพาะกรณีบริษัท อีโนมอเตอร์ส์ แมนูแฟคเจอร์ริง (ประเทศไทย) จำกัด. วิทยานิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Baron, A.R. 1986. **Behavior in Organization**. Boston: Allyn and Bacon Inc. อ้างใน ศุภมิตร บัวเสนาะ. 2546. ปัจจัยส่วนบุคคลปัจจัยด้านลักษณะงานและปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำงาน ที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาบริษัท ชิว-เนชั่นแนล จำกัด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- Barrow, G.M. and P.A. Smith. 1979. **Aging, Ageism and Society**. St. Paul, Minn: West Publishing. อ้างใน ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2544. **สวัสดิการผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Birren, J.E. and V.J. Renner. 1977. Research on the Psychology of Aging. In *Handbook of The Psychology of aging*. New York. Jan Nostrand Reinhworld. อ้างใน วินัส วิทยวัฒนะ. 2550. **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลและครอบครัวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาครอบครัวและสังคม, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Bloom, A. 1988. **Closing of the American Mind**. New York: Simon & Schuster. อ้างใน วีรญา บุญสิน. 2553. **ความตระหนักของประชาชนที่มีต่อปัญหาทรัพยากรน้ำในพื้นที่อำเภอ เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาลี้กแวดล้อม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Buchanan, B. 1974. "Building Organizational Commitment : The Socialization of Managers in Working Organizations". **Administrative Science Quarterly**. อ้างใน มนัชยา จันทเขต. 2551. **ค่านิยมในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร ความเชื่ออำนาจในตนกับพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่)**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Breckler, S. J. and A. G. Greenwald. 1986. **Handbook of motivation and cognition**. New York: Guilford Press. อ้างใน สุภาพร ครุสารพิศิฐ. 2550. **การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bruckhardt, C.A.S. 1982. February. "Measurement of Quality of Life: Current State of the Art".

Arch Phys Med Rehabil. อ้างใน สุภาลักษณ์ เขียวขำ. 2543. การสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาขารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Cherrington, J.D. 1994. **The Management of Individual and Organizational Behavior.**

Boston: Allyn and Bacon Inc. อ้างใน นุชชุตตา ตันดีเตชรรัตน์. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนขององค์กรกับความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

Flanagan, J.C. 1987. "A Research Approach to Improving our Quality of Life". **American**

Psychologist. อ้างใน สุภาลักษณ์ เขียวขำ. 2543. การสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาขารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Good, C. V. 1973. **Dictionary of Education.** New York: Mc Graw-Hill Book Company.

อ้างใน สิริกัลยา คำนาน. 2552. ความตระหนักของเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการปลูกข้าวโพด ในตำบลป่าเลหวอง อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Kanter, R. M. 1968. "Commitment and Social Organization: A Study of Commitment

Mechanism in Utopian Communities. **American Sociological Review.** อ้างใน นุชชุตตา ตันดีเตชรรัตน์. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนขององค์กรกับความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- Koffka, K. 1978. **Encyclopedia of the Social Sciences**. Vol 3-4. อ้างใน จรูญ ชุนทรง. 2539. ความตระหนักของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- _____. 1978. **Encyclopedia of the Social Sciences**. Vol 3-4. อ้างใน วีรญา บุญสิน. 2553. ความตระหนักของประชาชนที่มีต่อปัญหาทรัพยากรน้ำในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังแวดล้อม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- McPherson, B. D. 1983. **Aging as a Social Process**. Toronto: Butter-worth & Co. อ้างใน สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2539. สังคมวิทยาผู้สูงอายุ: ความเป็นจริงและการคาดการณ์ในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Mowday, R.M. and P. Lyman. 1982. "Employee Organizational Linkage: The Psychology of Commitment" **Absenteeism and Turnover**. New York: Academic Press. อ้างใน นุชชуда ตันดีเตชรัตน์. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนขององค์กรกับความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- Porter, L. W. and N. Smith. 1998. "Organizational Commitment: The Acceptation of Target." New York: McGraw Hill Inc. อ้างใน นุชชуда ตันดีเตชรัตน์. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนขององค์กรกับความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

Salancik, G. R. 1983. **Commitment and the Control of Organizational Behavior and Belief.**

In Psychology Foundation of Organizational Behavior, rd. Barry, M. Staw. (Scott, Foreman and Company. อ้างใน ทศนีย์ ศรีอยฟ้า. 2550. ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานในอุตสาหกรรมอู่เรือ. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Sheldon, M. E. 1995. "Investments and Involvements as Mechanism Producing Commitment of the Organization." **Administrative Science Quarterly.** อ้างใน นุชชดา ตันดีเตชรัตน์.

2549. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนขององค์กรกับความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

Steers, R. M. 1991. **Introduction to Organizational Behavior.** New York: Harper Collins

Publishers, Inc. อ้างใน นุชชดา ตันดีเตชรัตน์. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนขององค์กรกับความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

Stromberg, M.F. 1984. **Selecting and Instrument to Measure Quality of Life.** Oncology

Nursing Forum. อ้างใน สุภาลักษณ์ เขียวขำ. 2543. การสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

UNESCO. 1980. **Evaluating the Quality of Life in Belgium.** Social Indicators Research.

อ้างใน สุภาลักษณ์ เขียวขำ. 2543. การสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- UNESCO. 1993. **Quality of life Improvement Programs**. Bangkok: UNESCO Regional Office. อ้างใน วินัส วัชวัฒนะ. 2550. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลและครอบครัวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- WHO. 1996. **WHOQOL-BREF Introduction, Administration, Scoring and Generic of the Assessment: Field Trial Version**. Geneva. อ้างใน วินัส วัชวัฒนะ. 2550. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลและครอบครัวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาการพัฒนาคอร์วและสังคม, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Wolman, B. B. 1973. **Dictionary of Behavioral Science**. London: Litton Education Publishing Inc. อ้างใน วีรญา บุญสิน. 2553. ความตระหนักของประชาชนที่มีต่อปัญหาทรัพยากรน้ำในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Zhan, L. 1992. Quality of life: Concept and Measurement Issues. **Journal of Advance Nursing**. อ้างใน เจษฎา บุญทา. 2545. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความตระหนักรู้ต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรร
ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หรือเติมข้อความลงใน..... ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ ..... ปี

3. สถานภาพสมรส

( ) โสด

( ) สมรส

( ) หม้าย/หย่าร้าง

( ) แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

( ) ต่ำกว่าประถมศึกษา

( ) ประถมศึกษา

( ) มัธยมศึกษา/ปวช.

( ) อนุปริญญา/ปวส.

( ) ปริญญาตรี

( ) สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

( ) เกษตรกร

( ) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

( ) รับจ้าง

( ) พนักงานบริษัท

( ) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. รายได้ต่อเดือน

( ) ต่ำกว่า 10,000 บาท	( ) 10,001-20,000 บาท
( ) 20,001-30,000 บาท	( ) 30,001-40,000 บาท
( ) 40,001-50,000 บาท	( ) มากกว่า 50,001 บาทขึ้นไป

7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวน ..... คน (รวมตัวท่านเอง)

8. ภูมิลำเนาเดิม (จังหวัด) .....

9. จำนวนครั้งที่กลับภูมิลำเนาเดิม (ครั้ง / ปี) .....

10. จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา จำนวน ..... คน (รวมตัวท่านเอง)

ส่วนที่ 2 สัมพันธภาพในที่ทำงาน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมายที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียว (กรุณาตอบทุกข้อ)

ข้อ	สัมพันธภาพในที่ทำงาน	ระดับสัมพันธภาพในที่ทำงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	คำตอบแทนที่ได้รับมีความเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน					
2.	สวัสดิการที่ได้รับเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของท่าน					
3.	ท่านพอใจกับคำตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน					
4.	ท่านพอใจในอัตราค่าล่วงเวลา เงิน โบนัส และ สวัสดิการที่ได้จากการปฏิบัติงาน					
5.	คำตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ท่านรับผิดชอบอยู่					
6.	ท่านได้รับความสะดวกรวดเร็วในการขออนุมัติ สิทธิประโยชน์ต่างๆ จากสวัสดิการอย่างเต็มที่					
7.	คำตอบแทนที่ท่านได้รับมีความยุติธรรม					
8.	ท่านรู้สึกที่ท่านได้ทำงานที่มั่นคง					
9.	ท่านคิดว่างานที่ท่านทำอยู่ในขณะนี้สามารถทำให้ท่านมีความก้าวหน้า					

ข้อ	สัมพันธภาพในที่ทำงาน	ระดับสัมพันธภาพในที่ทำงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10.	เพื่อนร่วมงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
11.	ท่านได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจากเพื่อนร่วมงานของท่านในกรณีที่ท่านมีความเดือดร้อน					
12.	เพื่อนร่วมงานของท่านยินดีที่รับฟัง และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ กับท่าน					
13.	เพื่อนร่วมงานให้ความเคารพสิทธิส่วนบุคคลซึ่งกันและกัน					
14.	ท่านมักได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน และหัวหน้างานว่าท่านมีความสามารถในการทำงาน					
15.	ท่านรู้สึกสบายใจและมีความสุข เมื่อท่านได้ปฏิบัติงานร่วมกับหัวหน้างานของท่าน					
16.	หัวหน้างานเป็นที่ปรึกษาที่ดีและช่วยเหลือท่านอย่างสม่ำเสมอในการทำงาน					
17.	ท่านจะได้รับความช่วยเหลือจากหัวหน้าของท่าน เมื่อท่านเดือดร้อนหรือเกิดเหตุฉุกเฉิน					
18.	หัวหน้าของท่านมักฟังความคิดเห็นของบุคลากรทุกคนในที่ทำงานเท่า ๆ กัน					
19.	หัวหน้าของท่านมักให้อิสระในการทำงานของท่านเสมอ					
20.	หัวหน้าของท่านปกครองลูกน้องด้วยความมีเหตุผล ยุติธรรม					

ส่วนที่ 3 ความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมายที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงคำตอบเดียว (กรุณาตอบทุกข้อ)

ข้อ	ความตระหนัก	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	ไม่เคย
ด้านร่างกาย						
1.	จัดหาเครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้า เครื่องใช้ส่วนตัวให้กับบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด					
2.	จัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกภายในบ้านที่จำเป็นอย่างเหมาะสมให้กับบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด					
3.	จัดสภาพที่อยู่อาศัยให้มีความสะดวกและปลอดภัยสำหรับบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด					
4.	ดูแล และพาไปพบแพทย์ตรวจรักษาเมื่อบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดเจ็บป่วย					
5.	พาบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดไปตรวจสุขภาพประจำปี					
ด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต						
6.	มอบเงินให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดไว้ใช้จ่ายส่วนตัวอย่างเพียงพอ					
7.	มอบเงินให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดใช้ในการทำบุญหรืองานสังคมอื่น ๆ					
8.	ช่วยเหลือบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล					

ข้อ	ความตระหนัก	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ บ่อย ครั้ง	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่ เคย
9.	ช่วยเหลือบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านอาหาร					
10.	ช่วยเหลือบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น					
11.	ช่วยเหลือบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง ท่องเที่ยว					
ด้านจิตสังคม						
12.	พบปะบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดทุก ครั้งเมื่อมีเวลาว่าง หรือเมื่อถึงเทศกาล ต่าง ๆ					
13.	พาบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดไป ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจในสถานที่ ต่าง ๆ ตามโอกาสต่าง ๆ					
14.	พูดคุยกับบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ด้วยถ้อยคำสุภาพ					
15.	สอบถามบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่					
16.	โอบกอด ให้ความสนิทสนมกับบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด					
17.	จัดหาของขวัญใช้ให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดเมื่อถึงวันสำคัญหรือ เทศกาลต่าง ๆ					
18.	ขอคำแนะนำ และคำปรึกษาจากบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด					

ข้อ	ความตระหนัก	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ บ่อย ครั้ง	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่ เคย
19.	ปฏิบัติตามคำแนะนำ สั่งสอน และคำ ตักเตือนของบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด					
20.	ดูแลทุกข์สุข ปรนนิบัติบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ทุกครั้งที่มีโอกาส					
21.	รับฟังปัญหา คอยดูแลเอาใจใส่ ปลอบโยนให้กำลังใจเมื่อบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดมีปัญหาหรือไม่สบายใจ					
22.	ส่งเสริมให้บุคคลอื่นในครอบครัวเคารพ ยกย่อง นับถือ เชื้อฟังกบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด					
23.	สนับสนุนให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดอบรมสั่งสอนบุตรหลาน					
24.	สนับสนุนให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดได้เข้าร่วมกิจกรรมกับญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ที่อยู่ห่างไกล					
25.	สนับสนุนให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดเข้าร่วมกิจกรรมหรือประเพณีต่าง ๆ ที่ชุมชน ท้องถิ่น จัดขึ้น					
26.	สนับสนุนให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวดเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น เข้า วัด ฟังธรรม ทำบุญใส่บาตร เป็นต้น					

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

~~~~~

ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถามนี้

นางสาวนันทน์ภัส ม่วงน้อย

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

จากผลการทดสอบแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบสอบถามดังกล่าวปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางผนวกที่ 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความตระหนักต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรของประชาชนหมู่บ้านจัดสรรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

Item	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha If Item Deleted
ข้อที่ 1	166.47	442.87	0.768	0.928
ข้อที่ 2	166.60	441.94	0.688	0.9566
ข้อที่ 3	166.43	441.87	0.889	0.9294
ข้อที่ 4	166.77	441.64	0.638	0.9287
ข้อที่ 5	166.47	441.67	0.622	0.9293
ข้อที่ 6	166.30	441.78	0.645	0.9293
ข้อที่ 7	166.16	445.12	0.756	0.9279
ข้อที่ 8	166.23	444.81	0.558	0.928
ข้อที่ 9	166.40	444.54	0.714	0.9566
ข้อที่ 10	166.77	444.81	0.623	0.928
ข้อที่ 11	166.27	444.89	0.619	0.9276
ข้อที่ 12	166.87	444.19	0.669	0.9272
ข้อที่ 13	166.93	445.71	0.765	0.9286
ข้อที่ 14	166.71	445.12	0.698	0.9282
ข้อที่ 15	166.67	441.94	0.712	0.9302
ข้อที่ 16	166.61	442.87	0.743	0.929
ข้อที่ 17	166.11	441.94	0.689	0.9304
ข้อที่ 18	166.16	441.87	0.768	0.9292

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

Item	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha If Item Deleted
ข้อที่ 19	166.18	441.64	0.688	0.9292
ข้อที่ 20	165.67	441.67	0.889	0.9284
ข้อที่ 21	166.45	441.78	0.638	0.9248
ข้อที่ 22	166.56	445.12	0.622	0.9253
ข้อที่ 23	165.98	444.81	0.645	0.9262
ข้อที่ 24	165.77	444.54	0.756	0.9253
ข้อที่ 25	165.89	444.81	0.558	0.9252
ข้อที่ 26	165.99	444.89	0.714	0.9255
ข้อที่ 27	166.75	444.19	0.623	0.9253
ข้อที่ 28	166.83	445.71	0.619	0.9312
ข้อที่ 29	165.88	445.12	0.669	0.9284
ข้อที่ 30	167.10	441.94	0.765	0.9248
ข้อที่ 31	166.33	441.87	0.698	0.9421
ข้อที่ 32	166.43	441.64	0.712	0.9234
ข้อที่ 33	167.11	441.67	0.743	0.928
ข้อที่ 34	165.82	441.78	0.698	0.9276
ข้อที่ 35	165.87	445.12	0.619	0.9272
ข้อที่ 36	165.44	444.81	0.669	0.9286
ข้อที่ 37	165.77	444.54	0.618	0.9282
ข้อที่ 38	166.73	444.81	0.598	0.9302
ข้อที่ 39	166.72	444.89	0.632	0.9145
ข้อที่ 40	166.23	444.19	0.655	0.9304
ข้อที่ 41	166.27	445.71	0.622	0.9342
ข้อที่ 42	166.72	445.12	0.645	0.9213

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

Item	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha If Item Deleted
ข้อที่ 43	166.35	441.64	0.756	0.9234
ข้อที่ 44	166.82	441.67	0.558	0.9185
ข้อที่ 45	166.67	441.78	0.714	0.9031
ข้อที่ 46	165.98	441.94	0.623	0.9293

Reliability Coefficients

N of Case = 30 N of Item = 46

Alpha = .928

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล

นางสาวนันท์นภัส ม่วงน้อย

วัน เดือน ปี เกิด

วันที่ 17 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2528

สถานที่เกิด

จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

วิทยาศาสตรบัณฑิต (วิทยาศาสตรชีวภาพ)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

